

Korkeakoulu ja työelämä kumppaneina

toim. Mervi Leminen

s. 18

Laakkonen Yhtiöt toteuttaa opiskelijoiden kanssa todellisia toimeksiantoja

s. 24

Avainkumppaneina ekologisen energia-tuotannon monialainen edelläkävijä ja ammattikorkeakoulu

s. 59

Karelian kasvatti luo positiivista pohinää – alumnitoiminta tukee yrityksen ja ammattikorkeakoulun yhteistä työtä

Korkeakoulu ja työelämä **kumppaneina**

SISÄLTÖ

Esipuhe 6

Foreword 8

I Ensiaskeleet kohti kumppanuutta

Esa Viklund ja Katja Kolehmainen: Kumppanuustoiminnan syntyjuurilla **12**

II Opetuksen ja oppimisen työelämäläheisyys

Ulla Asikainen: Miten kumppanuustoiminta näkyy uusissa opetussuunnitelmissa? **16**

Jussi Virratvuori: Yhteiset projektityöt, yhteinen hyöty.
Laakkonen Yhtiöt toteuttaa opiskelijoiden kanssa todellisia toimeksiantoja **18**

Jussi Virratvuori: Ohjattua oppimista, täsmällistä rekrytointia.
Kummioppilasyhteistyö perehdyttää syvällisesti tulevaisuuden osaajia **21**

Jussi Virratvuori: Avainkumppaneina ekologisen energiatuotannon monialainen edelläkävijä ja ammattikorkeakoulu **24**

Jussi Virratvuori: Äänekästä ja näyttävää yhteistyötä
- Luovien alojen keskuksen ja Joensuun Popmuusikot ry:n kumppanuus kuuluu ja näkyy **29**

Marjo Piironen: Assarista vakkariksi. Oman alan töitä jo opiskeluaikana **32**

Marjo Piironen: Kauppiasryrittäjyyden polku on oikeasti hyvä juttu! **35**

Seija Tolonen ja Raili Hyvönen: Yhdessä eteenpäin – avainkumppaneina Pohjois-Karjalan Osuuspankit ja Karelia-amk **37**

III Kumppaneina alueen hyväksi

Lasse Neuvonen: Karelia-ammattikorkeakoulu alueen ja elinkeinoelämän kehittäjänä **42**

Jussi Virratvuori: Aito työelämäyhteys – yhä useampi tietotekniikan opiskelija löytää uransa ohjelmistoalalta **45**

Jussi Virratvuori: Vaikuttavuutta ja vetovoimaisuutta sosiaali- ja terveysalalle **48**

Jussi Virratvuori: Yhteistä metsäosaamista – opetusta, koulutusta ja hanketyötä **52**

Jussi Virratvuori: ISAK välittää – mutkatonta kumppanuutta ja yhteistyötä esteettömyyden eteen **55**

Jussi Virratvuori: Karelian kasvatti luo positiivista pohinää
- alumnitoiminta tukee yrityksen ja ammattikorkeakoulun yhteistä työtä **59**

Harri Mikkonen: Korkeakoulun palvelutoiminta **62**

IV Kumppanuudella kansainvälisempi Pohjois-Karjala

Anneli Airola: Kansainvälisyysosaaminen avainkumppaniyrityksissä **68**

Marjo Piironen: Yksi puhelinnumero, johon soitan. Työelämäkumppani arvostaa selkeyttä **72**

Marjo Piironen: Opettajien työelämäjaksoissa monta hyötyjää **75**

Marjo Piironen: Yrityskoulutuksessa oppii niin opettaja kuin opiskelijakin **78**

” Osaavien ammattilaisten kasvattaminen kun vaikuttaa pitkällä tulevaisuudessakin. **s. 15**

” - Työelämän tuntemus on tärkeää, kun koulutetaan ihmisiä ammattiin. On tärkeää, että tiedämme, mitä työelämässä tarvitaan ja millaisia asioita meidän pitäisi koulutuksessa korostaa. **s. 75**

Julkaisusarja B:9
Julkaisusarjan vastaava toimittaja Kari Tiainen
Toimittaja Mervi Leminen
Graafinen suunnittelu ja taitto Salla Anttila
Valokuvat Salla Anttila

© Tekijät ja Karelia-ammattikorkeakoulu

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain mukaisesti kielletty ilman nimenomaista lupaa.

ISBN 978-952-275-078-5 (painettu)
ISBN 978-952-275-079-2 (verkkojulkaisu)
ISSN-L 2323-6876
ISSN 2323-6876

Julkaisumyynti Karelia-ammattikorkeakoulu
julkaisut@karelia.fi
http://www.tahtijulkaisut.net

Joensuu 2013

ESIPUHE

Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön tärkeydestä ja yhteistyön tuomasta lisäarvosta alueen kehitykselle on puhuttu jo vuosikymmeniä. Karelia-ammattikorkeakoulussa on otettu askel konkretiaan ja siirrytty puheista tekoihin! Karelia-ammattikorkeakoulun yhteistyö alueen yritysten ja muiden työelämäorganisaatioiden kanssa on tuotu näkyväksi, suunnitelmalliseksi ja molempia osapuolia hyödyttäväksi toiminnaksi.

Tätä esipuhetta kirjoitettaessa ammattikorkeakoulun ja työelämäorganisaatioiden välisiä avainkumppanuussopimuksia on kirjoitettu kaiken kaikkiaan 61 yrityksen tai organisaation kanssa. Kaikilla avainkumppaneilla on erittäin tärkeä merkitys Karelia-ammattikorkeakoululle. Tässä julkaisussa kuvaillaan muutamiin esimerkkien kautta kumppanuustoimintaa ja sen merkitystä kumppanuuden osapuolille sekä myös laajemmin koko alueelle. Artikkeleita on kirjoitettu sekä ammattikorkeakoulun näkökulmasta että työelämäkumppaneiden näkökulmasta.

Luvussa I kerrotaan kumppanuustoiminnan käynnistämisen lähtökohdista. Savonia-ammattikorkeakoulun ja Karelia-ammattikorkeakoulun kumppanuustoiminnan lähtökohdat ovat olleet samantyyppiset ja myös kumppanuustoiminnan hallinta on toteutettu samantyyppisesti. Esa Viiklund Savonia-ammattikorkeakoulusta kertoo kumppanuustoiminnan tarpeista Savonia-ammattikorkeakoulussa ja Katja Kolehmainen, joka toimii Kumppanit –projektin projektipäällikkönä Karelia-ammattikorkeakoulussa projektin alusta kevääseen 2013 saakka, kertoo kumppanuustoiminnan määrittelystä ja toimintamallin luomisesta Karelia-ammattikorkeakoulussa.

Luvussa II tuodaan esille kumppanuustoiminnan kytkös ammattikorkeakoulun opetukseen. Ulla Asikainen kertoo työelämäläheisyyden periaatteesta opetussuunnitelmau-

distuksessa. Jussi Virratvuoren kirjoittamissa artikkeleissa valotetaan erilaisia avainkumppaneiden kanssa toteutettuja yhteistyömuotoja, jotka kaikki kytkeytyvät tavalla tai toisella ammattikorkeakoulun opetukseen. Laakkonen Yhtiöiden kanssa tehty opiskelijaprojektityhteistyö on kantanut positiivista hedelmää molemmille yhteistyökumppaneille. Pohjois-Karjalan Sähkön kanssa tehty kummioppilastoiminta on ollut syvällistä yhteistyötä työssäoppimisen näkökulmasta ja luonut oivallisen rekrytointikanavan yritykselle. Biokymppi Oy:n Mika Juvosen kanssa yhteistyö on ulottunut ammattikorkeakoulun hallitustyöskentelystä hanke-

” Karelia-ammattikorkeakoulun yhteistyö alueen yritysten ja muiden työelämäorganisaatioiden kanssa on tuotu näkyväksi, suunnitelmalliseksi ja molempia osapuolia hyödyttäväksi toiminnaksi.

toimintaan saakka. Juvosen näkemykset tuovat hyvin esille sen, kuinka nykyinen työelämä tarvitsee korkeakoulusta valmistuvia moniosaajia. Opetuksen työelämäläheisyyttä konkretisoidaan myös Joensuun Popmuusikoiden kanssa tehtävästä laajamittaisesta yhteistyöstä kertovassa artikkelissa. Marjo Piironen tarkastelee artikkelissaan Suomen Filmitoimintayhtiön kanssa tehtävän harjoitteluyhteistyön merkitystä sekä yritykselle sekä opiskelijalle. Piironen artikkelissa kauppiasyrittäjyyspolusta kuvaillaan mahdollisuut-

ta suorittaa kauppiasyrittäjyyteen liittyviä opintoja, jotka järjestetään yhteistyössä Karelia-amk:n ja Ruokakeskon kanssa. Seija Tolonen ja Raili Hyvönen kertovat kumpikin oman organisaatioidensa näkökulmasta Pohjois-Karjalan Osuuspankkien ja Karelia-ammattikorkeakoulun välisestä kumppanuusyhteistyöstä.

Luvussa III käsitellään kumppanuustoiminnan merkitystä aluekehityksen näkökulmasta. Lasse Neuvonen pohtii artikkelissaan korkeakouluille asetettua aluekehitystehtävää. Jussi Virratvuoren artikkeleissa esitellään käytännön esimerkkejä, joissa ammattikorkeakoulu ja sen kumppanit edistävät alueen kehittämistä. Virratvuori tuo ohjelmistoalan neuvottelukunnasta kertovassa artikkelissa esille ammattikorkeakoulun ja ICT-alan yritysten yhteistyön, jolla pyritään huolehtimaan ennen kaikkea siitä, että yrityksille on riittävästi paikallisia ohjelmistoalan osaajia tarjolla. Sosiaali- ja terveysalan aitoa ja toimivaa vuorovaikutusta ja käytännön verkostoitumista Virratvuori käsittelee Itä-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskuksen ja Karelia-amk:n yhteistyötä kuvaavassa artikkelissa. Metsäosaamista kuvaavassa artikkelissa Virratvuori tuo esille metsäsektorin merkityksen maakunnalle ja sen konkretisoinnista metsäkeskuksen ja ammattikorkeakoulun toiminnassa. ISAK-kumppanuusverkosta kertovassa artikkelissa Virratvuori korostaa aktiivisen verkoston tuottaman hyödyn merkityksellisyyttä paitsi kaikille verkostotoimijoille ja loppuasiakkaille niin myös alueelle kokonaisuudessaan. Alumnitoiminnan merkitystä sekä korkeakoulun, alumnin itsensä että alueen kehittämiseksi Virratvuori avaa alumni Petteri Torssosen kokemuksiin perustuen. Harri Mikkonen tuo artikkelissaan esille ammattikorkeakoulun roolia palveluntuottajana vastaamassa alueen elinkeinoelämän tarpeisiin.

Luvussa IV käsitellään kansainvälistymistä ja siihen liittyvää kumppanuustoimintaa. Anneli Airola kertoo artikkelissaan ammattikorkeakoulun avainkumppaneille toteuttamastaan kansainvälistymiskartoituksesta. Hän va-

lottaa avainkumppaneiden osaamisen kehittämistarpeita kansainvälistymiseen liittyen ja kertoo organisaatioiden ammattikorkeakouluun kohdistamista odotuksista näihin tarpeisiin vastaamisessa. Marjo Piironen avaa artikkelissaan kansainvälisesti toimivan yrityksen Piippo Oy:n näkemyksiä kumppanuusyhteistyöstä Karelia-amk:n kanssa. Piironen tuo esille kokemuksia opettajien työelämäjaksoista ja korostaa kielitaidon merkitystä yrityksen kansainvälistymisessä Pentin Paja Oy:n kokemuksiin perustuen. Piironen artikkeli yrityskoulutusten merkityksestä opettajien oppimiselle tuo hyvin esille nykypäivän opettajan haasteellisen roolin elinkeinoelämän osaamisen kehittäjänä ja tässä tapauksessa nimenomaan kieli- ja kulttuuriosaamisen kehittäjänä sekä toisaalta elinkeinoelämän tärkeän roolin koulutuksen kehittäjänä.

Tämä julkaisu on osa Kumppanit – Työelämä korkeakoulun kumppanina –projektin toimintaa. Projektin toiminta-aika on 1.5.2011 – 31.12.2013. Projektia ovat rahoittaneet Euroopan Sosiaalirahasto, Pohjois-Karjalan ELY-keskus sekä Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö Josek Oy. Projektin toteutuksen ja kumppanuusyhteistyön ovat ennen kaikkea mahdollistaneet paitsi työelämän avainkumppanit ja kumppaniorganisaatioissa toimivat yhteyshenkilöt, myös Karelia-ammattikorkeakoulun työelämäyhteistyöstä vastaava henkilöstö. Näiden toimijoiden kanssa on ilo tehdä yhteistyötä ja näiden aktiivisten toimijoiden käsiin voi levollisin mielin jättää yhteistyön jatkumisen! Kumppanuustoiminta Karelia-ammattikorkeakoulussa jatkuu edelleen projektissa luodun toimintamallin mukaisesti.

Karelia-ammattikorkeakoulu kiittää yhteistyöstä kaikkia kumppaneitaan!

Joensuussa 30.8.2013

Mervi Leminen
projektipäällikkö

FOREWORD

Over the years there has been discussion about the importance of cooperation between the private and public sector. Well, we have taken a step towards concrete actions and started off with cooperation! The cooperation between Karelia University of Applied Sciences and working life organizations has become visible, well organized and win-win type of action.

At this very moment while I am writing this foreword, contracts with 61 key partners have been established. They all are very important to Karelia University of Applied Sciences. In this publication, several examples are described to show the diversity of Key Partner activities and the significance of this kind of activity to both activity parties and to the whole region. In this publication, the cooperation is viewed from four different angles: 1) starting points for the partnership model, 2) the link between studying and the partnership, 3) developing the region in partnership collaboration and 4) the meaning of the partnership in favor of the more international North Karelia.

This publication is part of the Project: Partners – Partnership between Working Life and the University, which is funded by European Social Fund (ESF) and North Karelia Centre for Economic Development, Transport and Environment and Joensuu Regional Development Company JOSEK.

” *The cooperation between Karelia University of Applied Sciences and working life organizations has become visible, well organized and win-win type of action.*

All the partner organizations and contact persons in these partner organizations as well as the contact persons at Karelia University of Applied Sciences have made the project and the cooperation possible. It has been a pleasure to work together with these people and I can, feeling comfortable, leave the continuation of the cooperation in these good hands! The partnership activity continues at Karelia University of Applied Sciences with the model created in the project.

Karelia University of Applied Sciences is very thankful for the cooperation for all the partners!

In Joensuu August 30th 2013

Mervi Leminen
Project Manager

I Ensiaskeleet kohti kumppanuutta

---

s. 12

Esa Viklund ja Katja Kolehmainen:
Kumppanuustoiminnan syntyjuurilla

Kumppanuustoiminnan syntyjuurilla

KUMPPANUUDET JA ASIAKKUUDET HALTUUN KORKEAKOULUSSA

Esa Viklund

Erinomaiset organisaatiot suunnittelevat ja hallitsevat ulkoisia kumppanuuksiaan organisaation strategiaa, toimintaperiaatteita ja prosesseja tukevalla tavalla (Laatukeskus 2012, 15). Tähän haasteeseen törmättiin myös Savonia-ammattikorkeakoulussa vuonna 2008, kun ulkoisia arviointia suunniteltaessa analysoitiin aiempia arviointipalautteita ja laadun kehittämisen viitekehyksenä käytettyä EFQM Excellence -mallia.

Korkeakouluissa, ammattikorkeakoulut mukaan lukien, asiakkuuksien ja kumppanuuksien hallintaan ja johtamiseen ei perinteisesti ole kiinnitetty suurtakaan huomiota. Esimerkiksi Savoniassa merkittävän laaja kumppanuspääoma rakentui pääosin eri toimijoiden (opettajat, TKI-henkilöstö, hallinto) henkilökohtaisista suhteista, mutta korkeakoulutasoinen koordinointi saati kumppanuuksien hallinta ja johtaminen oli vähäistä. Tilannetta vaikeutti myös toimivan CRM-järjestelmän puuttuminen. Sadoista vuosittaisista kontakteista yrityksiin ja muihin organisaatioihin ei kertynyt organisaatiotasolla hyödynnettävissä olevaa tietoa, jolloin kumppanuuksien systemaattinen arvioiminen ja kehittäminen ammattikorkeakoulutasolla oli mahdotonta.

Näistä lähtökohdista Savoniassa aloitettiin kumppanuuksien kehittämisprojekti, jonka tavoitteena ensinnäkin oli tunnistaa ja määritellä ammattikorkeakoulun kumppanuudet ja tämän jälkeen kehittää yhteinen toimintamalli kumppanuuksien hallitsemiseksi ja johtamiseksi. Varsin nopeasti havaittiin, että erilaisten ammattikorkeakouluun

sidoksissa olevien toimijoiden määrä oli suhteellisen suuri, jo pelkästään opinnäytetöiden, harjoittelujen ja erilaisten hankkeiden kautta syntyi vuosittain satoja ulkopuolisia kontakteja. Kumppanuuksien hallitsemiseksi olikin välttämätöntä luokitella eritasoiset ja -sisältöiset kumppanuudet tarkoituksenmukaisiin ryhmiin, määritellä kullekin ryhmälle yhteinen toimintatapa, tavoitteet sekä osoittaa näille riittävät resurssit. Tältä pohjalta Savoniassa päätettiin jakamaan kumppanuudet strategisiin kumppanuuksiin, avainkumppanuuksiin, toiminnallisiin kumppanuuksiin sekä sidosryhmiin ja alumneihin.

Ammattikorkeakoulutasoinen asiakkuuksien ja kumppanuuksien hallinta ei ole mahdollista ilman toimintaa tukevaa CRM-järjestelmää. Suuri toimijoiden ja erilaisten kontaktointien määrä edellyttää kollektiivista muistia ja yhteisiä toimintatapoja oleellisen tiedon dokumentointiin. Järjestelmän tulee ennen kaikkea olla toimintaan suhteutettuna tarkoituksenmukainen ja riittävän helppokäyttöinen, jotta sen käyttö integroituu luonnollisena osana ammattikorkeakoulun eri prosesseihin. Tämä edellyttää toimivan järjestelmän lisäksi usein muutoksia totuttuihin toimintatapoihin.

LÄHTEET

Laatukeskus. 2012. EFQM Excellence -malli. Espoo: Laatukeskus.

KUMPPANUUKSIEN KEHITTÄMINEN KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Katja Kolehmainen

Vuonna 2010 kumppanuuksien hallinnan kehittäminen nousi strategiseksi kehittämiskohteeksi myös Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa, nykyisessä Karelia-ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulun sisäisessä auditoinnissa ulkoisten sidosryhmien osallistuminen laadun hallintaan todettiin puutteelliseksi. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun ja Savonia-ammattikorkeakoulun strategisessa ISAT-yhteistyössä päätettiin lähteä kehittämään kumppanuuksien hallintaa yhteneväisellä toimintatavalla.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa työ käynnistettiin olemassa olevien sidosryhmien keräämisellä yhteen tietokantaan syksyllä 2010. Sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö analysoitiin. Analysoinnin tuloksena päädyttiin luomaan kumppanuuksien systematisointi Savonia-ammattikorkeakoulun luokittelun pohjalta jakaen sidosryhmät strategisiin ja avainkumppanuuksiin sekä toiminnallisiin kumppanuuksiin. Lisäksi tunnistettiin toiminnalle tärkeät muut sidosryhmät ja päätettiin käynnistää alumnitoiminta. Kehittämistyössä päätettiin vahvistaa myös palvelutoimintaa ja sen asiakkuuksien hoitoa. Kullekin kumppanuusryhmälle määriteltiin vastuutahot yhteistyöstä sekä tavoitteet ja toimintatavat yhteistyölle. Sidosryhmien analysoinnin ja keräyksen yhteydessä todettiin tärkeäksi myös ottaa käyttöön korkeakoululle soveltuva asiakkuuksienhallintajärjestelmä (CRM), jotta tieto kumppanuuksista ja niiden

kanssa tehtävästä yhteistyöstä olisi ajantasaista sekä koko organisaation käytettävissä.

Työelämän kumppanuudet kehittämisen painopisteeksi

Suurimman kumppanuuksien muodostivat sadat yritykset ja yhteisöt, joiden kanssa ammattikorkeakoulu teki opetukseen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää työelämäyhteistyötä. Joidenkin kumppaneiden kanssa jo olemassa oleva yhteistyö oli monipuolista ja monialaista. Kumppanuuksien kehittämisessä luotiin toimintamalli tärkeimpien työelämäyhteistyökumppaneiden kanssa tehtävän yhteistyön systematisoimiseksi: työelämän avainkumppanuuksien.

Työelämän avainkumppanuuksilla tavoiteltiin pitkäjänteistä, molempia osapuolia hyödyttävää suunnitelmallista yhteistyötä: Korkeakoulujen tavoitteena on kouluttaa ammatillisesti päteviä ja laadukasta opetusta saaneita osaajia käytännön työelämän tarpeisiin. Yrityksille ja yhteisöille taas on tärkeää se, että korkeakoulut pystyisivät turvaamaan alueellisesti osaavan työvoiman tarjonnan mahdollistaen siten työnantajien toimintaedellytykset sekä kilpailukykyyn myös tulevaisuudessa. Avainkumppanuuksissa toimiessaan korkeakoulu ja yritys pystyivät yhdessä varmistamaan koulutuksen työelämälaheisuuden. Avainkumppanuuksia on solmittu kesästä 2011 lähtien.

Kirjoittajat: Esa Viklund [Savonia-ammattikorkeakoulu] ja Katja Kolehmainen [Karelia-amk:n Kumppanit –työelämä korkeakoulukumppanina –projektin projektipäällikkö 4/2013 saakka, nykyisin toiminnanjohtaja Pohjois-Karjalan Martat ry]

II

Opetuksen ja oppimisen työ-elämälähtöisyys

---

s. 16

Ulla Asikainen:

Miten kumppanuustoiminta näkyy uusissa opetussuunnitelmissa?

---

s. 18

Jussi Virratvuori:

*Yhteiset projektityöt, yhteinen hyöty
Laakkonen Yhtiöt toteuttaa opiskelijoiden kanssa todellisia toimeksiantoja*

---

s. 21

Jussi Virratvuori:

*Ohjattua oppimista, täsmällistä rekrytointia.
Kummioppilasyhteistyö perehdyttää syvällisesti tulevaisuuden osaajia*

---

s. 24

Jussi Virratvuori:

Avainkumppaneina ekologisen energiatuotannon monialainen edelläkävijä ja ammattikorkeakoulu

---

s. 29

Jussi Virratvuori:

Äänestä ja näyttävää yhteistyötä - Luovien alojen keskuksen ja Joensuun Popmuusikot ry:n kumppanuus kuuluu ja näkyy

---

s. 32

Marjo Piironen:

*Assarista vakkariksi.
Oman alan töitä jo opiskeluaikana*

---

s. 35

Marjo Piironen:

Kauppiasyrittäjyyspolku on oikeasti hyvä juttu!

---

s. 37

Seija Tolonen ja Raili Hyvönen:

*Yhdessä eteenpäin – avainkumppaneina
Pohjois-Karjalan Osuuspankit ja Karelia-amk*

Miten kumppanuustoiminta näkyy uusissa opetussuunnitelmissa?

Ulla Asikainen

Karelia-ammattikorkeakoulu uudistaa parhaillaan opetussuunnitelmiaan. Uudistukseen vaikuttavat ulkoisina tekijöinä työelämän murros ja julkisen talouden kiristyminen, ammattikorkeakoulu-uudistus ja toimilupien uudistaminen, uudet koulutusvastuut ja hakukohteet sekä ammattikorkeakoulujen tulospohjainen rahoitusmalli. Sisäisiä muutostekijöitä ovat mm. toimintojen uudelleen organisoituminen ja aloituspaikkaleikkaukset sekä ammattikorkeakoulun normaali, laatujärjestelmän mukainen, noin viiden vuoden pituinen opetussuunnitelmien kehittämissykli. Uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön syksyllä 2014 alkavissa tutkintoon johtavissa koulutusohjelmissa. Uudistaminen on yhteispeleä: ammattikorkeakoulun henkilöstön ja opiskelijoiden lisäksi työhön osallistuvat aktiivisesti ammattikorkeakoulun kumppanit ja yhteistyötahot, mikä tukee opetussuunnitelmien sisällöllistä ja menetelmällistä kehittämistä työelämäläheisesti.

Kumppanuuksista organisaation menestystekijä

Koulutusorganisaatiot eivät voi menestyä yksin. Ne tarvitsevat rinnalleen toimivia kumppanuuksia, jotka kasvattavat niiden osaamispääomaa, ja vastavuoroisesti oppilaitokset tuottavat lisäarvoa kumppaneille. Karelia-ammattikorkea-

koulu on vahvasti sitoutunut kumppanuustoimintaan, ja se näkyy kaikissa ammattikorkeakoulun toiminnoissa, myös opetussuunnitelmien uudistamisessa.

Karelia-ammattikorkeakoulussa kumppanuus määritellään organisaatioiden väliseksi liittoumaksi, jonka avulla vahvistetaan molemmille kumppanuusorganisaatioille tärkeitä tavoitteita. Karelia-amk:n kumppanuustoiminta jakautuu kolmeen eri kumppanuusluokkaan: avainkumppaneihin, strategisiin kumppaneihin ja toiminnallisiin kumppanuuksiin. Kumppanuustoiminnan lisäksi vahvistetaan ja jännevöitetään yhteistyötä muiden sidosryhmien, alumnien ja asiakkaiden kanssa.

Kumppanuus opetussuunnitelmien uudistamisessa

Ammattikorkeakoulun koulutustarjonnan tulee perustua työelämän tarpeisiin. Karelia-ammattikorkeakoulu on sitoutunut vahvasti alueen työ- ja elinkeinoelämän kehittämiseen ja yrittäjyyden edistämiseen valitsemalla yhdeksi arvoistaan työelämäläheisyyden. Korkeakoulun toiminnan lähtökohdina ovat asiakaslähtöisyys, vuorovaikutteisuus ja kumppanuus. Keskeisenä strategisena tavoitteena on aluetta palvelevan koulutustoiminnan työelämäläheisyyden vahvistaminen. Tärkeimpiä työkaluja työelämäläheisyyden edistä-

” Karelia-ammattikorkeakoulu on vahvasti sitoutunut kumppanuustoimintaan, ja se näkyy kaikissa ammattikorkeakoulun toiminnoissa, myös opetussuunnitelmien uudistamisessa.

miseksi ovat korkeakoulujen opetussuunnitelmat, joiden sisällölliset ja menetelmälliset valinnat lopulta konkretisoivat ja ohjaavat asetetun tavoitteen toteutumista. Yksin ja vastavuoroisuuteen perustuvan dialogisen oppimisen rinnalle ammattikorkeakouluissa on noussut dialoginen oppiminen, jossa mukana ovat opiskelijoiden ja opettajien lisäksi työelämäkoulukumppanit. Opetussuunnitelmien uudistaminen onkin tärkeä vaihe kohti työelämäläheisempää ammattikorkeakoulua. Niinpä Karelia-ammattikorkeakoulun hallitus on määritellyt työelämäläheisen toimintatavan meneillään olevan opetussuunnitelmauudistuksen tavoitteeksi.

Tavoitteen mukaisesti opetussuunnitelmatyössä ja osaamismäärittelyissä sekä koulutuksen toteuttamisessa hyödynnetään luontevasti ammattikorkeakoulun kumppanuuksia. Kumppanuuksia hyödynnettiin jo uudistustyön aluksi tehdyssä, käytössä olevien opetussuunnitelmien arvioinnissa. Esimerkiksi Biotalouskeskus järjesti avainkumppaneilleen pienimuotoisen seminaarin, jossa kerättiin palautetta nykyisistä sisällöistä ja menetelmistä sekä ideoitettiin metsätalousinsinöörin ja ympäristötekniikan insinöörin tulevaisuuden osaamistarpeita ja työelämäläheisiä toimintatapoja.

Kumppanit toivoivat yhteistyötä paitsi harjoittelun ja opinnäytetöiden aikana, myös muihin opintoihin yhdistettynä. Ammattikorkeakoulun hallitus tekikin asiasta linjauksen hyväksyessään tavoitteen, että kaikki opiskelijat osallistuvat aktiivisesti opintojensa aikana alueen työ- ja elinkeinoelämän kehittämiseen muutenkin kuin harjoittelun ja opinnäytetyön yhteydessä.

Tämän päivän työelämän tarpeet vaativat useimmiten monialaista ja moniammatillista osaamista. Ammattikorkeakoulun hyväksymän tavoitteen mukaan jo opintojen aikana opiskelijoille tulee mahdollistaa työskentely tulevien työtehtävien kannalta mahdollisimman luontevissa, monialaisissa ryhmissä.

LÄHTEET

Kotila H. & Mäki K. (toim.) 2012. Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2. Helsinki: Edita Prima Oy.

Auvinen P. & Asikainen U. 2013. Opetussuunnitelmien arviointiraportti 2013. Karelia-ammattikorkeakoulu.

Karelia-ammattikorkeakoulun strategia 2013-2017. Joensuu: Karelia-ammattikorkeakoulun julkaisuja B:5.

Yhteiset projektityöt, yhteinen hyöty

LAAKKONEN YHTIÖT TOTEUTTAA
OPISKELIJOIDEN KANSSA
TODELLISIA TOIMEKSIANTOJA

Jussi Virratvuori

Laakkonen Yhtiöiden (Laakkonen autokonserni ja Pohjois-Karjalan Kirjapaino) talous- ja kehitysjohtaja Marjut Kurvinen ei peittele tyytyväisyyttään. Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa toteutetut opiskelijatyöt ovat antaneet konkreettista hyötyä yhtiöiden toimintojen kehittämiseksi. Projektityhteistyö alkoi, kun ammattikorkeakoululla alettiin etsiä sopivia aiheita opiskelijoiden tutkittavaksi.

- Konserniemme ja Karelia-ammattikorkeakoulun välisestä kumppanuudesta vastaava liiketalouden lehtori Pekka Sivonen otti minuun yhteyttä ja kysyi, voisimmeko lähteä toteuttamaan opiskelijoiden kanssa projektituontoisia kehittämis- ja selvitystyöitä. Kerroin Pekalle, että meiltä löytyy todellisia projekteja ja siitä yhteistyö alkoi, Marjut Kurvinen kertoo.

Laakkosen autoliikkeillä on toimintoja 21 eri paikkakunnalla, lisäksi toimipisteitä on 31. Pohjois-Karjalan kirjapaino-konserni työllistää väkeä paitsi omassa maakunnassa myös Helsingissä ja Tampereella. Näin ollen pelkkä työterveydenhuolto ja siihen liittyvät sopimukset ja kulurakenteet muodostavat yhtiölle melkoisen hallinnointitehtävän.

Kurvisen vierailtua ammattikorkeakoulussa ja esiteltyä mahdolliset projektiaiheet, lähti yksi liiketalouden opiske-

lijoista muodostettu ryhmä selvittämään juuri Laakkonen Yhtiöiden työterveydenhuoltoa kokonaisuutena. Tavoitteena oli arvioida sopimus- ja kustannusrakenteiden eroja sekä palvelujen laajuutta. Lisäksi analysoitiin sairauspoissaolomäärien vaihtelevuutta. Opiskelijat vertailivat myös työterveyssovimusten ehtoja, hinnoittelua ja näiden tekijöiden vaikutusta kustannustehokkuuteen. Opiskelijat tekivät selvitystyötä konsernin tiloissa. Ennen projektitöiden aloittamista tehtiin erillinen salassapitosopimus.

- Työterveyshuollon sopimusaineistoa ei tietenkään voinut antaa talon ulkopuolelle, joten opiskelijat tulivat tänne läpikäymään aineistoa. Me annoimme tilamme käyttöön ja lisäksi meiltä oli tarvittaessa henkilö opastamassa aineiston käsittelyssä, Kurvinen kuvailee selvitystyön tekoa.

Projektityön tuloksena syntyneitä työterveyshuollon yhteenvedoita Laakkosen autokonserni on käyttänyt kehittämissä työssään. Opiskelijoiden tekemästä selvityksestä on tullut työkalu konsernin henkilöstöhallinnolle.

- Silmäys yhteen projektityön tuloksena syntyneeseen A4-arkkiin riitti vakuuttamaan meidät selvityksen annista. Näimme heti kokonaistilanteen ja hahmotimme kehittämissä kohteet, joita olemmekin sitten lähteneet työstämään, Kurvinen arvioi työn merkitystä.

” Haluamme omalla yhteistyöllämme varmistaa, että täällä on tasokasta koulutusta ja että maakunnan yrityksillä on **osaavaa työvoimaa** jatkossakin.

Toinen opiskelijaryhmä teki Laakkonen-konsernille henkilöstöhallintoa kokonaisvaltaisesti hahmottavan kartan ja kolmas selvityksen kaupunkilehti Karjalan Heilin lukijatytytyväisyydestä. Näistäkin projektitoista on ollut konsernille paljon hyötyä. Myös opiskelijoiden asenne saa Kurviselta kiitosta:

- Kaikki keväällä 2012 toteutetut kolme projektityötä ovat olleet meiltä todellisia toimeksiantoja, joihin sekä meillä että opiskelijoiden joukossa on suhtauduttu tosissaan.

” Näissä nuorissa on ihanaa intoa ja iloa oppimiseen

Opiskelijat ovat suorittaneet työnsä innostuneesti ja enakkoluulottomasti. Näissä nuorissa on ihanaa intoa ja iloa oppimiseen, näkemisen halua sekä tuoreutta – tekemisen meininkiä, hän luonnehtii yhteistä kokemusta.

Onko konsernilla tarvetta vastaaville opiskelijoiden toteuttamille projektitoille jatkossakin?

- Mikäli ammattikorkeakoulu toteuttaa tulevaisuudessa vastaavanlaisia projektityökursseja, niin tuleme olemaan mukana ja mietimme, mitä projektiluontoisia todellisia toimeksiantoja voisimme antaa opiskelijoille. Kokemukset ovat niin hyvät, että haluamme ehdottomasti jatkaa, Kurvinen lupaa.

Opiskelijaprojektit ovat olleet Laakkonen-konsernille aivan uudentyylinen tapa tehdä oppilaitoksen kanssa yhteistyötä.

- Toki olemme tehneet aiemminkin Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyötä mm. harjoittelun, opinnäytetöiden ja kesätöiden muodossa, mutta projektien myötä on siirrytty tiiviiseen, täsmälliseen ja tulokselliseen yhteistyöhön, joka hyödyttää kaikkia osapuolia – opiskelijoita, oppilaitosta sekä meitä, Marjut kuvailee.

Oppilaitosyhteistyö heijastuu myös yhtiöiden rekrytointiin. Harjoittelujaksot ja projektityöt ovat olleet kummallekin osapuolelle hyvä tilaisuus tutuksi tulemiseen.

- Meillä on vuosittain Karelia-ammattikorkeakoulusta muutamia harjoittelijoita, jotka valitaan meille hakemusten ja haastattelujen perusteella. Harjoittelijoilla on mahdollisimman tasavertainen asema työyhteisössämme: omat työpisteet ja omat vastuulliset työtehtävät, joihin annetaan

tarvittava ohjaus ja tuki. Meille ei tulla vain keittämään kahvia vaan tekemään oikeita töitä, Marjut kertoo.

Opiskeluaikana tehdyt harjoittelujaksot heijastuvat konsernin rekrytointiin. Vuosittain konserni tarjoaa muutamia avoimia työpaikkoja ja useita sijaisuuksia.

- Melkein kaikki, jotka ovat tulleet meille harjoitteluun, ovat työllistyneet meille. Kaikki eivät toki vakituisesti, mutta esimerkiksi vuosilomasijaisiksi ja kesätöihin. Ja aika moni vuosilomasijainen on myöhemmin vakinaistettu, Kurvinen muistuttaa ja jatkaa: - Meillä oli nytkin keväällä konsernin hallinnossa työpaikkoja auki, ja esimerkiksi yksi vuonna 2012 projektityötä tehnyt ammattikorkeakoulun opiskelija haki meille töihin. Me tunsimme hänet ja hän tunsimme meidät ja talon tavat. Niinpä hän aloittaa meillä syksyllä työt.

Yhteistyö ja vuoropuhelu konsernin ja Karelia-ammattikorkeakoulun kesken on sujunut mutkattomasti ja suoraviivaisesti.

- Näin vahvaa ja organisoitua oppilaitosyhteistyötä meillä ei ole muiden oppilaitosten kanssa. On myös tärkeää, että meillä on mahdollisuus jakaa opetuspuolelle omia näkemyksiämme. Meillä harjoittelussa olleet opiskelijat ovatkin vieneet lehtoreilleen viestiä esimerkiksi kirjanpidon ja talousraportoinnin uusista tuulista ja toimintatavoista.

Maakunnallisena vaikuttajana Laakkonen Yhtiöillä on vahvoja paikallisia tavoitteita.

- Olemme pohjoiskarjalainen konserni. Haluamme omalla yhteistyöllämme varmistaa, että täällä on tasokasta koulutusta ja että maakunnan yrityksillä on osaavaa työvoimaa jatkossakin. Oppilaitosyhteistyön kautta haluamme osoittaa käytännössä, että meillä on todellinen halu työllistää nuoria ihmisiä, Kurvinen kertoo.

Voisiko avainkumppanuutta ja oppilaitosyhteistyötä kehittää?

- Konkreettiseen vuoropuheluun pitäisi kiinnittää enemmän huomiota, ettei oltaisi pelkästään henkilökohtaisten yhteydenottojen varassa. Tarvitaan oikeaa työelämän kanssa käytävää keskustelua.

Toiveenaan Kurvinen esittääkin toimivaa keskustelufoorumia, jossa käytäisiin tehokkaasti läpi konkreettisia yhteistyömahdollisuuksia.

- Harva täällä yritysmaailmassa kaipaa enää visiointiseminaareja tai pilvien luomista, vaan konkreettisista asioista puhumista sekä toimivien yhteistyökäytäntöjen luomista ja toteuttamista, hän toteaa painokkaasti. □

Ohjattua oppimista, täsmällistä rekrytointia

- KUMMIOPPILASYHTEISTYÖ PEREHDYTTÄÄ SYVÄLLISESTI TULEVAISUUDEN OSAAJIA

Jussi Virratvuori

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy on jo vuodesta 2004 toteuttanut suunnitelmallista ja tavoitteellista kummioppilasyhteistyötä Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa. Tulokset puhuvat puolestaan; yritys on ohjatun ja päämäärätietoisien perehdyttämisohjelman kautta rekrytoinut opiskelijoista useita motivoituneita ja sitoutuneita työntekijöitä. Henkilöstöpäällikkö **Outi Leppänen** on alusta alkaen vastannut kummioppilasyhteistyöstä.

- Suunnitelmallinen oppilaitosyhteistyö Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa lähti liikkeelle vuonna 2004, jolloin sähkövoimatekniikka tuli ammattikorkeakoulussa omaksi koulutusohjelmakseen. Olimme tehneet vastaavanlaista yhteistyötä vuodesta 1999 Ammattiopiston kanssa ja olemme soveltaneet näitä kokemuksia ammattikorkeakoulun kanssa toteutetussa kummioppilastyössä, Outi Leppänen kertoo.

Käytännössä oppilaitosyhteistyötä on toteutettu vuosina 2004–2008 sekä 2009–2013 kummioppilaskokonaisuuksien muodossa. Ensimmäisen jakson aikana Pohjois-Karjalan Sähkö Oy valitsi ammattikorkeakoulusta viisi kummiopis-

kelijaa, joille järjestettiin ohjattu pitkäkestoinen ohjaus sekä kesätyöt jokaiselle opiskelukesäälle.

- Kävimme ammattikorkeakoulussa julistamassa kummioppilaspaikat haettaviksi ja halukkaat – joita oli paljon – hakivat paikkoja aivan kuin todellisia työpaikkoja. Me kutsumme hakemusten perusteella haastateltavat ja niiden jälkeen meillä oli viisi kummioppilasta valittuina. Annoimme kaikille hakuprosessiin osallistuneille palautetta, joten he saivat myös todellisia työelämätaitoja tulevaisuuden työnhakua varten.

Toinen kummioppilasryhmä, jossa oli kuusi opiskelijaa, aloitti oman jaksonsa 2009 ja he valmistuivat keväällä 2013. Valittujen tiiviillä määrällä on pyritty siihen, että Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n harjoittelusta vastaavilla omilla työntekijöillä, työnohjaajilla ja mentoreilla on ollut aikaa keskittyä kunkin opiskelijan ohjaamiseen ja opastukseen.

- Ei meillä olisi ollut resursseja ottaa kokonaista kummiopluokkaa, ja siksi halusimme antaa pienemmälle ryhmälle mahdollisuuden täsmällisempään ja syvällisempään työs-

” Kävimme ammattikorkeakoulussa julistamassa kummioppilaspaikat haettaviksi ja halukkaat – joita oli paljon – hakivat paikkoja aivan kuin todellisia työpaikkoja.

säöppimiseen, Leppänen perustelee ryhmäkokojen tiiviyyttä.

Suunnitelmallisuus tarkoittaa sitä, että opiskelijat ovat saaneet Pohjois-Karjalan Sähköstä oman nimetyn mentorinsa, joka toimii yhteyshenkilönä yrityksen, opiskelijan ja oppilaitoksen kanssa. Opiskelijat ovat mentoreidensa kanssa läpikäyneet perehdyttämishojelman.

- Työharjoittelujaksojen, kesätöiden, insinööriyön aiheen valinnan sekä ohjauksen lisäksi heille on järjestetty neljän vuoden aikana kehityskeskusteluja, jossa oppimista on seurattu ja arvioitu sekä myös täsmennetty tarvittaessa opiskelijoiden henkilökohtaisia työelämätarpeita, Outi Leppänen luonnehtii prosessia.

Ohjaus ja mentorointi on vaatinut Pohjois-Karjalan Sähköltä sitä, että yritys on kouluttanut asentajapuolelle noin 30 koulutettua työpaikkaopastajaa. Työpaikkaopastajat ovat esimiesten valitsemia rautaisen ammattitaidon omaavia ja asenteeltaan esimerkillisiä työntekijöitä. Tämä harkittu mentorointi on takeena sille, että pitkään työkokemukseen perustuva osaaminen ja hiljainen tieto ovat siirtyneet opiskelijoille.

- Ensimmäisenä vuonna opiskelijat ovat vetäneet haalarit ylleen ja ryhtyneet tekemään käytännön asennustöitä. Seuraavana vuonna he ovat päässeet tekemään suunnittelua, ja siten heille on muodostunut kokonaiskäsitys asennustöiden eri vaiheista, Leppänen toteaa.

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n tavoitteena on ollut harjoittelujärjestelmän kautta löytää opiskelijoiden keskuudesta motivoituneita tulevaisuudentekijöitä. Yrityksen painopiste muuttui vahvasti verkkojen rakentamiseen samaan aikaan kun omassa henkilöstössä tapahtui runsaasti eläkkeelle siirtymistä. Tietotaidon siirtäminen tuleville työntekijäskupolville tuli erittäin ajankohtaiseksi.

- Itse asiassa näistä kahdesta ryhmästä on kasvanut ”PKS:läisiä”, Outi Leppänen iloisesti toteaa. – Vuonna 2004 aloittaneen ryhmän viidestä opiskelijasta neljä teki harjoittelunsa sekä opinnäytteensä meille ja kaksi heistä on meillä töissä. Jälkimmäisestä kuuden opiskelijan ryhmästä tällä hetkellä kolme on meillä töissä!

Kyseessä on siis myös täsmäkrytointia?

- Kyllä, tämä on meille ehdottomasti täsmäkrytointia. Me emme toki ole luvanneet kellekään heistä insinööriksi valmistumisen jälkeen työpaikkaa. He hakevat avoimia työpaikkojamme aivan kuten muutkin. Mutta rekrytointitilanteessa helpottaa se, että me tunnemme heidät ja tiedämme heidän osaamisensa, Outi mainitsee.

Kummioppilaaksi valikoituminen edellyttää sitoutumista monella tasolla. Kehittymistä seurataan niin Pohjois-Karjalan Sähköön kuin oppilaitoksenkin puolelta.

- Valitut opiskelijat ovat osoittaneet sitoutumista ja tiedän, että heidän motivaationsa suorittaa opinnot laadukkaasti loppuun saakka on ollut korkea – varsinkin kun mekin olemme seuranneet aktiivisesti heidän opintojensa etenemistä, Leppänen kertoo. – Ja muut opiskelijat ovat jopa pitäneet näitä kummioppilaksi valittuja ikään kuin etuoi-keutettuina, sillä heillä on ollut jokaiseksi opintokesäksi työpaikat valmiina.

Kummioppilaat joutuvat itse raportoimaan harjoittelustaan Pohjois-Karjalan Sähköön suuntaan.

- Haluamme raportoinnin koko kummioppilasajalta, sillä tästä kirjallisesta työstä saamme tärkeää tietoa, jonka myötä voimme kehittää ohjattua harjoittelua, Meillä on yksi nimetty mentori, joka käy nämä raportit läpi, Outi mainitsee.

Kummioppilastoiminnalla on ollut myös myönteisiä vaikutuksia PKS:n yrityskuvaan alalle tulevien opiskelijoiden keskuudessa.

- Kyllähän kummioppilaitten kokemukset ovat levinneet suullisesti ja siten myös heidän kokemuksensa meistä. Tällä on suuri positiivinen vaikutus sekä työnantajaimagoomme että koko sähköalan maineeseen, Outi Leppänen myöntää.

Kummioppilastoiminnan jatkoa suunnitellaan parhailaan. Syksyksi 2013 uutta ryhmää ei oteta.

- Tällä hetkellä mietimme, miten jatkaisimme näitä harjoittelujaksoja. Mahdollisesti otamme jatkossa 1–2 opiskelijaa vuosittain mukaan. Aiomme siis ehdottomasti jatkaa kummioppilastoimintaa, mutta ehkä hieman kevyemmin. Tämä kuitenkin vaatii meiltäkin paljon henkilöstöresursseja, Leppänen kertoo.

Kokemukset Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ja Karelia-ammattikorkeakoulun kesken on välitetty myös muualle Suomeen.

- Olen ollut paljon puhumassa tästä kummioppilasjärjestelystä energia-alan eri tilaisuuksissa eli ilosanomaa on julistettu muuallekin Suomeen, henkilöstöpäällikkö Outi Leppänen toteaa: – Olen näissä puheenvuoroissani korostanut, että yrityksen ja oppilaitoksen välisen harjoitteluyhteistyön tuloksia ei kannata tarkastella lyhyellä aikavälillä. Osaavien ammattilaisten kasvattaminen kun vaikuttaa pitkällä tulevaisuudessakin. □

” Meillä on ollut useita tuloksellisia hankkeita Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa.

Avainkumppaneina ekologisen energia-tuotannon monialainen edelläkävijä ja ammattikorkeakoulu

Jussi Virratvuori

Toimitusjohtaja **Mika Juvonen** luotsaa BioKymppi Oy:tä, joka jalostaa biojätteistä sekä uusiutuvaa energiaa että turvallisia kierrätyslannoitteita. Ympäristöystävällisyyteen liittyy oleellisesti myös se, että osalannoitustuotteista palvelee myös luomutuotantoa – ensimmäisenä Suomessa.

BioKymppi Oy on tehnyt tiivistä yhteistyötä Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa jo vuodesta 2006 alkaen ja on nykyään myös yksi avainkumppaneista.

Mika Juvosen oma työelämähistoria toimii luontevana pohjana innovatiivisen kierrätysenergialaitoksen johtamisessa.

- Olen työskennellyt autoinsinöörinä ja korjaamapäällikkönä Autotalo Laakkosella, josta siirryin Perlos Oyj:n ja prosessiteollisuuden johtotehtäviin. Kummassakin työpaikassa olin tekemisissä ympäristöasioiden kanssa, joten tuotantoprosessien ja ympäristöarvojen yhdistyminen on ollut hyvin luonteva osa työuraani. Samoin sen sisäistämi-

nen, että tehtyjen ympäristöratkaisujen tulee aina olla myös taloudellisia, Mika kertoo nykyisen työnsä taustoista.

Konetekniikan, laitehuollon, kunnossapidon, prosessiteollisuuden toimintamallien hallinta sekä liiketaloudellinen ajattelu ovat osaamisaloja, jotka yhdistyvät luontevasti Juvosen nykyisessä työssä.

- Laaja sekä erilainen työkokemus ja sitä kautta syntynyt näkemys antaa hyvän pohjan tämmöisellä pioneerialalla toimimiseen. Lisäksi tässä pääsee tekemään niin monenlaisia työtehtäviä sekä omaksumaan niin paljon uutta teknologiaa, lainsäädäntöä yms., että monialaisuus on aivan välttämätöntä, toimitusjohtaja luonnehtii rooliaan.

Varsinainen ympäristöalan koulutus häneltä kuitenkin puuttuu.

- Aloitin vuonna 2007 ympäristöteknologian opinnot Karelia-ammattikorkeakoulussa, mutta tämä työ on vienyt kaiken ajan, joten muodollinen koulutus on jäänyt hankkimatta. Sen sijaan käytäntö on kyllä jokaisena työpäivänä

pitänyt huolen siitä, että valmiuksia työstä suoriutumiseen on oltava, ilman papereitakin.

Kiteellä syntyneenä ja maatalon kasvattina Mika korostaa sitoutumistaan oman elinympäristönsä ja oman yhteisönsä kehittämiseen. Ja onhan BioKymppin syntyhistoriakin täysin kiteeläisissä käsissä.

- BioKymppin hallituksen puheenjohtaja Pekka Partanen on Kiteen biohankkeen alullepanija. Hänellä oli 2000-luvun alussa tavoitteena energiatarpeiltaan omavarainen maatila sekä luomutuotanto. Tästä tavoitteesta ajatus kehittyi biojätteen tehokkaaksi jalostamiseksi kierrätystuotteiksi, ja tämä idea kiteytyy BioKymppi Oy:n toiminnassa.

Kiteen biokaasulaitteen ideointi ja suunnittelu alkoi jo vuonna 2002. Selvitystöiden ja pienten hankkeiden kautta suunnitelmille saatiin tukea sekä paikallisesti että valtakunnallisesti. Myös ympäristölupa hyväksyttiin ilman ”perinteisiä” valituksia. Rakennustyöt alkoivat 2009 ja syksyllä 2010 biokaasulla tuotettiin jo prosessilämpöä.

BioKymppin toiminta keskittyykin Kiteellä sijaitsevaan biokaasulaitokseen, joka tuottaa laajalta alueelta kerätyistä biojätteistä kiinteitä ja nestemäisiä luomulannoitteita. Lisäksi laitos hyödyntää bio- ja kaatopaikkakaasua, muuttaen ne lämmöksi ja sähköksi. Tekniikka on myös eurooppalaisittain tarkasteltuna uusinta uutta.

- Kiersimme paljon Euroopassa hakemassa osaamista, kokemuksia ja teknologiaa. Ensimmäisenä Pohjois-Euroopassa BioKymppin Kiteen biokaasulaitos pystyy 2-linjaisena laitoksena tuottamaan biojätteistä ja ruuantähteistä sekä luonnonmukaista että ”perinteistä” lannoitetta, Juvonen korostaa.

BioKymppin toiminta, biojätteiden keräys ja jalostaminen, vähentävät kaatopaikkojen pahinta ongelmaa eli metaanin syntymistä. Mitä vähemmän kaatopaikalle menee sekajätteen mukana orgaanista jätettä, sen vähemmän tapahtuu mätänemistä ja metaanin syntymistä. Ei ihme, että BioKymppi sai ensimmäisenä energiantuottajana Suomen Luonnonuojeluliiton Ekoenergiamerkin joulukuussa 2011. Jo aiemmin Pohjois-Karjalan ELY-keskus myönsi Kiteen biokaasulaitokselle ympäristöpalkinnon.

- Energiaa tuotamme noin 600 omakotitalolle Kiteen Lämpö Oyn ja Pohjois-Karjalan Sähkö Oyn välityksellä. Lannoitteita välitämme vuosittain reilulle 1000 hehtaarille, joka vastaa noin 500 rekallista, Mika Juvonen kertoo määrällisiä faktoja.

Jätteen käsittely ja kuljetus, sähkön ja lämpöenergian myynti, lannoitteen myynti ja kuljetus sekä asiantuntija-palvelut ovat BioKymppin toimialoja. Pohjatyo on tehty ja perustuotanto pyörii. Mitä seuraavaksi?

- Biojätteiden keruualueiden laajentaminen ja tehostaminen ovat nyt työn alla. Savonlinnan ja Parikkalan vedenpuhdistamolietteiden käsittely alkoi jo vuosi sitten, samoin kuin Kuopion ja Joensuun talousalueitten kauppojen biojätteiden keruu, Juvonen listaa.

Ajoneuvokaasun tuotanto ja jakelu tulee jatkossa olemaan tuotekehityksen kärjessä.

- Ensimmäinen biodieselmäärä kaasuauto saatiin Pohjois-Karjalaan tammikuussa 2013. Bensiini- /kaasuautoja on Pohjois-Karjalassa vajaa kymmenen ja koko Suomessakin vain noin 1 500. Autojen määrä alueella saadaan kasvuun vasta, kun voimme perustaa omia biotankkauspisteitä. Ensimmäiset kaksi ovatkin suunnitteilla tänne Kiteelle sekä Kontiolahdelle, Juvonen visioi lähivuosia.

Ympäristölainasäädäntö tulee lähivuosina tiukkenemaan uuden jätelain myötä. Tämä merkitsee mm. sitä, että biohajoavan jätteen vieni kaatopaikoille tullaan kieltämään vuoteen 2016 mennessä. Uuden lain tavoitteena on vähentää kaatopaikalle menevän jätteen määrää dramaattisesti. Yksi keino päämäärän saavuttamiseksi on jäteveron ravakka korottaminen.

- Ihmisten asenteissa ja mielipiteissä tapahtuneet muutokset raivaavat tietä todelliselle jätteiden kierrätykselle, luomu- ja lähiruualle. Kun energian ja lannoitteiden hinnat nousevat ja esimerkiksi fosfori tulee loppumaan ennen öljyä, BioKymppin kaltainen toimintaympäristö muuttuu hyvin edulliseksi, Juvonen maalaa tulevaisuutta.

BioKymppin toimitusjohtaja ei todellakaan lämpene jätteiden massapolttolaitosten suunnittelulle ja toteutukselle.

- Sekajätteenpoltto vie pohjan pois sekä järkevältä kuluttamiselta ja kierrätykseltä. Märän biojätteen polttaminen energiaksi ei tule koskaan olemaan taloudellisesti järkevää eikä varsinkaan ekologisesti mielekäästä, hän toteaa napakasti ja jatkaa: - Kierrätys pitää vain rakentaa taloudellisesti tehokkaaksi ja samalla kannattavaksi.

Karelia-ammattikorkeakoululla on ollut tärkeä rooli BioKymppin taustalla tehdyissä selvitystöissä. Useat opiskelijoiden tekemät lopputyöt ovat hyödyttäneet laitoksen kehittämistä.

” Karelia-ammattikorkeakoululla on ollut tärkeä rooli BioKymppin taustalla tehdyissä selvitystöissä. Useat opiskelijoiden tekemät lopputyöt ovat hyödyttäneet laitoksen kehittämistä.

- Näissä opinnäytetöissä tutkittiin mm. lannoitepinta-alaa, jolloin tutkittiin lannan erilaisia levitysmuotoja, niiden vaikutusta rehun laatuun ja maittavuuteen sekä lannoitteiden ympäristövaikutuksia. Luomupeltojen lannoiteteistä tulikin neljä opinnäytetyötä, joiden tekijöinä olivat kolme agrologiopiskelijää ja yksi ympäristötekniikan opiskelijä.

Onko BioKymppi hyödyntänyt toiminnan alkamisen jälkeen Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoita harjoittelijoina?

- Tänä kesänä meillä oli yksi ympäristötekniikan opiskelija harjoittelussa. Otamme aika varovaisesti harjoittelijoita. Meille on nimittäin tärkeintä se, pysyykö mahdollisella harjoittelijalla työkalut käsissä. Yrityksessämme on paperityötä todella vähän ja siksi harjoittelut keskittyvät lähes kokonaan käytännön tekemiseen laitoksen eri prosesseissa.

Entäpä projektit – onko niiden saralla ollut yhteistä työtä?

- Meillä on ollut useita tuloksellisia hankkeita Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa. Nytkin meillä on meneillään Hajautetut biojalostamot ja uudet tuotteet -hanke yhdessä ammattikorkeakoulun ja Itä-Suomen yliopiston kanssa.

Osana tätä hanketta haetaan kuituhampulle uusia käytömahdollisuuksia esimerkiksi komposiittivalmistuksessa ja pellettiteollisuudessa. Hankkeen aikana koeviljellään kuituhampua sekä kehitetään laitetoimittajien kanssa uutta teknologiaa kasvin jalostamiseen.

Mika Juvosen rooli ammattikorkeakoulun hallituksessa mahdollistaa hänelle näköalapaikan oppilaitoksen ja sen tekemän yritys yhteistyön arviointiin. Kiitosten lisäksi hän käyttää myös kriittisiä äänenpainoja.

- Kyllä hankkeissa pitäisi entistäkin enemmän keskittyä konkreettiseen kehittämiseen, jolloin syntyy todellisia tuotteita ja kaupallisia käytänteitä. Uuden tuottamista pitäisi olla, jotta syntyisi oikeita tuloksia! Yrityksillä ei ole varaa osallistua hankkeisiin omarahoitusosuuksilla, ellei rahoille tule näkyvää ja tuntuva vastinetta. Nyt hankkeissa keskitytään liikaa hankehenkilökunnan työllistämiseen, tuottamattomaan näpertelyyn ja raportointiin, Juvonen suorasuorisesti lausuu.

Ammattikorkeakoulun yritys yhteistyön suuntaankin hänellä on toiveensa esitettävään.

- Karelia-ammattikorkeakoulun tulisi entistä enemmän kontaktoida maakunnan yrityksiin ja kuunnella yritysten todellisia kehittämistarpeita. Niiden tarpeiden varaan on

mahdollista rakentaa todellisia, tuottavia yhteistyön muotoja ja yhteishankkeita.

Ammattikorkeakoulun hallituksen jäsenenä Mika on päässyt vaikuttamaan omalta osaltaan mm. ympäristötekniikan opintojen kehittämiseen. Hänellä on painavaa palautetta myös tähän suuntaan.

- Olen suhtautunut ympäristötekniikan koulutukseen hyvin kriittisesti erityisesti siksi, että opinnot ovat suhteessa työelämän tarpeisiin liian kapea-alaisia. Kun yritykset pienenevät, ei niissä tule olemaan palkkatyötä pelkille ympäristötekniikan insinööreille. Sellaiseen ei ole yksinkertaisesti varaa, eikä edes tarvetta, hän kommentoi.

Hän esittää konkreettisen esimerkin.

- Vesiensuojelu on erittäin tärkeää, mutta jos siihen ei löydy perusrahoitusta eli maksajia, niin mistä pelkästään vesiensuojeluun erikoistuneet insinöörit saavat palkkarahansa?

Mitä pitäisi sitten tehdä?

- Koulutuksesta pitäisi valmistua moniosajia, jotka kykenevät tekemään laajasti erilaisia työtehtäviä. Moniosajia, jollaisia esimerkiksi meidän kaltaiset alle 10 työntekijän yritykset tarvitsevat. Esimerkiksi meillä alusta alkaen työskennellyt ympäristötekniikan insinööri Jaana Vänskä tekee insinööritöiden lisäksi laskutuksia, toimistotöitä, laitekniikkaa, asiakaspalvelua jne. Ei pienissä yrityksissä ole mahdollista palkata kapeille osa-alueille kokopäiväisiä toimihenkilöitä, Mika konkretisoi kokemuksellista näkemystään.

Insinööriopiskelijoille Juvonen onkin korostanut sitä, että heille on välttämätöntä opintojen aikana hankkia monipuolisia kesätyö- ja harjoittelupaikkoja, jotta syntyisi laaja näkemys ja kokemus sekä valmiudet toimia erilaisissa työtehtävissä.

Erityisenä haasteena hän pitää ammattikorkeakouluissa opetuksesta vastaavien lehtoreitten työelämäosaamista. Juvosen mielestä heidän tulisi suorittaa omia työelämäjaksoja alan yrityksissä ja päivittää tietämystään kentän todellisista osaamistarpeista.

- Opetuksen näkemys on liian usein turhan suppea. Koulutuksessa pitäisi nähdä laajemmin ja pitemmälle se, mitä yhteiskunnassa ja maailmassa tapahtuu ja on tapahtumassa. Esimerkiksi tällä alalla pitäisi kyetä hahmottamaan se suunta, minne ympäristötekniikan puolella ollaan menossa yhteiskunnallisesti, juridisesti, teknologisesti – paikallisesti ja globaalisti, Mika toteaa. □

ÄÄNEKÄSTÄ JA NÄYTTÄVÄÄ YHTEISTYÖTÄ

- LUOVIA ALOJEN KESKUKSEN JA
JOENSUUN POPMUSIKOT RY:N
KUMPPANUUS KUULUU JA NÄKYÄÄ

Jussi Virratvuori

Joensuu tunnetaan muualla Suomessa erityisesti heinäkuisesta Ilosaarirock-festivaalistaan, joka kerää vuosittain Laulurinteelle yli 20 000 musiikin kuulijaa, näkijää ja kokijaa. Festivaalia järjestävä Joensuun Popmuusikot ry tukeutuu mm. esitys- ja mobiilitekniikkansa sekä netti-television osalta Karelia-ammattikorkeakoulun tuotamiin palveluihin. Tämä konkreettinen yhteistyö perustuu oppilaitoksen ja Popmuusikot ry:n avainkumppanuuteen, josta vastuunhenkilönä Karelia-ammattikorkeakoulun puolella on viestinnän opettaja Harri Mielonen.

- Poppareitten ja nimenomaan Ilosaarirockfestivaalin osalta Karelia-ammattikorkeakoulu on tehnyt yhteistyötä aina 1990-luvun puolivälistä alkaen. Alussa keskityttiin tekemään ennen rockia ja sen aikana lähetettävää nettitelevisiota. Sittenkin – maailman ja tarpeiden muuttuessa – Ilosaarirockissa toteutettavat palvelut ovat laajentuneet käsittämään yhä haastavampia viestinnän osa-alueita, esimerkiksi vaikkapa konserttien screenaus ja mobiilipalvelut, joiden suosio kasvaa vuosi vuodelta, Harri Mielonen kertoo.

Karelia-amk:n eri koulutusohjelmien opiskelijat ovat opinnoissaan monin tavoin mukana tapahtuman toteutuksessa. Muotoilun, International design sekä kuvataiteen koulutusohjelmien opiskelijat ovat jo vuosien ajan olleet suunnittelemassa ja toteuttamassa esiintymisalueen ja lavojen yleisilmettä työharjoitteluna sekä projektipintoinaan. Matkailun koulutusohjelman opiskelijat ovat tehneet selvityksiä mm. Ilosaarirockin aluetaloudellisista vaikutuksista ja ravitsemuspalveluiden opiskelijat ovat kehittäneet ja testanneet rokissa myytäviä ruokapalvelutuotteita. Popmuusikot ry ja Karelia-amk ovat tehneet vuosikautia yhteistyötä myös kehittämishankkeiden osalta ja sitä kautta yhteistyössä on mm. tehty Ilosaarirock:n mobiiliopasta sekä kerätty siihen liittyviä käyttäjäkokemuksia.

Kunakin kesän Ilosaarirockin yhteistyötä aletaan rakentaa viestinnän koulutusohjelman kanssa jo edellisenä syksynä. Karelia-ammattikorkeakoulun viestinnän henkilökunta ja opiskelijat ovat alusta asti Popmuusikot ry:n puuhamiesten ja -naisten kanssa sekä ideoimassa että suunnittelemassa tulevan festivaalin viestintää.

- Kun opiskelijamme pääsevät ideoinnista alkaen osallistumaan Ilosaarirockin viestintäprosessin suunnitteluun, niin se näkyy heidän motivaatiossaan pitkäjänteisenä sitoutumisena. Ammattikorkeakoulun ja opiskelijoiden roolihan ei olekaan pelkästään toteuttaa jotakin valmiita suunnitelmaa tai valmiita toimeksiantoja, vaan olla aktiivi-

sesti mukana koko prosessin luomisessa sekä varsinaisessa toteutuksessa, Harri korostaa.

Lukuvuoden aikana ideoidaan ja suunnitellaan Ilosaarirock-viikonlopun tuotannolliset toimenpiteet, niiden toteutuspaikat sekä työnjako. Kun varsinainen kolmipäiväinen festivaali sitten rokahtaa käyntiin, niin jokainen mukana oleva opiskelija tietää oman roolinsa ja tehtävänsä.

Opettajana ja vastuunhenkilönä myös Harri Mielonen viettää yhden heinäkuisen viikon ohjaten opiskelijoitaan, joita esimerkiksi kesällä 2013 oli kaikkiaan 30. Ilosaarirockin viestinnän toteutukseen osallistuvien Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden työ on toki itsenäistä, mutta vastuunopettajalla on oltava moniväriset piuhat käsissään.

- Ilosaarirockissa meidän opiskelijamme tekevät haastavia ja erittäin moninaisia hommia. Esiintymislavojen screenauksessa mukana olevat kymmenen opiskelijaa toimivat monikameraohjaajina ja kameraoperaattoreina. Nettitelevisiosta parissa olevat kaksikymmentä tekijää kuvaavat, äänittävät, haastattelevat, leikkaavat ja lataavat artistin ja yleisöhaastatteluja sekä tunnelmapaloja videopalvelimille, Mielonen kuvaa viikonlopun työkenttää.

Mitä viestinnän opiskelijat saavat itse irti tästä Ilosaarirockfestivaalin aikana toteutetusta työskentelystä?

- Sen lisäksi, että he saavat hienon elämyksen ja kokemuksen, he saavat paljon käytännön osaamista. Ilosaarirock-viikonlopun aikana opiskelijat pääsevät kaikkein lähimmäksi oikeata työelämän keikkaa, mitä me oikeastaan voimme oppilaitoksena heille tarjota. Esimerkiksi esiintymislavojen screenauksen tekeminen on sellainen rankka rypistys, jossa oppii todella tehokkaasti niin ohjauksen kuin kuvaamisenkin. Olenkin sanonut mukana olleille opiskelijoille, että sen kokemuksen jälkeen he ovat valmiita markkinoimaan itseään alan töihin eli vastaaviin monikameratuotantoihin, Mielonen luonehtii opiskelijoitten antia.

Ammatillista tekemistä ja oppimista on sekin, että nettitelevisiosta haastattelijat pääsevät kameran eteen ja artistien seuraan, ja saavat siten kouriintuntuvaa esiintymiskokemusta.

- Ilosaarirockin toteutuksessa meidän porukalla on todellinen työntekemisen maku. Se välittyy myös opiskelijoista innostuksena ja antamuksellisuutena, Harri myhäilee.

Yhteistyö Popmuusikot ry:n kanssa on laajentunut Ilosaarirockista mm. syksyiseen Rokumentti-elokuvafestivaaliin, jossa ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat toteuttaneet elokuvien ajoja ja vastanneet yleisestä esitysteknikasta. Rokumentti-elokuvafestivaalien aikana pyörii myös nettite-

” Popmuusikoitten kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta saamme Rokumentissa vierailevia ulkomaalaisia elokuvaohjaajia luennoimaan opiskelijoillemme. Vastaavasti Popparit pääsevät osallistumaan meidän järjestämiin viestinnän alan koulutuksiin. Koulutusvaihto onkin oleellinen yhteistyön muoto Popmuusikoitten kanssa

levisio, jota viestinnän opiskelijat tuottavat. Rokumentti-yhteistyössä on vahvasti ollut mukana myös Savon Kinot Oy.

- Popmuusikoitten kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta saamme Rokumentissa vierailevia ulkomaalaisia elokuvaohjaajia luennoimaan opiskelijoillemme. Vastaavasti Popparit pääsevät osallistumaan meidän järjestämiin viestinnän alan koulutuksiin. Koulutusvaihto onkin oleellinen yhteistyön muoto Popmuusikoitten kanssa, Harri toteaa.

Joensuun Popmuusikot ry ”ruokkii” viestinnän koulutusohjelmaa muillakin tavoin.

- Poppareitten puheenjohtajalta Markku Pyykköselältä tulee todella hyviä opinnäytetöiden aiheita meille, joita välitämme joko omille viestinnän opiskelijoillemme tai sitten muille ammattikorkeakoulun koulutusaloille, Harri mainitsee.

Karelia-ammattikorkeakoulun ja Joensuun Popmuusikot ry:n välisen avainkumppanuussopimuksen tekeminen on tehnyt yhteistyöstä järjestelmällisempää, syvempää ja entistäkin monipuolisempaa. Se, mitä aiemmin tehtiin pääasiassa henkilökohtaisiin kontakteihin perustuen, on muuttunut suunnitelmalliseksi yhteiseksi työksi.

- Avainkumppanuussopimuksen myötä olemme päässeet listaamaan asioita ja toimenpiteitä sekä tekemään pitkänlinjan suunnitelmia, Mielonen kertoo ja lisää: – Popparit on

meille upea yhteistyökumppani, sillä he tekevät kulttuurityötä laajalla sektorilla.

Viestintään ja populaarikulttuuriin keskittyvässä yhteistyössä on myös vahva pr-arvonsa, joka vaikuttaa vahvasti Karelia-ammattikorkeakoulun julkisuuskuvaan sekä laajemminkin esimerkiksi opiskelijarekrytointiin. Vastavuoroisesti laaja-alaisessa yhteistyössä Popmuusikot saavat esim. tapahtumien aikana käyttöönsä ammattikorkeakoulun tiloja sekä kuljetusvälineistöä.

- Verkottuminen Joensuun Popmuusikoitten kanssa tuo meille kiistattomasti hemmetin hyvää valtakunnallista näkyvyyttä. Se, mitä teemme esimerkiksi Ilosaarirockissa, saa laajaa julkisuutta medioissa. Se, mitä opiskelijat tekevät, näkyy ja kuuluu maailmalla! □

OMAN ALAN TÖITÄ JO OPISKELUAIKANA

Assarista vakkariksi

Marjo Piironen

Opiskelijoille työelämäyhteistyö näkyy ennen kaikkea harjoitteluna. Opiskeluaikana hankittu oman alan työkokemus on tärkeä asia, joka viitoittaa omaa urapolkua. Löytyypä sitä kautta joskus vakituinen työpaikkakin. Karelia-ammattikorkeakoulun viestinnän koulutusohjelmassa opiskelijat voivat suorittaa harjoitteluaan muun muassa erilaisissa elokuva- ja televisiotuotannoissa.

Suomen Filmitoimisto (SF) Oy on vuosien varrella tarjonnut harjoittelupaikan sadoille harjoittelijoille. Suomen Filmitoimisto Oy on toiminut Kontiolahdella vuodesta 2006 lähtien ja tänä aikana Pohjois-Karjalassa on valmistunut monta pitkää elokuvaa, muun muassa Koirankynnen leikkaaja, Lieksa, Kivenpyörittäjän kylä, Ralliraita sekä televisiosarja Karjalan kunnailla.

- Kun aloitimme elokuvatuotannon Pohjois-Karjalassa, päätimme heti, että otamme kaikki harjoittelijat tältä alueelta ja mahdollisimman pian koko elokuvaryhmänkin Pohjois-Karjalasta. Tiesimme, että alueella on tämän alan oppilaitoksia, joten hyvää porukkaa löytyi kyllä. Ensimmäinen täysin pohjoiskarjalainen tuotanto toteutuikin jo vuonna 2007, Satu Sadinkangas Suomen Filmitoimisto Oy:stä muistellee.

Sadinkangas näkee paikallisten henkilöiden käyttämisessä paljon etuja.

- Se on tietysti kustannustehokasta: kun ihmiset asuvat valmiiksi paikkakunnalla, ei matka- ja majoituskuluja tule. Täältä tulevat harjoittelijat tuntevat paikat ja siitä on paljon

hyötyä. Heillä on myös valmiit verkostot, joista voi olla paljonkin apua jos esimerkiksi tarvitaan lisää väkeä kuvauksiin, Sadinkangas pohtii.

Sadinkankaan mukaan Pohjois-Karjala on Suomen paras paikka tehdä elokuvia. Jos kuvataan Helsinkiä, se kannattaa tehdä Helsingissä, mutta kaikki muut maisemataustat löytyvät hänen mukaansa Pohjois-Karjalasta.

- Alueen ilmapiiri on elokuvan tekemiselle paras. Karjalaiset hyväksyvät, että ihminen voi tehdä taidetta työseen. Ehkä he hyväntahtoisesti toteavat, että kun siitä nyt ei muuhunkaan ole, niin tehkään sitten taidetta, Sadinkangas naurahtaa ja huokaa: - Kaiken lisäksi Juuasta löytyvät maailman kauneimmat pilvet!

Elokuva- ja televisiotuotanto on pitkälti käsityötä. Entisaikojen glamour on nykyaikaisesta elokuvatuotannosta kaukana.

- Tämän päivän nuoret edustavat sukupolvea, joka on elänyt koko elämänsä webissä. Elokuvamaailma ei ole heille samalla lailla hohdoka kuin meille vanhemmille: se on vain yksi varteenotettava vaihtoehto muiden joukossa, toteaa Sadinkangas.

Elokuva-alan opiskelukin on vuosien varrella muuttunut. Karelia-ammattikorkeakoulun viestinnän koulutusohjelmassa opiskellaan verkkomediaa ja av-viestintää, ei elokuvien tekemistä. Sadinkankaan mukaan monipuolinen koulutus luo hyvän perustan monenlaisiin tuotantoihin, myös elokuvien tekemiseen.

” Usein kävi niin, että ensimmäisenä vuonna opiskelija oli harjoittelijana ja seuraavana vuonna soitimme hänelle ja kysyimme, tuletko töihin

KAUPPIASYRITTÄJYYSPOLKU ON oikeasti hyvä juttu!

Marjo Piironen

Karelia-ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa Ruokakesko Oy:n järjestämät kauppiasyrittäjyysopinnot osana vapaasti valittavia opintojaan. Opinnot on suunniteltu Ruokakeskon ja ammattikorkeakoulujen yhteistyönä. Karelia-ammattikorkeakoulussa kauppiasyrittäjyyspolku käynnistettiin ensimmäisten korkeakoulujen joukossa syksyllä 2009. Opinnot ovat verkko-opintoja ja niiden sisällöstä vastaa Ruokakesko. Paikallisen ammattikorkeakoulun vastuulla on opetuksen käytännön toteutus, ohjaus, palautteen antaminen sekä arviointi. Karelia-ammattikorkeakoulussa kauppiasyrittäjyysopinnot vastuuopettajana toimii liiketalouden lehtori **Jukka Mälkiä**.

- Vuosittain opinnot aloittaa noin 10-20 opiskelijaa. Opinnot koostuvat neljästä 5 opintopisteen mittaisesta kokonaisuudesta. Ensimmäisissä opintokokonaisuuksissa perehdytään päivittäistavarakauppaan toimintaympäristönä sekä vähittäiskaupan kilpailukeinoihin. Jälkimmäiset opintojaksot pureutuvat kaupan henkilöstöjohtamiseen sekä toiminnan suunnitteluun ja seurantaan, Mälkiä kertoo.

Mälkiän mukaan opinnot ovat melko vaativia. Opiskelijoiden motivaatio ja soveltuvuus testataan ennen kolumneen opintokokonaisuuteen siirtymistä haastatteluilla. Opiskelija voi tehdä myös harjoittelun (30 opintopistettä) ja opinnäytetyön (15 op) omaa mahdollista kauppiasyrittäjyyttään tukemaan.

Kauppiasyrittäjyyspolulle hakeutuvat opiskelijat ovat aktiivisia, motivoituneita ja myös innovatiivisia. Usein heillä on jo työkokemusta kaupan alalta, mutta se ei ole edellytys opintoihin hakeutumiseen. Opinnot ovat osalle opiskelijoista tapa syventyä päivittäistavarakauppaan, mutta joillekin väylä ruokakauppiaksi. Vuosittain Ruokakesko rekrytoi n. 100 kauppiasta.

- Osa huomaa opintojen aikana, että tämä ei ole minun juttuni. Mutta toisille tästä voi löytyä ura. Tähän mennessä Karelia-ammattikorkeakoulun kauppiasyrittäjyyspolun kautta on löytynyt yksi kauppiasyrittäjä, Mälkiä toteaa.

Työnä kauppiasyrittäjyys on kokonaisvaltainen tehtävä – lähes elämäntapa.

- Kauppiat ovat monen alan osaajia. He tarvitsevat henkilöstön johtamistaitoja ja taloudellista osaamista; heidän pitää hallita asiakaspalvelu ja ymmärtää, mistä asiakastytyväisyys koostuu, toteaa Mälkiä.

Mälkiän mukaan kauppiasyrittäjyyspolku antaa hyvät raamit Keskon ja Karelia-ammattikorkeakoulun väliselle kumppanuustoiminnalle. Opintokokonaisuuden myötä opettaja tutustuu paikallisiin kauppiaisiin ja heidän yhteistyökumppaneihinsa eli verkostoituu, Keskon kumppanuusvastaavana toimiva Mälkiä sanoo.

Koulutusyhteistyö on tuonut opettajallekin mahdollisuuden syventää ja laajentaa omaa osaamistaan päivittäistavarakaupassa.

- Nykyisin kaikki sisältö tehdään myös nettiin ja mobiililaitteisiin. Koulutus luo pohjan, jolta lähdetään harjoitteluun. Harjoitteluissa opitaan työtä tekemällä hallitsemaan senhetkinen laitteisto.

PITKÄ POLKU TUOTTAJAKSI

Harjoittelijat ovat mukana monenlaisissa tehtävissä aina lavasteiden rakentamisesta kuvaus-, ääni- ja tuotantoassistentin tehtäviin. Harjoitteluun tulevat opiskelijat haastatellaan aina ennen tuotannon alkamista.

- Haastattelujen tavoitteena on selvittää opiskelijan oma kiinnostuksen kohde ja toisaalta myös paikka, johon hän meidän mielestämme sopisi parhaiten. Aina se ei kerralla onnistu ja paikka voi vaihtua myös kesken harjoittelun.

Harjoittelijoiden ohjaukseen on elokuva- ja televisiotuotannossa panostettu. Käytännössä kaikki harjoittelijat tulevat jonkun tietyn henkilön alaisuuteen ja ohjaukseen. Sadinkankaan mukaan harjoittelijat ovat innostuneita ja nauttivat siitä, että pääsevät oikeisiin töihin opintojensa aikana.

- Elokuvatuotanto imaisee helposti mukaansa. Joskus tuntuu, että into voi olla kovempi kuin jaksaminen ja siinä meidän pitää toppuutella harjoittelijoita. Aika usein saan olla harjoittelijoille äiree eli äiti. Katson perään, etteivät harjoittelijat polta itseään loppuun ja että he uskaltavat kertoa mikä mieltä painaa. Sitten he uskaltavat myös sanoa ääneen, jos huomaavat, ettei tämä ole heidän juttunsa, Sadinkangas painottaa.

Sadinkangas on itsekin tallannut pitkän polun tuottajaksi.

- Opiskelin aluksi kuvanveistoa. Olin kuitenkin aina ollut kiinnostunut kirjoittamisesta, joten elokuva-ala yhdisti kuvan ja tekstin tavalla josta pidin. Kaksikymppisenä hain taideteolliseen korkeakouluun, mutta jäin ensimmäiselle varasijalle. Pääsykokeissa kuitenkin tajusin, mitä hakijoilta haluttiin. Tein kesän vaneria ja harjoittelin samalla seuraavan vuoden pääsykokeita varten, Sadinkangas muistelee.

Elokuvatuottajilta vaaditaan Sadinkankaan mukaan projektiosaamista. Hänen täytyy olla oma-aloitteinen ja uskalltaa ottaa vastuuta. Jääräpäät eivät tälle alalle sovi.

- Tuottajan pitää ennen kaikkea olla äärimmäisen luottettava. Kun pakkasessa seisoo 50 ihmisen näyttelijäjoukko odottamassa kuvauksia, täytyy heidän pystyä luottamaan siihen, että kaikki toimii.

Sadinkankaan mukaan työharjoittelusta hyötyvät sekä opiskelija että työnantaja, sillä harjoittelun myötä opiskelija saa tuntumaa, onko hän oikealla alalla.

- Itse aloitin urani kuvaussihteerinä ja kävin läpi varmaan kaikki elokuva-alan pestit ennen kuin oma paikka löytyi. Nyt koen, etten voisi työskennellä tuottajana, ellen tietäisi, mitä muut tekevät. On työnantajankin etu, että opiskelijat tutustuvat ammattialaan harjoittelussa. Tällöin heille muodostuu realistinen näkemys alasta ja omasta ammattiruudustaan.

” Sadinkankaan kokemukset harjoittelijoista ovat **pelkästään myönteisiä**. Kuvauspaikalla harjoittelijat ovat osa **työyhteisöä**.

HARJOITTELIJAT KOLLEGOINA

Harjoittelujen kautta voi löytyä myös työpaikka. Ammattikorkeakoulussa opiskelijat ovat yleensä erittäin kiinnostuneita alastaan ja haluavat tehdä siitä itselleen ammatin.

- Monesti opiskelijan tie kulkee assarista vakkariksi eli assistentista vakinaiseksi työntekijäksi. Usein on käynyt niin, että opiskelijan oltua ensimmäisenä vuonna harjoittelijana olemme soittaneet hänelle seuraavana vuonna kysyäksemme, tuletko töihin.

Sadinkankaan kokemukset harjoittelijoista ovat pelkästään myönteisiä. Kuvauspaikalla harjoittelijat ovat osa työyhteisöä.

- Olen aina suhtautunut harjoittelijoihin potentiaalisina kollegoina. Elokuvia tai televisio-ohjelmia katsoessa bongaan aina lopputekstit. Ja kun siellä näkyy joku entinen harjoittelija, riemu on suuri! □

- Mielestäni kauppiasyrittäjyyspolku on oikeasti hyvä juttu. Koulutus antaa teoreettisia valmiuksia sekä käsityksen kauppiaan työn arjesta ja edellytyksistä. Se on mielenkiintoinen työ, jota itsekkin olisin voinut jossain vaiheessa harkita, pohtii Mälkiä.

JATKUVUUTTA YHTEISTYÖHÖN

Kauppiasyrittäjyyspolku on tuonut Ruokakeskolle jatkuvuutta ammattikorkeakoulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

- Aiemmin yhteistyö oli satunnaista - yksittäisiä luentoja tai messuvierailuja. Jos jollain opettajalla oli hyvät suhteet paikalliseen kauppiaaseen, yhteistyötä tehtiin, mutta jatkumo työskentelystä puuttui, toteaa rekrytointipäällikkö Harri Hämäläinen Ruokakeskosta.

Ruokakeskolle kauppiasyrittäjyyspolku on tapa tehdä omaa toimintaa tunnetuksi tuleville asiakkaille ja työntekijöille. Se on myös rekrytointiväylä, jonka kautta haetaan uusia kauppiasyrittäjiä.

- Rekrytointin näkökulmasta toiminta on pitkäjänteistä - opiskelijat ovat usein parikymppisiä ja heidän elämänpolunsa rakentaminen on vielä kesken, Hämäläinen toteaa.

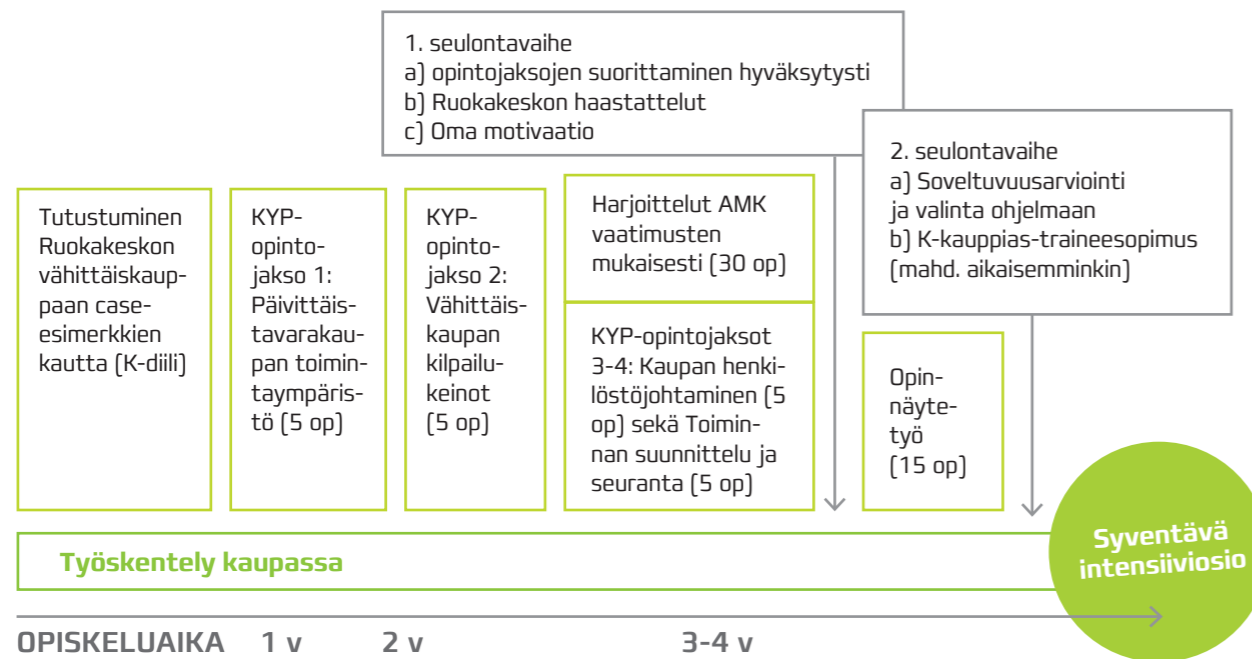
Kauppiasyrittäjän urasta haaveileva voi unohtaa purjeverneiden ja autojen hankinnat ainakin ensimmäisten vuosien ajan.

- Yrittäjän urasta haaveilevalta vaaditaan sitoutumista. Koska kyseessä on oma liiketoiminta, pitää olla valmis ottamaan asuntolainan verran lainaa yrityksen käynnistämiseen. Täytyy olla riskinottokykyä, liiketoiminnan ja markkinoinnin ymmärtämistä, Hämäläinen listaa.

Yrittäjän työssä henkilöstöjohtamiseen liittyvät asiat ovat keskiössä. Hämäläisen mukaan vanhanaikaisella johtamistyyllillä ei enää nykyaikana pärjätä.

- Johtajan pitää pystyä luomaan työyhteisöön hyvä henki. Tarvitaan uudistuskykyä, positiivista driveä ja työntekijöiden tasavertaista kohtelua. Ja ennen kaikkea tarvitaan innostusta omaan alaan. Ruoka on tällä hetkellä muotijuttu. Televisiosta tulee joka päivä lukuisia ruokaohjelmia ja kauppiaan pitää pysyä ajan hermoilla. Meille pyrkii aina silloin tällöin kauppiaksi ammattijohtajia, jotka ajattelevat, että voisin minä johtaa ruokakauppaakin. Mutta jos ei ole oikeaa kiinnostusta alaan, ei siitä mitään tule, summaa Hämäläinen. □

Kauppiasyrittäjyyspolku ammattikorkeakouluissa

YHDESSÄ ETEENPÄIN

- avainkumppaneina Pohjois-Karjalan Osuuspankit ja Karelia-amk

KUMPPANUUSYHTEISTYÖ POHJOIS-KARJALAN OSUUSPANKKIEN KANSSA

Seija Tolonen

Pohjois-Karjalan alueen Osuuspankkien ja Karelia-ammattikorkeakoulun välillä on ollut vuosia kestänyt yhteistyö, joka on painottunut tradenomi-tutkintoa suorittavien opiskelijoiden harjoitteluun ja opinnäytetöihin. Kumppanuustoiminnan myötä yhteistyötä on syvennetty ja monipuolistettu ja toimintaa on saatu näkyvämmäksi eri osapuolten välillä. Myös toimintatavat ovat kehittyneet.

Kumppanuustoiminnalla tehokkuutta prosesseihin

Kumppanuussopimuksessa määritellyt yhteyshenkilöt ovat tavanneet säännöllisesti, jolloin yhteistyön muotoja, niiden toteutumista ja tulevaisuuden tarpeita on voitu arvioida ja suunnitella yhdessä. Kumppanuusvastaavien nimeämisen myötä yhteydenotto on helpottunut ja tiedon välitys on ollut nopeampaa ilman välikäsiä. Kumppanuusyhteistyön kautta toiminta on selkeytynyt, ja esimerkiksi tutkintoon johtava viiden kuukauden yhtäjaksoinen harjoittelu on systematisoitunut hakuprosessin ja ohjaussuunnitelmien osalta. Harjoittelun jälkeen osalle opiskelijoista on tarjoutunut mahdollisuus jatkaa yhteistyötä opinnäytetöiden, osa-aikatoiden ja kesätöiden muodossa, joka on entisestään vahvistanut heidän osaamistaan finanssisektorilla ja mahdollistanut myöhemmin myös vakituisen työsuhteen alueen Osuuspankissa.

Osaamisen jakamisesta hyötyvät eri osapuolet

Asiantuntijuuden jakamisen näkökulmasta kumppanuusyhteistyötä on tehty siten, että Pohjois-Karjalan Osuuspankkien henkilöstö on käynyt ammattikorkeakoulun työelämäpäivillä ja oppitunneilla kertomassa mm. työelämän

tapakulttuuriin ja rekrytointiin vaikuttavista asioista. Liiketalouden ja tekniikan keskuksen Wärtsilä-talon aulassa sijainneilla Osuuspankkien esittelypisteillä on ollut tarjolla lisätietoa organisaatioon työllistymiseen liittyvistä tekijöistä. Usein vastaamassa onkin ollut tradenomiksi valmistunut henkilö, joka on saanut vakituisen paikan Osuuspankista. Yhteistyön puitteissa on kirjoitettu julkaisuja ja markkinoitu avoimia työpaikkoja ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijoille ja vastavalmistuneille. Opiskelijat ovat vierailleet pankeissa ja tutustuneet työympäristöön sekä siellä töissä oleviin henkilöihin. Samalla myös opettajat ovat päivittäneet osaamistaan ja ylläpitäneet verkostojaan pankissa toimiviin asiantuntijoihin.

Yhdessä eteenpäin sovittujen pelisääntöjen puitteissa

Kumppanuustoiminnan voi väittää olevan aluevaikuttavuutta parhaimmillaan, koska osaavan työvoiman saatavuus turvaa osaltaan yrityksen kilpailukykyä. Tämä heijastuu kiistatta koko Pohjois-Karjalan hyväksi. Kumppanuustoiminnasta tulee olla hyötyä kaikille osapuolille, ja vuorovaikutuksen tulee olla avointa, välitöntä ja uusiin kokeiluihin rohkaisevaa. Kokonaisuuden tulee kuitenkin pysyä hallittuna, ja yhdessä sovitusta linjauksista on pidettävä kiinni. Näillä eväillä toiminta on ennakoitavissa ja yhteistyö pitkäjänteistä, jonka pohjalta Karelia-ammattikorkeakoulussa voidaan luotavaisiin mielin kehittää yhteistä finanssialan tulevaisuutta Pohjois-Karjalan Osuuspankkien kanssa.

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU POHJOIS-KARJALAN OSUUSPANKKIEN KUMPPANINA

Raili Hyvönen, toimitusjohtaja, Enon Osuuspankki

Pohjois-Karjalassa toimii 13 itsenäistä osuuspankkia, jotka tekevät keskenään tiivistä yhteistyötä esimerkiksi henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Yhteistyö Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa on keskeinen osa tätä toimintaa.

Tänään ja tulevaisuudessa Osuuspankeissa tarvitaan aktiivisia ja osaavia työntekijöitä, jotka ovat valmiita kehittämään omaa osaamistaan finanssialan voimakkaan muutoksen mukaisesti. Ammattikorkeakoulun opinnot tarjoavat erinomaisen pohjan pankin myynti- ja asiantuntijatehtäviin. Suuri osa Pohjois-Karjalan Osuuspankeissa viime vuosina työnsä aloittaneista nuorista onkin ottanut ensimmäisen askeleensa finanssisektorilla joko työharjoittelussa tai kesätyöntekijänä paikallisessa osuuspankissa.

Ammattikorkeakoulun opiskelijoille tarjottava työharjoittelu on muotoutunut vuosien varrella suunnitelmalliseksi ja monipuoliseksi oppimisohjelmaksi, joka mahdollistaa harjoittelijalle peruspankkityön oppimisen hyvin sekä kokonaisnäkökulman pankki- ja vakuutusyhteyteen. Työharjoittelu pitää sisällään työhön oppimista kokeneen työntekijän opastuksella sekä itsenäistä työskentelyä asiakaspalvelutehtävissä. Tätä täydentävät vierailut pankkiliiketoiminnan eri osa-alueiden osaajien työn äärellä. Myös verkko-opiskelu sekä asioiden yhdessä opiskelu palavereissa kuuluvat työharjoittelijan oppimissuunnitelmaan.

Ammatillisen osaamisen kehittämisen lisäksi työharjoittelu tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden testata ja kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan asiakaspalvelijana ja täysipainoisena työyhteisön jäsenenä. Uskon, että näiden työelämätaitojen oppiminen on erityisen tärkeä osa työharjoittelun antia.

Osalle opiskelijoista osa-aikainen työ opiskeluaikana sopii erinomaisesti. Pohjois-Karjalassa osa-aikatyötä ovat tarjonneet erityisesti Joensuun Seudun Osuuspankki sekä Joensuun Tiedepuistolla toimiva OP-Pohjolan puhelinpalveluyksikkö. Työtehtävät ovat lähinnä asiakaspalvelu- ja myyntityötä konttori-, puhelin- ja verkkokanavissa – siis erinomaista kokemusta monenlaisiin tulevaisuuden työtehtäviin.

Työharjoittelun tai kesätöiden innoittamana monet nuoret haluavat tehdä oppimistehtäviä tai opinnäytetyönsä finanssisektorille tärkeistä aiheista. Hyvä yhteistyö näiden merkeissä tarjoaa Osuuspankille uusia näkökulmia tutkittaviin aiheisiin ja hyödyttää näin sekä opiskelijaa että Osuuspankkia. Opinnäytetyötä tehdessään opiskelija voi samalla kasvaa jonkin osa-alueen syväosaajaksi työyhteisössään, mikä edistää nuoren työllistymistä Osuuspankkiin opintojen päätyttyä.

Arvostamme kovasti myös sitä, että saamme kutsuja asiantuntijoina ammattikorkeakoulun eri tilaisuuksiin; näistä työelämäpäivät ja luennot oppitunneilla tärkeimpiä. Tämän yhteistyömuodon kautta pääsemme luomaan yhteyksiä opiskelijoihin laajemmin, mikä vahvistaa työnantajakuvaamme sekä yrityskuvaamme aktiivisena finanssisektorin toimijana.

Kumppanuusyhteistyön kehittäminen tärkeää

Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa tehtävä yhteistyö kehittyy sisällöltään ja toimintatavoiltaan kaiken aikaa. Tämä onkin tärkeää, jotta muuttuvan työelämän tarpeet tulisivat mahdollisimman hyvin huomioituiksi. Säännölliset tapaamiset yhteyshenkilöiden kesken toimivat erinomaisena forumina yhteistyön edelleen kehittämiseksi ja syventämiseksi.

III Kumppaneina alueen hyväksi

s. 42

Lasse Neuvonen:

Karelia-ammattikorkeakoulu alueen ja elinkeinoelämän kehittäjänä

s. 45

Jussi Virratvuori:

Aito työelämäyhteys – yhä useampi tietotekniikan opiskelija löytää uransa ohjelmistotalta

s. 48

Jussi Virratvuori:

Vaikuttavuutta ja vetovoimaisuutta sosiaali- ja terveysalalle

s. 52

Jussi Virratvuori:

Yhteistä metsäosaamista – opetusta, koulutusta ja hanketyötä

s. 55

Jussi Virratvuori:

ISAK välittää – mutkatonta kumppanuutta ja yhteistyötä esteettömyyden eteen

s. 59

Jussi Virratvuori:

Karelian kasvatti luo positiivista pöhinää – alumnitoiminta tukee yrityksen ja ammattikorkeakoulun yhteistä työtä

s. 62

Harri Mikkonen:

Karelia-ammattikorkeakoulun palvelutoiminta

Karelia-ammattikorkeakoulu alueen ja elinkeinoelämän kehittäjänä

Lasse Neuvonen

Mikä ihmeen Kolmas tehtävä?

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen roolista ns. ”kolmannessa tehtävässä” koulutuksen ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan rinnalla on puhuttu ja kirjoitettu paljon. Yliopistot ovat ottaneet kolmannen tehtävänsä haltuunsa vaihtelevasti. Yliopistot suuntaavat tutkimusresurssinsa pääosin kansainvälisiin julkaisuihin ja koulutustehtävien hoitamiseen, mutta myös aluekehittämisen tehtäviin. Uutena avauksena ne ovat ottaneet käyttöön ”Professor of Practice”- nimikkeen. Yliopistot ovat jatkuvasti lähentymässä yritys- ja työelämää ja löytäneet uusia keinoja aluekehittämisen toteuttamiseksi. Ammattikorkeakouluille alueellinen vaikuttavuus ja aluekehitystehtävät ovat enemmän luonteenomaisia ja istuvat paremmin ammattikorkeakoulujen tehtäviin ja strategioihin.

Kritiikkiä on esitetty myös kolmannen tehtävän määrittelystä: sitä ei tule tehdä irrallisena asiana korkeakoulun muusta toiminnasta, määrittelyssä pitää olla tarkkana ja kolmannesta tehtävästä tulee muodostaa omaan profiiliin sekä alueen tarpeisiin sopivia toimintoja. Yleensä ”kolmas tehtävä” tulkitaan epämääräisesti tai sitä ei ole otettu tosissaan eli puhutaan vaan aluevaikuttavuudesta ja myös yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. ”Kolmatta tehtävää” hoidetaan tehokkaasti koulutuksen sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan kautta ikään kuin automaattisesti vaatimatta mitään erityistä suuntaamista ja ponnisteluja.

Yliopistolaissa ja uudessa ammattikorkeakoululaissa kolmatta tehtävää korostetaan kuitenkin erillisenä tehtävänä.

Toisaalta pienessä Suomessa kiistellään joskus turhankin kärjekkäästi eri termeistä ja suuntauksista. Viimeaikoina esiin on noussut termi ”innovaatio”, jota ei saisi käyttää ammattikorkeakoulujen yhteydessä. Samoin termi ”masteri” on ammattikorkeakouluilta pannassa Suomessa, mutta ylempien ammattikorkeakoulututkintojen yhteydessä tutkintotodistuksessa käytetään kuitenkin englanniksi käännettynä termiä ”master” kansainvälisen vertailtavuuden takaamiseksi. Kaikki johtuu varmaankin Suomen pienuudesta ja siitä, että suomalainen keskustelu korkeakoulupolitiikasta on ehkä liian kotikutoista ja eri intressiryhmien etuja liialti vaalivaa. Voidaan kuitenkin sanoa, että olemme vasta alussa määrittelemässä ns. kolmatta tehtävää.

Kohti alueellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuuden määrittelyä

Toukokuussa 2013 julkaistiin viimein Korkeakoulujen arviointineuvoston toimesta raportti ”Korkeakoulut yhteiskunnan kehittäjinä - korkeakoulujen yhteiskunnallisen ja alueellisen vaikuttavuuden arviointiryhmän loppuraportti”. Raportin mukaan yhteiskunnallisen ja alueellisen vaikuttavuuden määrittely on vaikeaa. Lisäksi raportissa todetaan, että ”kolmannen tehtävän” määrittely kuuluu korkeakou-

” Suomen korkeakoulupolitiikan keskeisenä tavoitteena on nykyistä **laadukkaampi**, **kansainvälisempi**, **vaikuttavampi** ja **tehokkaampi** korkeakoululaitos vuonna 2020.

luille eikä yhtenäistä ohjetta ole näin ollen annettu. Raporttiin kohdistui suuria odotuksia siitä, että se selkeyttäisi korkeakoulujen kolmatta tehtävää. Arvioinnin näkökulmina ovat korkeakoulujen yhteiskunnallinen vaikuttavuus, vuorovaikutus ja alueellisen vaikuttavuuden edellytykset ja tulokset. Tuloksia tarkastellaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tehtävien kokonaisuudessa erityisesti osaamisen, tutkimuksen sekä tutkimus- ja kehitystyön, innovaatioiden synnyn sekä kansainvälisen kilpailukyyn näkökulmista (KKA 2013, 12). Selvitystyön aloitteen käynnistäjänä toimi Etelä-Suomen maakuntien liitto. Raportti esittää hyvin myös aiemmat tutkimuksen ja selvitykset yhteiskunnallista ja alueellista vaikuttavuudesta (KKA 2013, 11 - 18).

Selvityksiä ja tutkimuksia ns. kolmannen tehtävän määrittämiseksi, alueellisen vaikuttavuuden arvioimiseksi ja mittaamiseksi on siis tehty melko paljon. Korkeakoulujen arviointineuvosto järjesti alueellisen vaikuttamisen huipputyöryhmäarvioinnin 2000-luvun alussa. Lisäksi useissa ulkoisissa korkeakoulujen auditoinneissa on sivuttu yhteiskunnallisen ja alueellisen vaikuttamisen teemoja. Korkeakouluilta on ainakin kerran vaadittu aluekehitysstrategiaa. Systemaattinen tarkastelu kokonaisuudesta kuitenkin puuttuu. Lisäksi yliopistot saivat muutamia vuosia sitten ylimääräistä rahoitusta kolmannen tehtävän haltuunottoon ja rahoittamiseen, mutta ammattikorkeakouluille rahoitusta ei ole annettu edes tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaan.

Yritys- ja elinkeinoelämässä on useamman vuoden puhuttu ja kirjoitettu yhteiskuntavastuusta ja yritysten vastuullisuudesta. Laatujärjestelmiä kehitetään mm. valmistautumalla erilaisiin laatupalkintokilpailuihin. Laatu-palkinnon yhtenä näkökulmana on yhteiskunnallinen vai-

kuttaminen ja osallistuminen. Taloudellinen taantuma on nostanut elinkeino- ja työelämän vastuullisuuden entistä tärkeämpään asemaan.

Korkeakoulupolitiikassa vallitsee nyt tehokkuuden logiikka. Korkeakouluilta vaaditaan entistä parempia tuloksia vähemmällä rahoituksella ja korkeakoulujen vaikuttavuuteen kiinnitetään entistä tarkempaa huomiota. Hallitusohjelmassa tavoitellaan Suomesta maailman kilpailukykyisintä kansaa. Lisäksi hallitusohjelmassa on useita kannanottoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja korkeakoulujen rooliin siinä.

Suomen korkeakoulupolitiikan keskeisenä tavoitteena on nykyistä laadukkaampi, kansainvälisempi, vaikuttavampi ja tehokkaampi korkeakoululaitos vuonna 2020. Tavoitteen saavuttamiseksi korkeakouluilta edellytetään seuraavia kehittämistoimenpiteitä:

- » Vahvat korkeakouluyksiköt osaamisen perustana
- » Laadukkaasta koulutuksesta nopeammin työelämään
- » Tutkimuksella ja innovaatio toiminnalla kilpailukykyä, hyvinvointia ja vaikuttavuutta
- » Kansainvälistyminen laadun turvaajana
- » Korkeakoulu yhteisön kehittäminen

Karelia-ammattikorkeakoulu alueen ja elinkeinoelämän kehittäjänä

Karelian strategiaa ja toimintaa ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hallitusohjelman toimeenpano-ohjelma ”Koulutus- ja tutkimus vuosina 2011 - 2016”. Keskeiset strategiaan vaikuttavat linjaukset sisältyvät OKM:n, Karelia Ammattikorkeakoulu Oy:n ja Karelia-ammattikorkeakoulun väliseen sopimukseen kaudelle 2013 - 2016.

AITO työelämäyhteys

– YHÄ USEAMPI TIETOTEKNIIKAN
OPISKELIJA LÖYTÄÄ URANSA
OHJELMISTOALALTA

Jussi Virratvuori

JÄSENNYSTÄ YHTEISTYÖHÖN

Joensuun talousalueen ICT-yritykset ja Karelia-ammattikorkeakoulu perustivat syksyllä 2012 ohjelmistoalan neuvottelukunnan, joka toimii alan työmarkkinoiden ja opetuksen yhteisenä käytännönläheisenä foorumina. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii Karelia-ammattikorkeakoulun liiketalouden ja tekniikan keskuksen johtaja **Jyrki Kankkunen**.

- Aloitteen ohjelmistoalan neuvottelukunnan perustamisesta teki Blancco Oy:n toimitusjohtaja **Kim Väisänen** epävirallisen tapaamisen yhteydessä. Kim oli miettinyt sitä, miten ohjelmistoalan yritysten ja ammattikorkeakoulun yhteistyötä voisi jäsentää paremmin ja ehdotti yhteisen foorumin perustamista. Samalla Kim lupasi, että mukaan lähtee kymmenen ICT-alan yritystä Joensuusta ja näin todellakin tapahtui, Jyrki Kankkunen kertoo neuvottelukunnan synyhistoriasta.

Neuvottelukunta kokoontuu muutaman kerran vuodessa. Yhteisen pöydän ääreen kokoontuvat alan yrityksistä **Arbonaut, Arcusys, Blancco, Computer Program Unit, Fastroi, Logica Oy (CGI), Olapcon, Sensire, Solenovo** ja **Tulostaito**. Myöhemmin toimintaan on tullut mukaan myös **Keypro**.

- Pyydämme neuvottelukunnalta palautetta opetussuunnitelmastamme, siihen liittyvistä painotuksista. Neuvottelukuntaan sitoutuneet yritykset ovat sitoutuneet työskentelyyn ja tutustuneet mm. opetussuunnitelmiin ja kommentoineet niitä. Viime kokouksessa yritysten edustajat kävivät yksityiskohtaisesti läpi alan opetussuunnitelman ja pohtivat eri painotuksia. Lisäksi saadut kehittämissideat dokumentoitiin opetussuunnitelmien arviointiin, joten ne voidaan myös huomioida, neuvottelukunnan puheenjohtaja toteaa.

Karelia-ammattikorkeakoulun strategiassa 2013 - 2017 aluekehittäminen on nostettu selkeämmin esille yhdessä palvelutoiminnan kanssa. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu oli tunnettu alueellinen vaikuttaja ja kehittäjä. Useat aloitteet ja kehittämishankkeet ovat jääneet pysyväksi toiminnaksi alueelle. Ammattikorkeakoulu on ollut keskeisesti vaikuttamassa esimerkiksi Joensuun Tiedepuiston kehittämiseen ja edistänyt maakunnassa valittujen keskeisten alueiden kehittämistä.

Aluevaikuttavuuden raportissa esitettiin lukuisia kehittämiskohteita ja linjauksia kolmannen tehtävän edistämiseksi ja vaikuttavuusmittareiden määrittämiseksi. Keskeiseksi voidaan tiivistää seuraavat tehtäväalueet

- 1) yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja kansainvälisen kilpailukyvyyn tehtävät on nostettava omaksi tulosalueeksi opetus- ja tutkimustehtävän rinnalle;
- 2) korkeakouluilta edellytetään selkeitä strategisia linjauksia tässä tehtävässä;
- 3) korkeakoulujen yhteistyötä vaaditaan strategioissa ja edellytetään kumppanuuksien sekä asiakkuuksien hallintaa;
- 4) rahoitusjärjestelmien ja lainsäädännön kehittäminen tulee luoda edellytykset toimijoiden kehittämiselle;
- 5) elinkeinoelämän ja julkisten toimijoiden ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyötä tulee lisätä, kehittää uusia uuden liiketoiminnan ja yrittäjyyden malleja ja kehittää koulutussisältöjä työelämäläheisimmiksi;
- 6) elinkeinopolitiikan ja koulutuspolitiikan yhteensovittamista ja maakuntakorkeakoulutoiminnan laajentamista sisältäen kaikkien korkeakoulujen tarjonnan;
- 7) kansainvälisen yhteistyön lisääminen ja huippuosaamisen siirtäminen maailmalta elinkeinoelämää sekä elinkeinoelämän tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeissa yhteistyötä sekä yritysten innovaatiotoiminnassa;
- 8) tutkimustoiminnan rahoitusjärjestelmien kehittäminen (TEKES, rakennerahastot), ja
- 9) korkeakoulujen yhteiskunnallisen ja alueellisen vaikuttavuuden arviointimalli kehittäminen ja liittymät rahoitusmalleihin (KKA 2013, 110-116).

Mitä seuraavaksi?

Karelia-ammattikorkeakoulussa toteutetaan vuosille 2013 - 2017 laadittua strategiaa. Strategiaa tukemaan laaditaan neljä kehittämissuunnitelmaa (henkilöstö, koulutus, TKI-toiminta, palvelut ja aluekehittäminen). Kehittämissuunnitelmissa määritellään tarkemmin strategiassa mainitut asiat, jotka

konkretisoidaan vuositason suunnittelussa ja budjetissa.

Elinkeinoelämän ja julkisten organisaatioiden kanssa tarvitaan uudenlaista yhteistyötä. Karelia-ammattikorkeakoulu on aloittanut ”Työelämä muutoksessa 2020”-luento- ja koulutusarjan, jonka avulla käynnistetään uudenlaista ajattelua ja herätellään elinkeino- ja yritys-elämää yhteisiin talkoisiin alueen työelämän kehittämiseksi sekä alueiden kilpailukykyyn nostamiseksi. Luennoilla nostetaan esille asioita, joista voidaan edetä pidempikestoisten kehittämissuunnitelmien laatimiseen yhdessä elinkeinoelämän ja muun työelämän kanssa. Yhteiseksi aiheiksi on valikoitunut paljon tulevaisuusnäkömiä hahmottavia kokonaisuuksia (Post Nokialainen Suomi, Suomi 2.0, Menestystarinoita yrittämisestä (palvelujohtaminen), Valmennusohjelma coaching-menetelmin sekä Myynti ja markkinointi). Koulutuksia järjestetään yhdessä Pohjois-Karjalan kauppakamarin ja yritysten kanssa.

Ammattikorkeakoulu keskittyy valittujen painoalojen (uusiutuva energia, ikäosaaminen, Venäjä-osaaminen, tarkkuustekniikka, monimediapalvelut ja puurakentaminen) kehittämiseen. Painoaloille muodostetaan toimivat neuvottelukunnat, joiden kautta tehostetaan elinkeinoelämän ja julkisten organisaatioiden vaikutusmahdollisuuksia kehittämistoimenpiteisiin. Lisäksi yhtenä kehitystehtävänä on lisätä monialaista toimintaa eri alojen välillä. Lisäksi tehostetaan maakuntakorkeakoulun toimintaa ja lisätään kumppanuustoiminnan sekä alumnitoiminnan merkitystä ammattikorkeakoulussa sekä elinkeinoelämässä että muussa työelämässä. Keskeistä on myös arviointitoiminnan jatkuva kehittäminen ja alueellisen vaikuttavuuden lisääminen.

Tehtävää on paljon, mutta nyt on erittäin otollinen aika uudistaa strategioita ja suunnata tähtäin lähitulevaisuuden menestykseen yhdessä ponnistaen. □

LÄHTEET

Karelia-ammattikorkeakoulun strategia 2013-2017. Joensuu: Karelia-ammattikorkeakoulun julkaisuja B:5.

Korkeakoulujen arviointineuvosto (KKA). 2013. Korkeakoulut yhteiskunnan kehittäjinä. Korkeakoulujen yhteiskunnallisen ja alueellisen vaikuttavuuden arviointiryhmän loppuraportti. Tampere: Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 5: 2013.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2012. Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016. Kehittämissuunnitelma. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012: 1.

Se, että Karelia-ammattikorkeakoulussa tunnetaan ja tiedetään ohjelmistoalan toimijat sekä heidän tarpeensa, ja että toimijat tietävät ammattikorkeakoulun opetuksen sisällöt ja opettajat, on Kankkusen mielestä oleellista osapuolia hyödyttävän lopputuloksen kannalta.

VIREÄ ICT-TOIMINNAN ALUE

Ohjelmistoala ei ole enää valtakunnallisesti yhtä vetoivoimainen kuin aiemmin. Alan suurten toimijoiden taloudelliset notkahdukset heijastuvat laajalle. Toisin on kuitenkin Itä-Suomessa, jossa ICT-alan toiminta on vireää ja sektorin taloudellinen kasvu tasaista.

” Yritykset avaavat uutta tekniikkaansa oppilaitoksen suuntaan, jotta opetuksessa voitaisiin yhä paremmin olla kiinni tämän hetken haasteissa.

- Neuvottelukunta on suora kanava keskustelulle. Konkreettisenä tavoitteena on täsmätä opetusta ohjelmistoalan tarpeita vastaaviksi. Yhteisissä keskusteluissa arvioidaan sitä, mitä ja miten tulisi opettaa, Kankkunen luonnehtii neuvottelukunnan työtä.

Aiempien vuosien opiskelijapalautteessa tuli usein esille, ettei Karelia-ammattikorkeakoululla ollut tapeeksi työelämäyhteyksiä eikä kontakteja alan yrityksiin. Neuvottelukunnan myötä tämä ongelma on ratkaistu.

- Opiskelijat ovat mm. tehneet kesätyöpaikkahakemuksia, jotka on toimitettu neuvottelukunnan jäsenyrityksille arvioitaviksi. Tämän todellisen yhteistyön kautta opiskelijoille avautuu mahdollisuuksia päästä kesätyöntekijöiksi tai harjoittelijoiksi alan yrityksiin, Kankkunen paljastaa.

Neuvottelukunta on myös systemaattisesti puffannut ICT-alan yrityksiä opiskelijoille ja vastaavasti opiskelijoita on puffattu hakemusten ja ansioluetteloiden kautta yrityksiin. On siis kyse kaksisuuntaisesta yhteisen työn aktivoin-

nista. Harjoittelujaksot toimivat oivallisena testauksena mahdollisiin rekrytointitilanteisiin ja lisäksi niiden aikana myös opiskelija voi arvioida omaa ammattikuvaansa ja työelämäntavoitteitaan.

- Joidenkin yritysten erityishaasteena on täsmällisesti onnistunut rekrytointi. Hyvästä työvoimasta on pula ja sen takia halutaan olla ikään kuin eturivissä valitsemassa parhaita tekijöitä. Harjoittelut vähentävät yritysten virherekrytoiteja ja täsmäävät osaajat oikeisiin paikkoihin, Kankkunen arvioi ja jatkaa: - Harjoittelujaksojen aikana myös opiskelija voi miettiä, onko tämä sitä työtä, jota minä oikeasti haluan tehdä. Siten suunnitellusti toteutetuilla harjoittelujaksoilla voidaan välttää molemminpuolisia pettymyksiä.

Onnistuneet harjoittelut näkyvät myös opiskelumotivaation kasvussa ja innokkuudessa.

- Harjoittelujaksojen jälkeen käy usein niin, että opiskelijat tuovat mukanaan kehittämisideoita ja pyytävät saada opetukseen uusia teknologioita. Moni löytää uutta virtaa ja tavoittelisuutta opintoihinsa, Kankkunen kertoo.

PAIKALLISET OSAAJAT

Ohjelmistoalan yritykset haluavat vaikuttaa mahdollisen tulevan henkilökuntansa osaamisprofiliin, eli siihen, millaisia osaajia Karelia-ammattikorkeakoulusta valmistuu. Itä-Suomen

ollessa hieman sivussa kasvukeskuksista, sitoutuneiden työntekijöiden rekrytointia keskitetään oman alueen osajiin. Palkkauspäätöksissä painaakin usein paikallisuus.

- Neuvottelukunnassa on paljon yrityksiä, joiden henkilöstöstä suurin osa on meiltä valmistuneita. Ja jonkinlaista lukkarinrakkautta sisältyy myös siihen, että meiltä valmistuneet ohjelmistoalan yrittäjät haluavat rekrytoida henkilöitä, jotka ovat käyneet saman opinahjon, Kankkunen havainnollistaa paikallista tilannetta.

KEHITTÄMISTYÖTÄ YHDESSÄ

Neuvottelukunta ruokkii yhteistyötä myös teknologiavaihdon saralla. Yritykset avaavat uutta tekniikkaansa oppilaitoksen suuntaan, jotta opetuksessa voitaisiin yhä paremmin olla kiinni tämän hetken haasteissa.

- Yritykset ovat antaneet omien tuotekehitysympäristöjensä kopioita meille, joten opiskelijat ovat päässeet käyttämään uusinta teknologiaa. Tämä tekonologiavaihto yhteen-

sovittaa käytänteenä oppimista ja työelämän reaaliaikaisia tarpeita, Jyrki Kankkunen toteaa.

Opinnäytetöinä tehtävät projektit ovat avainasemassa ja tätä toimintaa neuvottelukunnan työ erityisesti ruokkii.

- Ennen meillä oli vähän huoli siitä, että mistä löydämme opiskelijoille todellisia opinnäytetyöprojekteja. Neuvottelukunnan myötä tämä huoli on väistynyt ja yhteydenottoja, ideoita ja aloitteita tulee yrityksistä meidän suuntaamme. Meidän pitää vain kyetä vastaamaan näihin yritysten aloitteisiin, Kankkunen arvioi.

Erityisesti pienille ohjelmistoalanyrityksille oppilaitosyhteistyö on tärkeää. Pienemmissä yrityksissä on kehittämisideoita, joiden kokeilemiseen ei välttämättä ole resursseja. Opiskelijoiden harjoitustyöt mahdollistavat näiden ideoiden kehittämistyötä, uuden teknologian testaamista sekä perustuotteiden kehittämistä. Lisäksi yrityksillä on tarpeita koulutuksen monialaistamiseen liittyen.

- Esimerkiksi metsäalan inventointiin erikoistuneet ohjelmistoalat ovat peräänkuuluttaneet monialaisia osaajia. Toiveena saattaa olla esimerkiksi löytää metsäinsinööri, joka hallitsisi myös ohjelmistoalan perusteet, Kankkunen sanoo.

Opetusta onkin kehitetty siten, että siinä annetaan alan perusosaaminen, jonka lisäksi opetussuunnitelmaan luodaan moduuleja, joiden myötä erilaiset projektiryhmät voivat syventyä tiettyyn erikoisalaan. Samalla alan yritykset tulevat yhteistyöprojekteihin mukaan.

- Näin ollen opetussuunnitelma mahdollistaa persooninnan pienille, muutaman opiskelijan ryhmille sekä syventymisen tiettyyn substanssiin, jota myös työmarkkinoilla kaivataan, Kankkunen painottaa.

Ajantasaista ja täsmällistä asiantuntemusta saadaan opetukseen muullakin tavoin, Jyrki Kankkunen paljastaa.

- Neuvottelukunnan jäsenet käyvät myös luennoimassa asiantuntijan roolissa eri teemoista. He ovat lupautuneet olevansa käytettävissä ja he ovat käyneetkin luennoimassa opintojaksoilla muutaman tunnin verran.

YHTEINEN INTRESSI

Koulutusorganisaation ja yrityselämän intressien ja toimintakulttuurien yhdistäminen ei toki aina ole mutkatonta.

- Yhteiskunnan muutokseen pitäisi reagoida herkemmin ja oppilaitoksen byrokraatia ja rakenteet eivät saisi olla esteenä. Toisaalta, tietty konservatiivisuus pitää säilyttää koulutuksessa, ettei lähdetä ihan jokaisen aallon ja trendin perään. Laadukas perusopetus pitää säilyttää, Kankkunen korostaa.

Neuvottelukunnassa on ollut helppo löytää yhteinen konkreettinen tavoite.

- Pyrimme yhdistämään omat intressimme: oppilaitoksena me haluamme opiskelijoiden valmistuvan ja sijoittuvan oman alansa tehtäviin. Vastaavasti ICT-yritykset haluavat laadukkaan ja ajantaisen koulutuksen saaneita työntekijöitä.

Se, että yritysten palkkaus perustuu myös valmistumiseen, motivoikin opiskelijoita saattamaan opintonsa päätökseen. Opintonsa aloittaneiden läpäisyprosessi tuleeekin neuvottelukunnan työskentelyn myötä nousemaan varmasti entisestään.

- Yrittäjien viesti on ollut selvä: antakaa opiskelijoille hyvä perusosaaminen, taidot hankkia tietoa ja oppia alan kehikossa - yrittäjät hoitavat lopun, Jyrki Kankkunen tiivistää. □

Arbonaut Oy Ltd, Arcusys Oy, Blancco Oy Ltd, Computer Program Unit Oy, Fastroi Oy, Logica Oy (CGI), Olapcon Oy, Sensire Oy, Solenovo Oy, Tulostaito Oy, Keypro Oy

Vaikuttavuutta ja vetovoimaisuutta sosiaali- ja terveysalalle

Jussi Virratvuori

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (ISO) yksikön johtaja Arja Jämsén on työssään rakentanut luontevaa ja hedelmällistä yhteistyötä Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa. Yhteistä työtä on tehty niin hankkeitten kuin henkilökohtaisten verkostojenkin tasolla. Avainkumppanuussopimus on tehnyt yhteistyöstä entistäkin päämäärätietoisempää.

Yhteistyö Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen ja Karelia-ammattikorkeakoulun kesken alkoi välittömästi ISON perustamisen jälkeen vuonna 2001.

- Yhteistyö syntyi luonnostaan, sillä olin aiemmin töissä ammattikorkeakoulussa. Siten sekä ihmiset että organisaation toimintakulttuuri olivat minulle tuttuja, Jämsén kertoo.

Vaikka yhteistyötä tehdäänkin kahden organisaation kesken, perustuu tuloksellinen tekeminen tiiviiseen vuorovaihtukseen ja henkilökohtaisiin tuttavuuksiin sekä yhteisiin verkostoihin. Jämsénin mukaan yhteistyön tekeminen on ollut innostunutta ja innostavaa. Uuden avainkumppanuussopimusmallin myötä yhteistyö on myös muuttunut entistäkin päämäärätietoisemmaksi.

- Avainkumppanuussopimuksen allekirjoittaminen vuonna 2011 virallisti yhteistyömme. Sopimus uusitaan nyt toista kertaa, ja tavoitteena on pyrkiä konkretisoimaan niitä toimenpiteitä, joita halutaan toteuttaa. Näin pyritään aiempaa suunnitelmallisemmin seuraamaan ja arvioimaan sitä, mitä yhteistyö tuottaa, Jämsén arvioi kumppanuussopimusta.

Hankkeiden toteuttaminen on yksi oleellinen yhteistyön muoto. Yhteisiä projekteja on vuosien saatossa toteutettu monin tavoin. Ikäosaamisen noustua strategiseksi painopistealaksi sekä Karelia-ammattikorkeakoulussa että maakunnassa ja saatuaan myös oman neuvottelukuntansa, on myös yhteisten hankkeiden painopiste suuntautunut ikäihmisiin.

- Karelia-ammattikorkeakoulun hallinnoima Ikäosaamisen ABC-hanke on tällä hetkellä erinomainen esimerkki hankeyhteistyöstämme. Hanke syntyi pitkäaikaisen yhteisen suunnittelun tuloksena, ja sen aikana kumpikin osapuoli toi mukaan oman näkemyksensä. Suunnittelun myötä tavoitteet kirkastuivat selkeiksi ja toteuttamiskelpoisiksi päämääriksi, Jämsén kertoo.

» Hanke syntyi pitkäaikaisen yhteisen suunnittelun tuloksena, ja sen aikana kumpikin osapuoli toi mukaan oman näkemyksensä.

Hankkeen toteuttamisen ja työnjaon suhteen on tehty järkipäisiä ratkaisuja: Karelia-ammattikorkeakoulu esimerkiksi ostaa hallinnoijana palveluja Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksesta. Aiemmin toteutetussa hankeyhteistyössä kahdella toimijalla on ollut myös yhteisiä työntekijöitä, ja jopa tilakustannuksia on voitu tarvittaessa jakaa.

- Hanketyömme on ollut elävää vuorovaikutusta. Kun toimitaan pienillä hankerahoilla ja pyritään saavuttamaan todellisia tavoitteita, on tällainen suoraviivainen yhteistyö välttämätöntä, Arja Jämsén arvioi.

Entisenä ammattikorkeakoulun työntekijänä Jämsén on kyennyt luomaan luontevia verkostoja sosiaali- ja terveysalan koulutuksen sekä sosiaalialan toimijoitten kesken.

- Toimin työssäni eräänlaisena viestinviejänä kentän ja ammattikorkeakoulun välillä. Toimin myös eräänlaisena tulkkina tai kielenkääntäjänä erityisesti tutkimuskysymyksissä. Kun meille tulee toimeksiantoja ja kun välitämme niitä eteenpäin kentältä, pyrimme tässä välissä miettimään, missä muodossa tarpeita välitetään.

ISON yksi tärkeimmistä tehtävistä onkin toimia sillanrakentajana kuntien sosiaali- ja terveystoimen sekä ammattikorkeakoulun kesken.

- Vaikka tuntuukin, että välimatka kuntien ja ammattikorkeakoulun välillä on pieni, on se käytännössä kuitenkin joskus liiankin suuri. Erilaiset toimintakulttuurit vaikuttavat siihen, ettei yhteydenottoja ole välttämättä helppo tehdä eikä jalkautuminen koulutusorganisaatiosta kentälle päin ole aina mutkatonta, kuvailee Jämsén rooliaan.

Välimatkat kentän, kuntien ja koulutusorganisaatioiden kesken ovat toki lyhentyneet yhteistyön myötä. Oleellisena lähentäjänä ovat toimineet erityiset teemaverkostot, joita Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ylläpitää.

- Olemme luoneet mm. lastensuojelun, päihdetyön ja vanhustyön osa-alueille ISO-verkostoja, jotka kokoontuvat noin 3-4 kertaa vuodessa. Näihin tapaamisiin osallistuvat myös ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opettajat, jotka saavat tapamisissa konkreettista tuntumaa siitä, missä sosiaalialan työelämässä tällä hetkellä mennään. Samalla kuntien työntekijät pääsevät perehtymään koulutuksen ajankohtaisiin kysymyksiin ja teemoihin, Jämsén havainnollistaa verkostotyötä.

Verkostojen tapaamisissa on aina mukana yhtenä teemana myös alan tutkimus, jota voidaan ammattikorke-

koulussa toteuttaa joko opinnäytetöinä tai opiskelijoiden harjoittelujaksojen muodossa. Lisäksi verkostotapaamisissa ideoidaan uusia kehittämiskohteita sekä yhteistyön muotoja sekä annetaan palautetta mm. opetussuunnitelmista.

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus vaikuttaakin monin tavoin Karelia-ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opetussuunnitelmiin. Myös se, että Arja Jämsén osallistuu ISON edustajana ammattikorkeakoulun hallituksen työskentelyyn varajäsenenä, näkyy opetussuunnittelutyössä.

- Yhteistyö heijastuu toki siihen, että olemme päässeet vaikuttamaan opetussuunnitelman sisältöihin. ISO on mukana perusopetuksen ja täydennyskoulutuksen opetussuunnitelmien arvioinnissa, jolloin voimme välittää niitä sosiaalialan kentältä tulevia tarpeita, joiden olisi hyvä näkyä opetuksessa, Arja havainnollistaa yhteistyön yhtä muotoa.

Jämsén korostaa myös sitä, kuinka merkityksellisiä sosiaali- ja terveysalan opettajille olisivat käytännön kokemukset oman alan tämänhetkisestä työelämästä. Tietoisena opetusalan resurssien niukkenemisestä hän painottaa ajantasaisuuden merkitystä.

- Olisi tärkeää, että sosiaali- ja terveysalan opettajilla olisi mahdollisuus osana omaa työtään jalkautua sosiaalialan työelämään muutaman viikon harjoittelujaksoiksi, jolloin alan todellisuus ja osaamistarpeet tulisivat tutuksi. Lisäksi tällaiset jaksot kehittäisivät suoria henkilökohtaisia suhteita. Myös tulevaisuuden ennakointiin opettajien harjoittelujaksot toisivat tärkeää tietoa ja kokemusta, hän toteaa painokkaasti.

Ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan opetuksen kehittäminen onkin välttämätöntä, jotta kentän kasvaviin haasteisiin osataan vastata ennakoivasti.

- Kansainvälistyminen, ikäosaaminen sekä monialaistaminen tulevat olemaan seuraavia tärkeitä toimenpiteitä ja vahvistamisen kohteita. Esimerkiksi kuten kokemuksemme ikäosaamisen kehittämisestä ovat osoittaneet, monialaista osaamista sosiaalialalla tarvitaan jatkossakin – liiketaloudesta aina media-alalle. Opetuksen osalta monialaisuuden toteuttaminen edellyttää sitä, että esimerkiksi lukujärjestyksissä olevat jäykkyydet voidaan ohittaa ja oppimisen kokonaistarve katsotaan tärkeämmäksi, Jämsén arvioi.

ISON toimesta kokoontuu vuosittain myös täydennyskoulutuksen työryhmä, joka välittää sosiaali- ja terveysalan kentältä ja verkostoista tulevia koulutuksen kehittämistar-

” Verkostojen tapaamisissa on aina mukana yhtenä teemana myös alan tutkimus, jota voidaan ammattikorkeakoulussa toteuttaa joko opinnäytetöinä tai opiskelijoiden harjoittelujaksojen muodossa.

peita oppilaitosten suuntaan. Ammattikorkeakoulun lisäksi työhön osallistuvat myös yliopisto ja ammatillinen koulutus.

- Täydennyskoulutuksen osalta on nähtävissä, ettei koulutuksen monialaisuutta ole vielä kyetty jalkauttamaan kentälle tarpeeksi hyvin. Lisäksi työelämään pitäisi kyetä tarjoamaan monipuolisemmin laaja-alaisia koulutuspaketteja, Jämsén haastaa ja jatkaa: – Jotta täydennyskoulutusta voitaisiin kehittää, pitäisi tulla tutuksi niin työelämässä olevien ihmisten kuin konkreettisten kysymystenkin kanssa ja löytää yhteinen kieli. Lisäksi olisi erittäin tärkeää, että ammattikorkeakoulu ja yliopisto tiivistäisivät ja vahvistaisivat yhteistyötään sosiaali- ja terveysalalla.

Resurssien niukkuus vaivaa niin kuntia kuin koulutusorganisaatioita. Tämä heijastuu suoraan sosiaali- ja terveysalalle.

- Kun sekä kunnat että koulutusorganisaatiot joutuvat nyt ja tulevaisuudessa kiristämään talouttaan, niin myös sosiaalisektorilla pitäisi yhä pienemmällä porukalla tehdä entistä suurempia asioita. On nurinkurista ja surullista, jos näin käy, sillä juuri laman aikana tarvittaisiin yhteisiä innovaatioita ja yhteisiä ponnisteluita, resurssointia tulevaisuuteen, Jämsén arvioi.

Pohjois-Karjalan ISOssa työskentelee päätoimisesti ainoastaan yksi henkilö, Jämsén itse. Hänellä onkin hyvin realistinen näkemys pienistä resursseista, joka tiivistyy toiminnan epäviralliseen sloganiin ”ISO on yllättävän pieni”.

- Resurssien niukkuuden vuoksi on selvää, ettei täällä yksin saa mitään aikaiseksi ja siksi tuloksellisuus ja merkit-

tävyys syntyvät ainoastaan yhteistyöstä. Tarvitaan yhteistä vaikuttamistyötä ja monipuolista viestintää hyvinvointialan ja sosiaalisen turvallisuuden merkityksestä myös taloudellisen edistyksen näkökulmasta.

On mahdollista, että taloudellisten resurssien pieneminen vaikuttaa yhteistyöhön. Tähän Jämsénillä on kehitysideoita:

- Toivoisin, että jatkossa löytyisi mahdollisuuksia toteuttaa pienillä taloudellisilla resursseilla täsmällisiä toimenpiteitä, jotka mahdollistaisivat ennakkoluulottomia kokeiluja sosiaalialan kentällä. Pienillä resursseilla olisi mahdollisuus ottaa hallittuja riskejä, kokeilla uusia toimitatapoja sekä ratkaisumalleja ja ottaa oppia. ISO voisi toimia kokeiluissa koordinaattorina ja työrukkasenakin. Erityisesti ikäosaamiseen liittyvissä hankkeissa tällainen täsmällinen kokeilu tuottaisi taatusti yllättäviä tuloksia.

Lopuksi hän esittää konkreettisen yhteistyövaihtoehdon Itä-Suomen osaamiskeskusten ja Karelia-ammattikorkeakoulun välille.

- Jatkossa voisi miettiä myös yhteisen työntekijän palkkaamista, jonka työtehtävät ja palkanmaksun voisi jakaa. Tätä kautta tulisi tehokkuutta niin tähän konkreettiseen työhön kuin vaikkapa ammattikorkeakoulun opetukseen. Yksi plus yksi olisi taatusti enemmän kuin kaksi! □

Yhteistä metsäosaamista

– OPETUSTA, KOULUTUSTA
JA HANKETYÖTÄ

Jussi Virratvuori

Suomen Metsäkeskuksen Pohjois-Karjalan alueyksikön kehittämispäällikkö Sanna Kasurinen tekee laaja-alaista yhteistyötä Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa niin opetuksen kuin hankkeidenkin osalta. Yhteistyön pohjana on Joensuun rooli metsäosaamisen keskittymänä, joka näkyy sekä metsäsektorin organisaatioiden kuin alan oppilaitosten määränä.

- Saamme todella hyvin harjoittelijoita metsäalan opilaitoksista, myös ammattikorkeakoulusta. Itse asiassa olemme siinä asemassa, että pääsemme valitsemaan osavimmat ja motivoituneimmat opiskelijat, sillä metsäalan harjoittelupaikkoja ei ole paljon suhteessa opiskelijamääriin, Sanna toteaa.

Metsäinsinööriopiskelijat pääsevät Metsäkeskuksessa tekemään konkreettisia maastotöitä. Kuluneena kesänä Karelia-ammattikorkeakoulusta oli kolme opiskelijaa kenttätöissä.

- Harjoittelijoiden työpanos on meille todella tärkeä, sillä meillä ei riitä omia resursseja kaikkiin maastotöihin, Kasurinen arvioi opiskelijoiden panosta.

Myös Karelia-ammattikorkeakoulun metsäopetuksesta vastaavat opettajat ovat suorittaneet työssäoppimisjaksoja Metsäkeskuksessa ja tulleet siten tietoisiksi tämän hetken metsäsektorin haasteista ja osaamisvaatimuksista. Tieto-

jen ja taitojen päivittämisen merkitys korostuu nyt, kun metsäsektori on suurten muutosten ja haasteiden keskellä. Sanna Kasurinen toimii opettajien työelämäjaksojen koordinoijana.

- Opettajat ovat työssäoppimisjaksoillaan käytännön töissä muutaman viikon ajan. Tänä aikana he näkevät ja kokevat reaaliaikaista työelämää ja voivat soveltaa kokemustaan suoraan opetukseen. Näin opettavat asiat pysyvät ajantasaisina, kun opettajat tietävät mihin suuntaan olemme metsäsektorilla menossa, hän kuvailee harjoittelun merkitystä.

Varsinaisia yhteisiä hankkeita Metsäkeskuksella ja Karelia-ammattikorkeakoululla ei tällä hetkellä ole. Yhteistä hanketyötä tehdään kuitenkin mm. Metsäntutkimuslaitoksen hallinnoimassa CBS-rahoitteisessa hankkeessa. Bioenergiahankkeissa sekä Metsäkeskus että Karelia-ammattikorkeakoulu tuottavat kumppaneina vuoronperään koulutuspaketteja hankkeisiin osallistuville tahoille. Esimerkiksi Silva-metsäviikolla Karelia-ammattikorkeakoulu toteutti koulutuspaketin venäläisille metsäosaajille.

- Bioenergian saralla on ollut yhteistä hanketyötä, joka perustuu Joensuun vahvaan bioenergia-osaamiseen ja sen myötä syntyneeseen verkostoon, Sanna Kasurinen mainitsee.

” Tietojen ja taitojen päivittämisen merkitys korostuu nyt, kun metsäsektori on suurten muutosten ja haasteiden keskellä.

Merkittäviä yhteistyöhankkeita Metsäkeskus ja Karelia-ammattikorkeakoulu ovat tehneet luonnonhoidon puolella.

- Biotalouskeskuksen tuntiopettajan Tarmo Tossavaisen johdolla on toteutettu paljon yhteisiä vesiensuojelutoimenpiteitä. Opiskelijoidensa kanssa Tossavainen on vastannut useiden valuma-alueiden kunnostuksista ja sen lisäksi on tehty mittauksia, seurantaa ja arviointia, Kasurinen kertoo.

Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijoilla on ollut tärkeä rooli Metsä- ja metsäenergia-ala ammatiksi -hankkeessa, joka jatkuu vuoden 2013 loppuun saakka. Hankeen tavoite on parantaa metsäalan vetovoimaisuutta mm. luomalla maakuntaan TET-verkosto sekä lisätä metsäalan kesätyöpaikkojen määrää nuorille.

- Vaikkei Karelia-ammattikorkeakoulu olekaan hankkeessa kumppanina, on yhteistyö tiivistä. Kun olemme

” Me kouluttaudumme paljon Karelia-ammattikorkeakoulussa. Suoritin itsekin viime talven aikana ammattikorkeakoulussa viestinnän erityisopinnot

lisänneet kesätyöpaikkoja nuorille, ovat heidän työnjohdostaan vastanneet metsäinsinööriopiskelijat, jotka ovat suorittaneet omaa harjoitteluaan olemalla ns. kympeinä, opastaen ja ohjaten nuoria kesätöissä. Tänäkin kesänä meillä on ollut metsätöissä kolme insinööriopiskelijaa ja he ovat hankkineet kokemusta työnjohdon tehtävistä, tehneet itsenäistä työtä maastossa ja saaneet kokemusta ja suhteita metsäalalle, Kasurinen kertoo.

Opinnäytetöiden osalta Metsäkeskus ehdottaa ammattikorkeakoulun suuntaan harjoitustöiden aiheita ja aihioita. Aktiivisimmat opiskelijat ovat itse yhteydessä Metsäkeskuksen suuntaan ja peräänkysyvät mahdollisia harjoitustöitä ja selvityksiä.

Metsäkeskuksen ja Karelia-ammattikorkeakoulun kesken on paljon myös koulutuksellista yhteistyötä.

- Me järjestämme metsäalan ammattilaisille koulutusta ja tarjoamme sitä toki samalla myös Karelia-ammattikorkeakoulun opettajille, jotka ovatkin osallistuneet koulutuksiin todella aktiivisesti. Vastaavasti meiltä on tulevana syksynä lähdössä ryhmä työntekijöitä ammattikorkeakouluun suorittamaan paikkatietokantajärjestelmien erikoistumisopinnoita. Meillä oli tämä koulutustarve ja Karelia-ammattikorkeakoululla puolestaan täsmälliset valmiudet tarjota näitä opintoja, Kasurinen sanoo.

Täydennyskoulutuksista Metsäkeskuksen väki hakee täsmällistä, ammatillista erityisosaamista.

- Me kouluttaudumme paljon Karelia-ammattikorkeakoulussa. Suoritin itsekin viime talven aikana ammattikorkeakoulussa viestinnän erityisopinnot, Kasurinen muistuttaa.

Metsäkeskuksen asiantuntijat käyvät myös kouluttamassa Karelia-ammattikorkeakoulussa. Vaikka kyse ei ole säännöllisestä vierailuluennoinnista, eri tapahtumiin ja seminaareihin on haluttu Metsäkeskuksen väkeä tuomaan esille näkemyksiään.

- Ehkä jatkossa olisi aiheellista suunnitella myös metsäinsinööriopiskelijoille erillinen koulutuspaketti, jossa eri metsäorganisaatioiden ammattilaiset kävisivät luennoimassa ja kertomassa opiskelijoille metsäsektorin ajankohtaisista asioista, Kasurinen visioi.

Kasurisen mielestä maakunnan metsäalan opilaitosten tutkimusta ja opetusta olisi entistäkin tehokkaammin hyödynnettävä Metsäkeskuksenkin toimesta.

- Kun meillä on käytössä monipuolinen metsäosaamisen verkosto, voisimme paremmin soveltaa mm. tutkimustuloksia käytäntöön. Verkosto voisi järjestää ideointipalavereita, jossa intressejä voitaisiin paremmin yhdistää. Molempipuolinen hyöty tulisi siitä, että yhdessä suunniteltaisiin tarkemmin toimenpiteitä ja vältettäisiin päällekkäisyydet, hän sanoo.

Vaikka yhteistyötä onkin tehty paljon, on yhteistä tekemistä vielä huomattavasti jäljellä, kehittämispäällikkö Sanna Kasurinen tiivistää.

- Meillä on Joensuussa paljon metsäalan toimijoita, mutta joskus me itse kukin unohdumme liiaksi puuhailemaan itseksemme omiin organisaatioihimme. Ehkä pitäisi entistäkin aktiivisemmin paneutua todellisten kumppanuuksien luomiseen, yhteiseen tekemiseen ja kunkin erikoisosaamisen hyödyntämiseen sekä jakamiseen. Se olisi välttämätöntä koko metsäsektorin kehittymiselle, Kasurinen korostaa. □

ISAK VÄLITTÄÄ

– MUTKATONTA KUMPPANUUTTA
JA YHTEISTYÖTÄ
ESTEETTÖMYYDEN ETEEN

Jussi Virratvuori

Todellimmillaan Karelia-ammattikorkeakoulun kumppanuusverkostotoiminta tuottaa konkreettista hyötyä verkostoissa toimiville organisaatioille, yrityksille, järjestöille sekä jopa yksittäisille ihmisille. **Itsenäisen Suoriutumisen Innovaatiokeskus ISAKilla** on pitkät perinteet yhteistyöstä, joka hyödyttää niin taloudellisesti kuin hyvinvoinnillisestikin koko yhteiskuntaa.

- Itsenäinen suoriutuminen ja esteettömyys eivät koske pelkästään ikääntyneitä tai vammaisia ihmisiä. Niinpä ISAKin toiminta on laajasti yhteiskuntaan vaikuttavaa käytännön kehittämistyötä, josta hyötyvät kaikki. Esteettömyys koskettaa kaiken ikäisiä ihmisiä lapsista vanhuksiin, **ISAK-koordinaattori Timo Ekroos** korostaa.

ISAK on toiminut kohta jo 20 vuotta. Marraskuusta 1995 alkaen se toimi osana Pohjois-Karjalan Sosiaalitekniikan kehittämiskokonaisuutta. Toimittuaan yhdeksän vuotta Outo-kummun Seudun Teollisuuskylä Oy:n hallinnoimana, ISAK siirtyi vuonna 2005 Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun

yhteyteen ja palvelee nykyisellään Karelia-ammattikorkeakoulun Luovan talouden keskuksen yhteydessä.

- Siirtyminen osaksi Karelia-ammattikorkeakoulun perustoimintoja on mahdollistanut meille toimintojen entistäkin pitkäjänteisemmän kehittämisen. Olemme saaneet ammattikorkeakoulun yhteydestä kestävästi resurssit ja leveämmät hartiat toiminnan toteuttamiseen, Ekroos kertoo.

ISAK tuottaa yhteistyössä kumppanuusverkostonsa – yritysten, asiakasjärjestöjen ja muiden yhteistyötahojensa – kanssa hyvinvointialalle suunnattua, itsenäisen suoriutumisen edistämiseen liittyvää, käyttäjälähtöistä tutkimus-, kehittämis- ja palvelutoimintaa.

- Yhteistyöhankkeissa on tuotettu konkreettisia tuotteita asiakkaille sekä myös uusia palvelukäytänteitä ja -malleja. Kaikki tämä työ on perustunut todelliseen kumppanuuteen eri toimijoiden kesken, Ekroos kertoo.

Moniulotteisen yhteistyön myötä on syntynyt laaja toimijaverkosto, josta on kehittynyt nykyinen, sopimuspoh-

jainen kumppanuusverkosto. Siinä on mukana organisaatioita, asiakasjärjestöjä, tutkimuslaitoksia sekä yrityksiä, jotka kukin tuovat oman näkökulmansa kehittämistyöhön. Kehittämishankkeisiin ja -toimenpiteisiin liittyy toki usein myös kumppanuusverkoston ulkopuolisia organisaatioita ja toteuttajia.

- Kussakin kehittämishankkeessa kumppanuusverkostosta muodostuu itse hankkeen tavoitteiden kannalta taroituksenmukainen yhteistyöryhmä, joka lähtee suunnittelemaan ja toteuttamaan tarvittavia toimenpiteitä. Tuote- ja palveluinnovaatioiden kehittäminen vaatii aina tapauskohtaista moniammatillista erityisosaamista ja asiantuntijuutta. Näin syntyy laatu ja paras mahdollinen hyöty loppukäyttäjille – asiakkaille, Timo Ekroos luonnehtii kehittämishankkeiden toimintaa.

Kumppanuusverkosto on rakentunut hyvin luonnollisesti kehittämisorganisaatioiden, asiakasorganisaatioiden ja yritysten kanssa. Ehkä juuri siksi yhteistyö ja kanssakäyminen verkoston toimijoiden kanssa on luontevaa ja säännöllistä.

- Kyllä se on käytännön tekeminen, joka meitä toimijoita kumppanuusverkostossamme yhdistää. Kun istumme yhteisen pöydän ääreen tietyn hankkeen tiimoilta, niin keskitymme tarkastelemaan tehtävää työtä ja ratkaistavia ongelmia eri näkökulmista, jonka työskentelytavan verkosto mahdollistaa.

Mikä on sitten koordinaattorin tärkein rooli kumppanuusverkostossa?

- Keskeisin rooli on ehdottomasti olla välittäjänä toimijoiden välillä. Me välittämme asiakkaiden ja asiakasjärjestön tarpeita yrityksille sekä toimimme myös organisoijana esimerkiksi palveluiden ja tuotteiden kehittämisessä sekä niiden testaamisessa, Ekroos määrittelee keskuksen toimintaa.

Asiakastarpeiden huomioiminen onkin ISAKin toteutetun kehitysyhteistyön kivijalka.

- Se, että olemme välittäjiä, tarkoittaa meille kahden suuntaista asiakasnäkökulman huomioonottamista. Sekä kumppanuusverkoston yhteistyökumppanit että myös palvelujen ja tuotteiden loppukäyttäjät ovat meille asiakkaita. Kummallakin kohderyhmällä on omat erityiset tarpeensa, jotka meidän tulee ottaa huomioon omassa välittäjän työssämme, kuvailee Ekroos.

Vuosien kuluessa yhteistyö on synnyttänyt luontevat toimintamallit, joissa asiakastarpeista lähdetään kehittämään räätälöidysti tarvittavia tuotteita tai palveluja. ISAKin tehtävänä on tukea yrityksiä tässä kehitystyössä.

- Työstämme tuotteita ja palveluja yhdessä kumppanuusorganisaatioiden, asiakasjärjestöjen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Tuemme yrityksiä keskeisimmin kehitystyössä, tuotteistamisessa, testauksessa sekä markkinoinnissa. Kun kyseessä on erityisryhmille suunnatut tuotteet ja palvelut, on kohderyhmien tunteminen ensiarvoisen tärkeää. Tähän loppukäyttäjien tarpeiden tunnistamiseen tuomme vahvan panoksen, joka hyödyttää sekä tuottajia että valmistajia, Timo määrittelee.

” Me välittämme asiakkaiden ja asiakasjärjestön tarpeita yrityksille sekä toimimme myös organisoijana esimerkiksi palveluiden ja tuotteiden kehittämisessä sekä niiden testaamisessa

Idean muokkaaminen käytettäväksi tuotteeksi tai palveluksi edellyttää toimijaverkostolta pitkäjänteistä sitoutumista ja yhteistyötä. Kehittämishankkeen tuloksia voi yritys tai muu osallistuva organisaatio parhaimmillaan hyödyntää tuottamassaan palvelussa tai muussa kaupallisessa toiminnassaan.

- Tästä hyvänä esimerkkinä oli takavuotena toteutunut yhteistyöhanke Tulevaisuuden oviympäristö (FDE) ja sen piilotuotteet - projekti Abloy Oy:n kanssa, jonka yhteyteen kytkettiin Eläkeläisten Pohjois-Karjalan piirin kautta käytännön asiakastietoa ja kokemuksia ikäihmisiltä itseltään. Yritys sai yhteistyöstä ideoita uuden tuotteen kehitystyöhön ja se päätyi lopulta uuteen konkreettiseen tuotteeseen. Asiakastutkimus ja käytännön asioiden ja kokemusten kytkeminen tuotteen, toiminnan tai palvelun kehittämiseen

tuottaa aina uusia oivalluksia ja mahdollisuuksia myös yrityksille, Ekroos sanoo.

ISAK- kumppanuusverkostossa ja Karelia-ammattikorkeakoulun avainkumppaneissa on osittain samoja organisaatioita. Timo Ekroos toimii myös ammattikorkeakoulun avainkumppanuus-yhteyshenkilönä. Yhtä kaikki – toteutetut yhteishankkeet ja niistä saadut tulokset ovat ratkaisevia ja niillä mitataan yhteistyön syvyys.

- Karelia-ammattikorkeakoulun avainkumppanuudessa on mukana viisi ISAK- verkostoon lukeutuvaa organisaatiota, joiden kanssa on toteutettu useita hankkeita ja toimenpiteitä – oikeita ja kouriintuntuvia asioita, konkretisoi Ekroos toteutunutta yritys-yhteistyötä.

Kumppanuus on avannut ovia myös Venäjän suuntaan. Vuonna 2005 Itä-Suomen yliopiston Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia:n toteuttaman selvityksen pohjalta päätettiin keskittyä Pietarin talousalueelle, jonne ryhdyttiin luomaan yhteistyösuhteita. Työn yksi konkreettinen tulos on Pietarissa huhtikuussa 2009 avattu hyvinvointialan tuotteiden ja teknologian esittely-, koulutus- ja valmennusympäristö, Toimiva Koti, joka toimii yhä.

Pietarin kaupungin hallinnoiman Ammatillisen koulutuksen keskuksen yhteydessä Vasilin saarella sijaitseva Toimiva Koti -konsepti suunniteltiin ja rakennettiin suomalais-venäläisenä yhteistyönä. Ympäristön suunnittelusta sekä yritysverkoston kokoamisesta vastasi ISAK. Konsepti sisältää 107 neliömetrin kokoisen malliasunnon sekä noin 300 neliömetrin suuruiset koulutus- ja näyttelytilat. Malliasunnon varusteet ovat pääosin suomalaisten yritysten toimittamia tuotteita, välineitä sekä teknologiaa.

- Toimiva Koti mahdollistaa suomalaisille yrityksille tuotteiden esittelyn ja käytön opastuksen aidossa toteutusympäristössä. Tämän hankkeen kautta suomalaiset yritykset ja heidän maahantuojaansa ovat päässeet markkinoimaan ja esittelemään tuotteitaan aidossa ympäristössä. Myös asiantuntijaryhmät käyttävät tiloja, kouluttautuessaan itsenäistä suoriutumista edistävän teknologian soveltamiseen asiakas-kohteissa, Ekroos kertoo.

Uusi avaus Venäjälle on parhaimmillaan toteutettavana Karjalan Tasavallassa Karelia ENPI CBC- ohjelmaan liittyvän Learning Lab for Accessibility in Built Environment -hankkeen muodossa.

- Tässä kehittämishankkeessa meillä on mukana varsin naisten suomalaisten ja venäläisten partnereiden ohella seitsemän suomalaista yritystä, ja uskon että projektin jälkeen

osallistuvia yhteistyöyrityksiä voi olla enemmänkin. Mukana on myös kookkaampia yrityksiä kuten Abloy ja Oras, joilla on toki Venäjällä entuudestaan kaupallista toimintaa. Myös nämä kaipaavat uusia markkinoita ja avauksia hyvinvointialalle, joita hanke mahdollistaa Karjalan Tasavallan suunnasta, Timo avaa hankkeen kaupallisia mahdollisuuksia.

Suomalaisilla yrityksillä on erilaisia intressejä Venäjän markkinoiden suhteen. Ne saattavat hakea joko vahvempaa markkina-asemaa tai aivan uusia markkinoita erikoisosaimiselleen.

- Hankkeessa mukana olevat Kiteen huonekalutehdas Oy, Kontiowood Oy, Respecta Oy, Väinö Korpinen Oy sekä Hissipörssi Yhtiöt Oy hakevat oikeita avauksia, yhteyksiä ja näyttöpaikkoja Venäjältä. Ajoitus on erittäin hyvä, sillä Venäjällä on alettu enenevästi kiinnittämään huomioita vammaisten ja ikääntyneiden ihmisten asioihin. Lähtötilanne on haastava, mutta samalla se suo monia uusia mahdollisuuksia innovatiivisille yrityksille rajan ylittävässä yhteistyössä, Ekroos arvioi.

Siirtyminen osaksi Karelia-ammattikorkeakoulun toimintoja on tuonut toimintaamme selkeästi lisäresursseja, vakautta sekä mahdollistanut uusia monialaisia kehittämishankkeita ja toimenpiteitä. Mutta mitä lisäarvoa Karelia-ammattikorkeakoulu on saanut ISAKin myötä?

- Toimintamme on mahdollistanut ammattikorkeakoululle uusia avauksia yritysten sekä asiakasjärjestöjen suuntaan ja vastaavasti yritykset sekä toiminnassa mukana olevat organisaatiot ovat löytäneet entistä paremmin Karelia-ammattikorkeakoulun tarjoamat laajat resurssit ja kehittämismahdollisuudet, Ekroos listaa.

Ammattikorkeakoulun monialaisuus tarjoaa esteettömyyden ja siihen liittyvän yhteistyön kehittämiselle jatkuvasti uusia mahdollisuuksia. Toiminta Luovan talouden keskuksessa mahdollistaa esimerkiksi muotoilun-, matkailun- ja viestinnän koulutusohjelmien kanssa toteutettavan mutkattoman yhteistyön. Samalla toiminnot kytkeytyvät luontevasti yritysmaailman suuntaan. Olemassa oleva vahva yhteistyö Sosiaali- ja terveysalan keskuksen suuntaan jatkuu ja kehittyy edelleen.

- Muotoilun koulutusohjelman ja opetuksen lopettamis päätös oli meillekin ikävä uutinen, sillä juuri muotoilun koulutus on erityisesti tukenut yritysten kanssa toteutettua tuotekehitystyötä. Muotoiluun liittyvä yhteistyö on mahdollistanut meille esimerkiksi erityisten hankkeiden, mm. Pietarin Toimiva Koti -konseptin mallintamisen ja näkyväk-

si tekemisen jo suunnitteluvaiheessa. Oli ratkaisevan tärkeää, että pystyimme visualisoimaan venäläisille yhteistyökumppaneillemme konseptin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Jospa muotoilun koulutuksen asemaa tulitaisiin lähivuosina arvioimaan uudestaan, Ekroos toivoo.

Maailman muutos kiihtyy – miten on mahdollista pysyä kehityksen vanavedessä ja kehittää kumppanuustoimintaa edelleen?

- Pitäisi entistäkin herkemmillä korvilla kuunnella verkostossa olevia organisaatioita ja yrityksiä, sekä pyrkiä vastaamaan heidän muuntuviin tarpeisiinsa. Koko ajan on syytä pitää mielessä konkreettisen hyödyn tuottaminen. Vain se takaa kumppaneiden aktiivisen osallistumisen ja toiminnan kehittämisen. Kumppanuuden pitää olla kaikille siihen osallistuville mielekästä – konkreettista, sekä taloudellisesti ja tuloksellisesti hyödyttävää, Timo Ekroos listaa.

Ekroosin mielestä kumppanuustoiminnan kehittäminen edellyttää yhteistyön tiivistämistä myös Karelia-ammattikorkeakoulun sisällä. Se, että oppilaitoksen avainkumppanuusvastaavat ja keskuksat tekevät entistäkin tiiviimpää yhteistyötä keskenään, tehostaa parhaiten koko ammattikorkeakoulun kumppanuus- ja yritys yhteistyötä.

- Tiedän toki, kuinka haastavaa verkostojen ylläpitämien ja kehittäminen on, jos se toteutuisi ainoastaan opetushenkilöstön varassa. Halukkuutta viedä esimerkiksi yritys yhteistyötä eteenpäin on, mutta ajan ja jaksamisen resurssit eivät aina yksinkertaisesti riitä vaativan opetustyön ohella. Tästä syystä lisäresursseja, eli kumppanuuteen keskittyviä muita henkilöstöresursseja siis myös tarvitaan. Onhan meillä selkeä vaatimus aluekehitykseen ja innovaatiotoimintaan liittyen ja siihen huutoon pitää vastata, Timo toteaa ponnekkaasti. □

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULUN ISAK – KUMPPANUUSVERKOSTOON KUULUVAT:

Abloy Oy, Eläkeliitto ry, Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy, Joensuun Tiedepuisto Oy, Kiteen Huonekalutehdas Oy, Kontiopuu Oy, Respecta Oy, Senioripiha Oy

Karelian kasvatti luo positiivista pohinää

– ALUMNITOIMINTA TUKEE YRITYKSEN
JA AMMATTIKORKEAKOULUN
YHTEISTÄ TYÖTÄ

Jussi Virratvuori

Innovatiivisuudestaan tunnetun Joensuulaisen ohjelmistoalan yrityksen Collapick Company Oy:n hallituksen puheenjohtaja Petteri Torssosen osaamistausta on lähtöisin Karelia-ammattikorkeakoulusta. Tietotekniikan koulutusohjelmasta helmikuussa 2010 valmistunut Torssonen on säilyttänyt tiiviin yhteyden entiseen oppilaitokseensa. Tärkeä yhteydenpidon muoto nykyisen yrittäjän ja ammattikorkeakoulun kesken on alumnitoiminta, johon Torssonen on sitoutunut.

Yrittäjyyskipinän Torssonen sai opintojensa aikana työharjoitteluja suorittaessaan. Lisäksi kaveripiiristä löytyi yrittäjyyshenkisyyttä, joka ruokki tavoitteen toteutumista.

- Minulla oli niin kova intohimo tietotekniikkaan, että päätin valmistumisen jälkeen perustaa muutaman kaverin kanssa ohjelmistoalan yrityksen. Saimme Uutisraivaaja-palkinnon tuotekehittelyä varten ja tuon rahan myötä käynnistimme yritystoiminnan, Torssonen muistelee yrityksen syntyhistoriaa.

Kokopäiväiseksi yrittäjäksi Torssonen ryhtyi marraskuussa 2012, jolloin hän jättäytyi pois helsinkiläisen tietotekniikka-alan yrityksen palkkalistoilta.

- Jälkiviisaasti voisi todeta, että yritys olisi pitänyt perustaa jo opintojen aikana. Tein jo tuolloin melko paljon ohjelmistoalan toimeksiantoja, mutta tein niitä freelancer-

verokortille. Aivan yhtä hyvin olisin voinut jo tuolloin toimia yrittäjänä, Torssonen arvioi yrittäjyyttä.

Opintoihinsa Torssonen on jälkikäteenkin erittäin tyytyväinen: erityisesti innovaatio- ja tuotteistamisopinnot, niistä saadut ideat, opinnoissa kehittyneet esiintymisvalmiudet ja lisääntyneet kontaktit lämmittävät miestä yhä. Sen sijaan hän olisi kaivannut lisää liiketoimintaosaamiseen liittyviä opintoja ja enemmän kannustusta yrittäjyyteen. Yrittäjänä toimimisen myötä hän on kouluttautunut bisneksen lainalaisuuksiin ja oppeihin.

- Osallistuimme yrityksenä mm. StartUp-saunaan, joka on Pohjois-Euroopan suurin yrityskehittämö. Siellä saimme yrittäjyys- ja myyntikoulutusta esimerkiksi siihen, miten lähestyä pääomasijoittajia, Torssonen toteaa.

Ohjelmistoalan yrityksenä Collapick Company Oy nojautuu ennakkoluulottomasti ja innovatiivisesti myös avoimen lähdekoodin käyttöön.

- Teemme ja julkaisemme myös avoimen lähdekoodin sovelluksia, joita jaamme kaikille. Tätä kautta saamme käyttäjistä ikään kuin kehittäjäyhteisön, jonka antaman palautteen myötä voimme parantaa tuotetta. Tämä koituu loppupeleissä myös maksavan asiakkaan eduksi, sillä hänen ei tarvitse testata tuotetta, Torssonen luonnehtii yrityksen toimintafilosofiaa.

” Alumnitoiminnan myötä olen päässyt keskustelemaan yritystoiminnastani monenlaisten ihmisten kanssa, luonut uusia kontakteja ja saanut näkyvyyttä yritystoiminnalleni.

Torssonen on valmistumisensa jälkeen osallistunut aktiivisesti myös Karelia-ammattikorkeakoulun alumnitoimintaan ja luonut siten omalta osaltaan siltaa työelämän ja entisen oppilaitoksensa välille.

- Alumnitoimintaan lähdin mukaan innovaatiokoordinaattori Heikki Immosen suosituksesta. Motiivina mukaanlähtemiseen on se, että haluan vaikuttaa siihen, miten ammattikorkeakoulu kehittyy ja miten se tulevaisuudessa pystyy aiempaa paremmin kehittämään talousaluetta.

Torssonen uskoo vahvasti siihen, että erityisesti IT-alalla Karelia-ammattikorkeakoululla ja sen tekemällä yritys yhteistyöllä pystytään luomaan taloudellisia menestystarinoita, jotka ruokkivat taloudellisesti koko aluetta.

- Kun saamme lisättyä yrittäjyyttä ammattikorkeakoulussa opiskelevien keskuudessa, niin jo opiskeluaikana sieltä syntyy varmasti potentiaalisia kasvuyrityksiä. Tiedän, että sekä opiskelijoilla että opettajilla on sellaisia ideoita, joista tulee nousemaan uusia yrityksiä ja lisää ideoita, joita voidaan yhdistää myös olemassa olevien yritysten toimintaan. Tällaisen kehitystyön myötä Joensuu on entistäkin vahvemmalla, Torssonen visioi.

Oman alumnituntinsa Torssonen vie henkilökohtaiselle tasolle.

- Pysin omalla alumnitoiminnallani kannustamaan opiskelijoita yrittämään sekä valmistumaan tavoitteellisesti. Viime vuonna pidin lukukauden avajaisissa alumnien puheen, jossa sanoin, että Karelia-ammattikorkeakoulu antaa yleisvaimet työelämään sekä hyvät osaamisen lähtökohdat, joita voi syventää työelämässä.

Alumnitoiminnan Torssonen näkee välineenä kertoa opiskelijoille, millaista alan työelämä todellisuudessa on. Hänellä on vielä tuoreessa muistissaan oma harjoittelujakso vuodelta 2007, jolloin hän pääsi yritykseen, jossa hyödynnettiin vasta tulemassa olevaa teknologiaa. Kokemus oli ammatti-identiteetin rakentumisen kannalta ratkaiseva ja harjoittelupaikan ilmapiiri motivoi miestä suuresti.

Alumnin roolissa hän on myös järjestänyt nykyisille tietotekniikan opiskelijoille harjoittelupaikkoja yrityksestään.

- Meillä on ollut harjoittelijoita ja opiskelijat ovat varmasti saaneet tuoreita näkemyksiä, päässeet kokeilemaan uusia teknologioita ja saaneet työskennellä enemmän ja syvemmin. Olemmekin pyrkinet luomaan harjoittelijoille mahdollisimman todellisen työympäristön, jossa on avoin tekemisen meininki, Torssonen kertoo.

Alumnitoimintaa Torssonen kehittäisi siten, että se kannustaisi yhä enemmän näkemään yrittämisen mahdollisuudet.

- Osana alumnitoimintaa Karelia-ammattikorkeakoulu voisi järjestää opiskelijoille ja yrityksille teemapäiviä, joissa voisi vapaamuotoisesti esittää yrittäjyystarinoita. Tapahdotumat voisivat olla lyhyitä ja muodoltaan epävirallisia – ei mitään luentoja, vaan pikemminkin kohtaamisia ja interaktiivista keskustelua. Näin luotaisiin taatusti positiivista pohinää opiskelijoiden ja työelämän kesken, Torssonen uskoo.

Rohkaisu on avainsana, joka toistuu Torssonen puheessa.

- Tarvitaan lisää rohkaisua opiskelijoille siihen, että he ennakkoluulottomasti lähtevät kokeilemaan ja ryhtyvät yrittämään. Myös samanhenkisten opiskelijoiden yhdistäminen erilaisiksi monialaisiksi tiimeiksi olisi tärkeää. Tässä alumnellakin voisi olla työsarkaa, hän arvioi.

Alumneilla olisi oman alansa asiantuntijoina annettavaa myös opetukseen.

- Meitä alumneja voitaisiin ottaa entistä enemmän mukaan myös opetukseen oman alamme asiantuntijoina. Me voisimme toimia ikään kuin mentoreina, jotka jakavat omaa osaamistaan ja näkemystään alalle suuntaaville opiskelijoille, Petteri toteaa.

Petteri Torssonen uskoo myös siihen, että alumnit voisivat olla oivallisia oman alansa mannekiineja ammattikorkeakoulun opiskelijarekrytoinnissa.

- Uskon, että alalta valmistuneina ja alalla työskentelevinä – oikeina elävinä esimerkkeinä – alumnit olisivat rohkaisevia esimerkkejä uravalintojaan tekeville opiskelijoille.

Mitä Torssonen on sitten saanut alumnitoiminnastaan itselleen ja yritykselleen? Mikä miestä motivoi?

- Alumnitoiminnan myötä olen päässyt keskustelemaan yritystoiminnastani monenlaisten ihmisten kanssa, luonut uusia kontakteja ja saanut näkyvyyttä yritystoiminnalleni. Myös uutta tietoa ja uusia yhteistyön muotoja on syntynyt toiminnan myötä. Lisäksi olen päässyt antamaan palautetta opetuksen kehittämisestä.

Alumnitoiminnan hän kokee sillanrakentamisena oppilaitoksen ja työelämän kesken sekä merkittävänä toimintana, joka tuottaa yhteistä työtä kaikille

- Oppilaitosten ja työelämän yhteistyö tulee pitkälti ratkaisemaan sen, miten esimerkiksi Joensuun talousalue tulee jatkossa kehittymään. Se, millaisia osaajia oppilaitoksista valmistuu työmarkkinoiden tarpeisiin luo meille yhteisen tulevaisuuden, Petteri Torssonen tuumii. □

Korkeakoulun palvelutoiminta

Harri Mikkonen

Yhteiskunta sijoittaa korkeakoulujen ylläpitoon ja kehittämiseen merkittäviä resursseja, joten voidaan pitää kohtuullisena, että yhteiskunta odottaa myös rahalleen vastinetta. Yhteiskunnan, siis tässä tapauksessa maksajan näkökulmasta kaikki koulutukseen, TKI-toimintaan tai perinteiseen palvelutoimintaan liittyvät toiminnot ovat palveluja. Korkeakoulujen palvelut jaetaan karkeasti ulkoisiin ja sisäisiin palveluihin. Tässä artikkelissa keskitytään korkeakoulujen ulkoisiin palveluihin.

Korkeakoulut suuntaavat palvelujaan yksityisille henkilöille tai työelämälle. Yksityisille henkilöille (ei tutkinto-opiskelijat) suunnattuja palveluja voivat olla avoimen ammattikorkeakoulun palvelut tai täydennyskoulutuspalvelut. Työelämälle suunnattuja palveluja ovat asiantuntija- ja koulutuspalvelut. Toisaalta varsinkin ammattikorkeakouluihin kohdistuu työelämästä kysyntää opiskelijoille, joita ovat opinnäytetyöt, harjoittelut tai opiskelijaprojektit.

Palvelujen tuottaminen maksaa korkeakoululle, mutta ne eivät välttämättä ole maksullisia ulkoisille asiakkaille. Palvelut, jotka kuuluvat osaksi tutkinto-opiskelua, ovat usein maksuttomia (non profit) tai sisältävät pienen maksun (low profit), joka liittyy useimmiten materiaaleihin tai muihin suoriin kuluihin (esim. matkakustannukset). Korkeakoulu tuottaa usein myös ei-opiskelijatyönä low profit

koulutus- tai asiantuntijapalveluja. Näissä tapauksissa on usein kyseessä korkeakoulun päätehtäviä tukevat palvelut esim. aluekehitystyössä. Silloin kun palvelut toteutetaan korkeakoulun huippuosaamiseen pohjautuen tai yhteistyössä kumppaneiden kanssa ovat kustannukset huomattavia. Näissä tapauksissa maksu (high profit) noudattelee kyseisten koulutusten yleistä hinnoittelua.

Palvelujen hinnoittelussa korkeakoulun on oltava erityisen tarkkana. Mikäli palvelujen tuottamiseen käytetään yhteiskunnan resursseja, on hinnoittelun perustuttava non profit tai maksimissaan low profit -periaatteelle. Palvelujen hinnoittelu tai muut myyntiehdot eivät saa olla kilpailua vääristäviä. Opetukseen liittyvissä, opiskelijatyönä toteutettavissa palveluissa on noudatettava OKM:n, Suomen Kuntaliiton, Suomen Yrittäjien ja Kilpailuviraston yhteistä suositusta opiskelijatöiden ja koululaitosten tuottamien palvelujen hinnoittelussa.

Opiskelijatöiden (non - tai low profit) osalta palvelujen ostajan tai hankkijan kannattaa muistaa, että tekijöinä ovat vielä toistaiseksi ei-ammattilaiset. Opiskelijatyöt sidotaan opetukseen, jolloin saatavien palvelujen aikataulu elää opetuksen toteutussuunnitelman mukaisesti, ei aina palvelujen ostajan tai hankkijan aikataulun mukaan. Silloin, kun korkeakoulu tuottaa markkinahintaisia, esim. täydennyskou-

lutuspalveluja, sitä sitovat aikataulu- ja laatuvaatimukset samalla tavalla kuin ketä tahansa muuta markkinoilla toimivaa tuottajaa. Varsinkin aikataulun suhteen koulutuspalvelujen tuottaminen on haasteellista. Siksi olisikin tärkeää, että korkeakoulujen kumppanuustoiminta ja yhteistyö eri toimijoiden kesken olisi laajaa ja monipuolista.

Tiettyjen palvelujen tuottamiseen korkeakoulu voi saada täyden korvauksen (esim. ELY-keskus ja työvoimakoulutus), jolloin koulutuksen on oltava osallistujille maksutonta. Korkeakoulu voi saada koulutukseen myös osittaisen korvauksen (OKM ja avoin ammattikorkeakoulu), jolloin opiskelijan maksut koulutuksesta ovat kohtuulliset. Toisena ääripäänä on maksullinen palvelutoiminta tai täydennyskoulutus, jolloin asiakas maksaa palvelusta markkinahinnan.

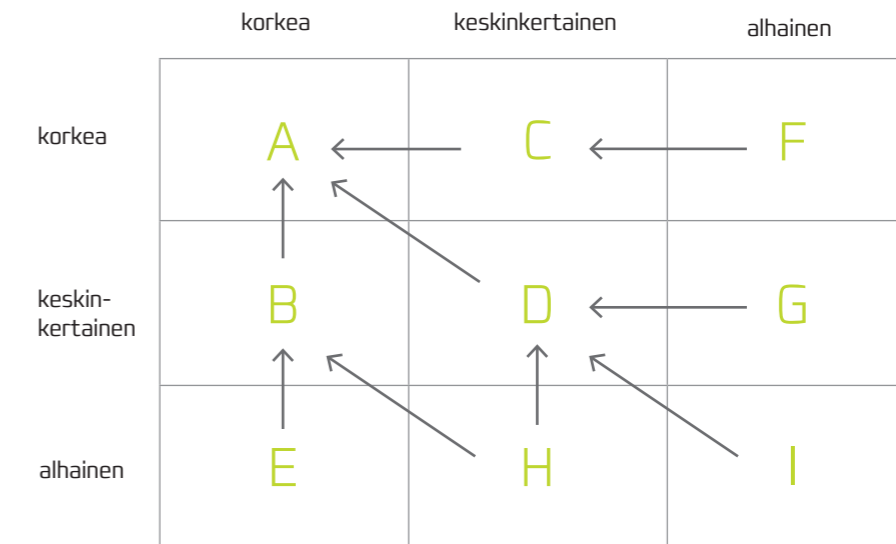
Korkeakoulun työelämäkumppanuudet

Monipuolinen, syvälinen ja järjestelmällinen kumppanuustoiminta ja yhteistyö antavat korkeakouluille arvokasta osaamispääomaa korkeakoulun kehittämiseen sekä palvelutoiminnan resurssien varmistamiseen. Vahva kumppanuustoiminta työelämän kanssa toimii vahvana tukijalkana myös korkeakoulun aluekehitystyössä. Kumppaneiden kanssa tehtävässä yhteistyössä molempien osapuolten on aidosti hyödyttävä kumppanuudesta. Siksi korkeakoulun on arvioitava sitä säännöllisesti.

Kumppanuuksia ja yhteistyötä suunnatessaan ammattikorkeakoulut ratkaisevat, miten ja mihin ne kohdistavat henkisiä ja taloudellisia resurssejaan. On kyse resurssien allokoinnista ja valinnoistakin.

Ammattikorkeakoulun ammatillinen asiantuntijuus ja osaaminen

Yhteistyökumppanin ammatillinen asiantuntijuus ja osaaminen

Kuvio 1. Ammattikorkeakoulun ja yhteistyökumppanin ammatillisen asiantuntijuuden ja osaamisen yhteistyön alueet.

” Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijatyöt ovat erittäin kysytyjä palveluja pohjoiskarjalaisissa yrityksissä ja organisaatioissa. Kehittyvän kumppanuustoiminnan avulla voidaan **kehittää opiskelijatöiden hyödyntämistä opinnoissa ja työelämässä.**

Emeritusprofessori ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun pitkäaikainen rehtori Pentti Maljojoki (2002) on eritellyt oheisen taulukon avulla ammattikorkeakoulun ja sen yhteistyökumppaneiden ammatillisen asiantuntijuuden ja osaamisen välisiä suhteita. Hänen mukaansa A-, B-, C- ja D-asetelmat ovat aluekehitystyön ja innovatiivisuuden kannalta ihanteellisimpia. Osaamisen alueella A on mahdollista saavuttaa kärki-innovaatioita. Yhteistyökumppaneiden merkitys ammattikorkeakoululle on merkittävä ja sen tulisikin järjestelmällisesti pyrkiä kohden A-asetelmaa. B- ja C-asetelmat ovat myös hedelmällisiä niin yhteistyökumppanin kuin ammattikorkeakoulun kannalta. B on paljolti ammattikorkeakouluvetoista ja C taas vastaavasti yhteistyökumppanivetoista. Kuvion nuolet osoittavat, mihin suuntaan toimijatahot yhteistyöllään pyrkivät. Kumppanuuksien tekemisessä korostuu valintojen merkitys.

Karelia-ammattikorkeakoulun palvelut

Karelia-ammattikorkeakoulussa on neljä koulutus- ja tutkimuskeskusta sekä yksi hallinnollinen kehittämis- ja palvelukeskus. Koulutus- ja kehittämiskeskukset (Keskuks) tuottavat runsaasti keskuskohtaisia ulkoisia palveluja työelämälle ja yksittäisille henkilöille. Monialaisissa keskuksissa on usean alan ja alueen asiantuntijoita, mutta palvelujen tuottamisessa pääpaino on Karelia-ammattikorkeakoulun painoaloilla, joita ovat uusiutuva energia, ikäosaaminen, Venäjä-osaaminen, tarkkuustekniikka, monimediapalvelut ja puurakentaminen. Erityisesti näillä painoaloilla ammat-

tikorkeakoulu tuottaa alueelle erilaisia palvelutuotteita. Kehittämis- ja palvelukeskuksen (Kepa) tehtävänä on koordinoita tuki- ja kehittämistoimin keskusten palvelutoimintaa.

Karelia-ammattikorkeakoulussa ulkoisia palveluja ovat asiantuntija-, koulutus-, opiskelija-, TKI- ja toimitilapalvelut sekä maakuntakorkeakoulutoiminta. Asiantuntijapalvelut ovat tuotteistettuja palveluja, joissa hyödynnetään Karelia-ammattikorkeakoulun asiantuntijoiden osaamista, monipuolista työelämäyhteistyötä, vahvaa kumppanuustoimintaa sekä tarkoituksenmukaisia tiloja ja välineitä. Asiantuntijapalvelut voivat olla koulutusta, laboratoriopalveluja tai ammattikorkeakoulun erityisosaamista. Karelia-ammattikorkeakoulun palvelut löytyvät helpoimmin [www-pohjaisesta palveluportaalista](http://www-pohjaisesta-palveluportaalista) ammattikorkeakoulun verkkosivuilta. Työelämän tarpeisiin tuotteistettuja asiantuntijapalveluja ylläpidetään ja muokataan portaalissa säännöllisesti.

Tuotteistaminen on palvelutoiminnan jäsentämistä palvelukokonaisuuksiksi eli tuotteiksi, joille on määritelty sisältö, käyttötarkoitus, laatu ja hinta. Hyvin toteutettu tuotteistus tukee asiakkaan tarpeiden mukaista palvelua (koulutus, asiantuntijapalvelu tms.) ja joustavuutta palvelujen tuottamisessa. Asiakkaat pystyvät helpommin löytämään heille sopivat palvelut. Tuotteistetut palvelut ovat myös usein asiakkaille edullisempia.

Työelämälle ja yksityishenkilöille suunnattuja koulutuspalvelun muotoja ovat avoin ammattikorkeakoulu, erikoistumiskoulutukset, täydennyskoulutus, oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus, kielikoulutus ja työvoimakoulutus.

Koulutuspalvelujen toteuttamismuotoja on useita, ja ne halutaan pitää monilukuisina, sillä se mahdollistaa kulloiseenkin elämäntilanteeseen sopivan koulutuspalvelujen joustavan tarjonnan. Kaikille koulutuspalveluille yhteistä on niiden joustavuus ja työelämäläheisyys.

Jos asiantuntija- ja koulutuspalvelujen tarjonnassa tukeudutaan vahvasti ammattikorkeakoulun asiantuntijoihin ja mahdollisiin yhteistyökumppaneihin, opiskelijatöiden keskiössä ovat luonnollisesti opiskelijat. Ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijoille opintojen tavoitteisiin soveltuvia opin- näyte- ja projektitöitä sekä harjoitteluja. Opiskelijatyöt ovat aina työelämään sidottuja ja siksi ammattikorkeakoululla on oltava vahvat siteet työelämään. Karelia-ammattikorkeakoulun opiskelijatyöt ovat erittäin kysytyjä palveluja pohjoiskarjalaisissa yrityksissä ja organisaatioissa. Kehittyvän kumppanuustoiminnan avulla voidaan kehittää opiskelijatöiden hyödyntämistä opinnoissa ja työelämässä.

Karelia-alumni on Karelia-ammattikorkeakoulusta, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulusta tai sitä edeltävistä oppilaitoksista valmistuneiden verkosto – yhteys korkeakoulun ja työelämän välillä. Alumnitoiminnan tavoitteena on rohkaista valmistuneita vuorovaikutukseen ammattikorkeakoulun kanssa ja vahvistaa siten henkilöstön, valmistuneiden ja opiskelijoiden välistä yhteistyötä.

Alumnit ovat ryhmä, jotka voisi asemoida sekä ulkoisten että sisäisten palvelujen nauttijoiksi. Alumneja pidetään osana korkeakoulu yhteisöä. He kuitenkin toimivat pääasias- sa sen ulkopuolella työelämässä. Ammattikorkeakoululle on tärkeää ylläpitää suhdetta koulusta valmistuneisiin. Usein alumnit ovat asiantuntijoita ja vaikuttajia monenlaisissa työ- tehtävissä. Aktiivinen osajien alumniverkosto tarjoaa sekä jäsenilleen että korkeakoululle tietoa, kontakteja, elämyksiä ja uusia ajatuksia. Alumneille suunnattuja palveluja voivat olla erilaiset yhteiset tilaisuudet, täydennyskoulutukset, verkostoitumismahdollisuudet oman alan kollegoiden kanssa tai mentorina toimiminen. Karelia-ammattikorkeakoululle alumnien osaaminen ja asiantuntemus ovat arvokas lisä esim. opetuksen tukemisessa.

Maakuntakorkeakoulun verkosto palvelee sekä aikuisopiskelijoita että elinkeinoelämää ja julkista sektoria. Perustana on korkeakoulujen, koulutustoimijoiden ja seutukuntien välinen vuorovaikutus ja kumppanuus. Karelia- amk:n osaaminen ja palvelut tukevat seudullisista tarpeista nousevaa elinkeinoelämän ja julkisen sektorin kehittämistoimintaa. Maakuntakorkeakoulutoiminnassa ovat koulu-

tusorganisaatioista mukana Karelia-ammattikorkeakoulun lisäksi Itä-Suomen yliopisto, Pohjois-Karjalan Koulutus- kun- tayhtymä ja Ammattiopisto Luovi. Mukana ovat lähes kaikki alueen kunnat ja seudulliset kehittämissyhtiöt sekä seudun tärkeitä yrityksiä. Maakuntakorkeakoulu toimii tärkeänä linkkinä ja välittäjänä korkeakoulujen ja maakunnan välillä.

Karelia-ammattikorkeakoulun palvelutoiminta on laaja- alaista ja asiakasryhmiä on useita. Siksi onkin tärkeää tehdä strategisia ja toiminnallisia palvelu- ja kohderyhmävalintoja. Karelia-ammattikorkeakoulu joutuu aina tekemään allo- kointia rajallisista resursseista. On muistettava, että suurin asiakaslupaus kohdistuu kuitenkin tutkinto-opiskelijoihin. Tätä perustehtävää ei saa unohtaa. Joustava ja perustehtävää tukeva palvelutoiminta edesauttaa ammattikorkeakoulua ns. kolmannessa tehtävässä eli aluekehittämistyössä. Hy- vin toteutettu palvelutoiminta tuo uutta osaamis- pääomaa, tukee aluekehittämistyötä ja tuottaa parhaassa tapauksessa taloudellista hyötyä. □

LÄHTEET

Maljojoki, P. 2002. Ammattikorkeakoulut ja alueelliset innovaatiojärjestelmät. Teoksessa: J-P. Liljander (toim.). Omalla tiellä: ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki: Edita Publishing Oy.

IV

Kumppanuudella kansainvälisempi Pohjois-Karjala

---

s. 68

Anneli Airola:
*Kansainvälisyysosaaminen
avainkumppaniyrityksissä*

---

s. 72

Marjo Piironen:
*Yksi puhelinnumero, johon soitan
Työelämäkumppani arvostaa selkeyttä*

---

s. 75

Marjo Piironen:
Opettajien työelämäjaksoissa monta hyötyjää

---

s. 78

Marjo Piironen:
*Yrityskoulutuksessa oppii
niin opettaja kuin opiskelijakin*

Kansainvälisyys- osaaminen avainkumppani- yrityksissä

Anneli Airola

Johdanto

Alueellisen yhteistyön vahvistaminen ja kehittäminen on ollut ammattikorkeakoulujen tehtävä aina niiden perustamisesta lähtien. Ammattikorkeakoulujen intressi ja myös velvoite on olla aktiivinen alueellisessa kehittämistyössä alueen muiden organisaatioiden, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa (Jongbloed, Enders & Salerno 2008). Työelämäyhteistyön tulee olla tavoitteellista toimintaa ammattikorkeakouluissa.

Kansainvälistymisen edistäminen on Pohjois-Karjalassa tärkeää maakunnan tulevaisuuden kannalta (ks. esim. Pohjois-Karjalan strategia 2030). Jotta ammattikorkeakoulu voi olla mukana edistämässä maakunnan kansainvälistymistä, päätettiin ammattikorkeakoulussa kartoittaa avainkumppaniyritysten kansainvälistymisen tilaa, henkilöstön

kansainvälistä osaamista sekä avainkumppaniyritysten ja ammattikorkeakoulun välistä kansainvälistymiseen liittyvää yhteistyötä.

Taustatiedot vastaajista

Avainkumppaniyritysten (N=55) kartoitus toteutettiin sähköisenä Typala-kyselynä maaliskuussa 2013. Vastaukset saatiin 48 yritykseltä. Vastausprosentti oli korkea: 87 %. Haastattelut (N=10) toteutettiin touko-kesäkuussa 2013. Kartoitus jakaantui kolmeen osioon: yritysten/organisaatioiden taustatiedot, yrityksen/organisaation kansainvälistymisen tilanne sekä henkilöstön kansainvälisyysosaaminen ja sen kehittäminen. Kyselylomakkeen lopussa tiedusteltiin haastatteluhalukkuutta. Aineistosta on laskettu frekvenssi- ja prosenttijakaumat sekä haastatteluaineisto on litteroitu.

Kyselylomakkeen alussa kysyttiin avainkumppaniyrityksiltä taustatietoja: henkilöstömäärä, toimiala ja kansainvälistymisen sisältö. Yksi kolmasosa vastanneista yrityksistä työllisti 5 – 49 työntekijää. Seuraavaksi suurimmat ryhmät olivat yritykset, jotka työllistivät 50 – 249 työntekijää ja yli 500 työntekijää työllistävät yritykset ja organisaatiot. Pk-yrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka työllistää alle 250 henkilöä (Tilastokeskus 2013). Tämän määritelmän mukaan kartoitukseen vastanneista yrityksistä 68 % edusti pk-sektoria.

Kyselylomakkeessa oli annettuina toimialoina teollisuus, kauppa, majoitus- ja ravitsemuspalvelut, koulutusala, ICT (Information and Communication Technology), terveystyö- ja sosiaalipalvelut, julkinen hallinto (pl. terveystyö- ja sosiaalipalvelut) tai muu. Suurimmat vastaajaryhmät olivat ICT, muu ala sekä teollisuus. Information and Communication Technology (ICT) haluttiin ottaa mukaan kartoitukseen omana ryhmänään, koska se on yksi Pohjois-Karjalan painopistealueiksi määritelty klusteri (Pohjois-Karjalan Eurooppa-strategia 2004, 20). Lisäksi Karelia-ammattikorkeakouluun on perustettu ohjelmistoalan neuvottelukunta, johon kuuluu 11 ICT-alan yritystä.

Kansainvälisyys määritellään usein kotimarkkinoilta ulospäin suuntautuvaksi toiminnaksi, eli vientitoiminnaksi. Mutta kansainvälisyys on toki paljon muutakin, kuten hankintojen ostamista, palvelujen tuottamista, ulkomaista sijoitustoimintaa, hanketoimintaa ulkomailla, opiskelijavaihtoa, ulkomaalaisten rekrytointia ja harjoittelijavaihtoa. Kansainvälistymisen laaja sisältö kuvastui myös tämän kartoituksen vastauksissa. Noin puolelle vastanneista yrityksistä/organisaatioista kansainväliset asiakkaat olivat merkittävien kansainvälistymisen muoto. ICT-alan yrityksistä peräti 90 % ilmoitti, että heillä on kansainvälisiä asiakkaita. Vientiä harjoitti lähes puolet vastanneista yrityksistä ja tuontia 10 yritystä. Kahdeksalla yrityksellä oli toimipiste ulkomailla ja henkilöstöä ulkomailla. 12 yrityksessä /organisaatiossa työskenteli ulkomaalaisia työntekijöitä. Jo mainittujen sisältöjen lisäksi kansainvälisyys merkitsi yrityksille/organisaatioille mm. kansainvälisiä hankkeita, osaamisen vaihtoa, pakolaistaustaisia maahanmuuttajia ja yhteistoimintaa kansainvälisten sairaaloiden kanssa.

Tärkeimmiksi vientimaiksi mainittiin Euroopan maat, Skandinaavia, Venäjä, Baltian maat sekä Aasian maat. Tärkeimmät tuontimaat olivat Keski-Eurooppa, Ruotsi, Baltian maat ja Kiina.

Kansainvälisyysosaaminen

”Vienti on yrityksemme suurin mahdollisuus kasvaa.”

”Kotimaa on nyt katettu. Viennille olisi tilaa.”

Kansainvälistymisen toteutumiseen tarvitaan kilpailukykyinen tuote tai palvelu sekä myös kasvuhalu, kasvukyky ja kansainvälistä kysyntää tuotteille ja palveluille. Henkilöstön osaaminen on merkittävä tekijä yritysten/organisaatioiden kansainvälistymisessä. Liiketoimintaosaaminen ymmärretään laajimmillaan toiminnaksi, joka edistää yrityksen kilpailukykyä ja mahdollistaa sen menestyksen. Yrityksen halu kansainvälistyä vaikuttaa merkittävästi henkilöstön osaamistarpeisiin. Seuraavassa taulukossa tarkastellaan, millaista kansainvälistä osaamista yrityksissä/organisaatioissa on riittävästi ja millä osa-alueilla tarvitaan lisää osaamista. Riittävää kansainvälistä osaamista sekä kansainvälisen osaamisen lisäämistarvetta kartoitettiin kyselylomakkeessa annetuilla 19 vaihtoehdolla.

Avainkumppaniyritysten kansainvälistymiseen liittyvä riittävä osaaminen vaihteli suuresti toimialoitain (taulukko 1). Se osaaminen, jota toisella toimialalla oli riittävästi, saattoikin näyttäytyä osaamistarpeena jollakin toisella alalla. Esimerkiksi markkinatutkimusten tekemisessä oli teollisuudessa riittävästi osaamista, kun taas lisäosaamista markkinatutkimusten tekemisessä kaivattiin ICT-alan ja majoitus- ja ravitsemusalan yrityksissä.

Kansainvälisen osaamisen lisäämistä kaivattiin lähes kaikilla aloilla erityisesti suullisen kommunikoinnin osa-alueilla: kielitaito, suullinen viestintä- ja esiintymistaito, myyntitaidot ja vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot. Tulokset ovat osoituksena siitä, että henkilökohtainen kanssakäyminen on tärkeää kansainvälisessä kaupassa (ks. myös Airola 2011, El Khoury 2004). Lisäksi osaamisen lisätarvetta oli erilaisen kulttuurien ja toimintaympäristöjen tuntemuksessa ja erilaisissa kulttuureissa toimimisessa. Myös kansainvälisen markkinoinnin, markkinatutkimuksen ja Venäjän kanssa käytävän yhteistyön osa-alueilla koettiin, että osaamisen lisääminen on tärkeää.

”Venäjän markkinoilla on kasvupotentiaalia. Tarvitaan osaamista.”

”Asiakaskommunikointi on erittäin tärkeää.”

”Venäjän markkinat edellyttävät kulttuurituntemusta.”

Toimiala	Riittävä osaaminen	Osaamisen lisätarve
Teollisuus	- tuotteen / palvelun hinnoittelu - markkinatutkimukset - kansainvälinen rahoitus - kansainvälinen markkinointi	- sosiaalisen median osaaminen/ www-sivujen laatiminen - kansainväliset oikeudelliset kysymykset - erilaisten kulttuurien ja toimintaympäristöjen tuntemus - toimiminen monikulttuurisessa työympäristössä - kielitaito
Kauppa	- ulkomaankuljetukset, vakuutukset, toimitusehdot	- toimiminen monikulttuurisessa ympäristössä - kansainvälinen rahoitus - kirjallinen viestintä ja verkkoviestintä - vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot - kielitaito
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	- kielitaito - myyntitaidot	- markkinatutkimukset - toimiminen monikulttuurisessa toimintaympäristössä - tuotteen/palvelun hinnoittelu
ICT	- sosiaalisen median osaaminen / www-sivujen laatiminen - tuotanto-osaaminen - verkosto- ja projektiosaaminen	- kv-markkinointi - markkinatutkimukset
Terveys- ja sosiaali- ja julkinen hallinto	- vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot	- kv-markkinointi - erilaisten kulttuurien ja toimintaympäristöjen tuntemus - toimiminen erilaisissa kulttuureissa - verkosto- ja projektiosaaminen - kielitaito
Muut	- verkosto- ja projektiosaaminen - kirjallinen viestintä ja verkkoviestintä	- myyntitaidot - Venäjän kanssa tehtävä yhteistyö - tuotteen/palvelun hinnoittelu - kielitaito - suullinen viestintä ja esiintymistaito - myyntitaidot

Taulukko 1. Kansainvälisyysosaaminen toimialoittain: riittävä osaaminen ja osaaminen lisätarve

”Kielitaito on ehdoton edellytys rekrytoinnille.”

”Esimerkiksi messutapahtumissa on mietittävä tarkkaan, millaiset jutut käyvät missäkin maassa ja missäkin kulttuurissa.”

Johtopäätökset

Kartoituksen tulokset osoittavat, että Karelia-ammattikorkeakoulun avainkumppaniyrityksissä tarvitaan lisää kansainvälisyysosaamista. Koska avainkumppaniyritysten kansainvälistyminen liittyy suurelta osin kansainväliin asiakkaisiin sekä vienti- tai tuontitoimintaan, tarvitaan yrityksissä kansainvälisen viestinnän taitoja ja myös markkinointiosaamista. Monikulttuurisuusosaamisen tarve nousee esille vientiyrityksissä sekä yrityksissä, joissa työskentelee ulkomaalaisia työntekijöitä. Pohjois-Karjalan maakunnan sijainti selittää Venäjä-osaamisen tarpeen.

Kartoitus antoi ammattikorkeakoululle konkreettista tietoa siitä, miten ammattikorkeakoulu voi olla mukana kehittämässä avainkumppaniyritystensä kansainvälistymistä. Yritykset/organisaatiot suhtautuivat hyvin myönteisesti kansainvälistymiseen liittyvän yhteistyön kehittämiseen. Ammattikorkeakoulun järjestämä henkilöstökoulutus koettiin tärkeäksi yhteistyömuodoksi. Onkin selvää, että maakunnan kansainvälistämistä ei saa jättää vain yritysten vastuulle, vaan siinä tulee olla osallisena mahdollisimman monet tahot, mm. koulutusorganisaatiot. Yritysten kansainvälisyysosaamisen lisääminen on haaste kaikille maakunnan koulutusorganisaatioille, joiden tulisikin yhdessä pohtia, mitkä kansainvälistymisen kehittämiskohteet kuuluvat mil-lekin organisaatiolle.

Kartoituksen tulosten perusteella Karelia-ammattikorkeakoulun tulisi

- » lisätä aktiivista yhteistyötä avainkumppaniyritysten kanssa
- » tutustua entistä paremmin avainkumppaniyritysten tarpeisiin ja toimintatapoihin
- » tehdä avainkumppaniyrityksille henkilöstön kv-koulutussuunnitelma yhteistyössä yritysten kanssa
- » tiedottaa ja markkinoida opiskelijoiden osaamista tehokkaammin, mm. harjoittelu, kv-harjoittelu, opinnäytetyöt, projektyöt. □

LÄHTEET

- Airola, A. 2011. Kansainvälistyvä Pohjois-Karjala. Näkökulmia kansainvälistymiseen pohjoiskarjalaisissa yrityksissä ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja C:45.
- El Khoury, A. 2004. Pohjoiskarjalaisten pk-yritysten vientimenestystekijät ja viennin esteet. Joensuun yliopisto. Taloustieteiden laitos. Markkinointi. Pro gradu -tutkielma. <http://wanda.uef.fi/taloustieteet/markkinointi/opinnaytetyot/gradut/elkhoury.pdf> 9.8.2013.
- Jongbloed, B., Enders, J. & Salerno, C. 2008. Higher education and its communities: Interconnections, interdependencies and a research agenda. Higher Education, 56 (3). 2008. 303 – 324. <http://link.springer.com/article/10.1007/s10734-008-9128-2#page-1> 8.8.2013.
- Pohjois-Karjalan Eurooppa-strategia. 2004. Pohjois-Karjalan liitto. Julkaisu 84. <http://www.pohjois-karjala.fi/dman/Document.phx?documentId=jn32707131933421&cmd=download> 30.7.2013.
- Pohjois-Karjalan strategia 2030. 2010. Maakuntasuunnitelma. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. Julkaisu 127. <http://www.pohjois-karjala.fi/dman/Document.phx?documentId=zp16610120334821&cmd=download> 9.8.2013.
- Tilastokeskus. 2013. Pk-yritys. http://www.stat.fi/meta/kas/pk_yritys.html 30.7.2013.

YKSI PUHELINNUMERO, JOHON SOITAN

Työelämäkumppani arvostaa selkeyttä

Marjo Piironen

Kun yritysjohtajalta kysyy, millaista oppilaitosyhteistyön pitäisi olla, vastaus on selvä: helppoa ja joustavaa. Outokumpulainen köysiä ja verkkoja valmistava Piippo Oy on tehnyt yhteistyötä Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa koko 2000-luvun ajan.

- Minulla on yksi numero, johon soitan kun meille tulee yhteistyöidea. Muuten yhteistyöstä ei tule mitään, toimitusjohtaja Kari Hirvonen toteaa.

Se puhelinnumero kuuluu liiketalouden lehtori Jorma Suomalaiselle, joka toimii Piippo Oy:n avainkumppanivastaavana.

Piippo Oy on perheyritys, joka juhli viime vuonna 70-vuotista taivaltaan. Tällä hetkellä yritys työllistää n. 85 henkilöä. 70-luvulla yritys toimi vielä kolmella eri paikkakunnalla: Lempäälässä, Turussa ja Outokummussa.

- Sota-aikana valmistimme Lempäälässä paperinarua. Silloin raaka-aineet olivat vähissä ja köysien materiaalina käytettiin paperia. Välillä köydet tehtiin muovista, mutta nykyisin kierrätyksen aikana näyttää siltä, että paperinarua on taas nousussa, Hirvonen pohtii.

90-luvulla Piippo Oy myi osan toiminnoistaan ja keskittyi köysi- ja verkkotuotantoon. Toimipisteeksi valikoitui tuolloin Outokumpu.

- Outokummussa oli vankka teollinen perusta ja ymmärrystä teolliselle tuotannolle – täällä tiedettiin, miten hommat saadaan toimimaan. Ihmiset olivat tottuneet tekemään kaivosteollisuudessa kolmivuorotyötä ja se oli edellytys meidän toiminnallemme. Myös Venäjän läheisyys on ollut meille viennin näkökulmasta tärkeä, Hirvonen toteaa.

Nykyisin yhä useampi yritys vie tuotantoaan ulkomaille. Yksi syy tähän kehitykseen ovat Suomen kalliit työvoimakulut. Onneksi on monta syytä, jotka puoltavat sijoittumista Suomeen.

- Kaupungit ja kunnat Suomessa ymmärtävät teollisuutta ja tukevat sitä oikeasti. Byrokratia on kaikesta huolimatta kohtuullista ja monessa asiassa toimii yhden luukun periaate. Täällä ei ole samanlaisia miinoja kuin monessa paikassa – ei yllättäviä laskuja tai veroja, jotka putkahtavat esiin arvaamattomasti.

UUSIA IDEOITA HR-SUUNNITTELUUN

Piippo Oy:n ja Karelia-ammattikorkeakoulun välinen yhteistyö on ollut monipuolista. Piippo Oy on tarjonnut aiheita opinnäytetöihin ja tutkimusprojekteihin sekä harjoittelupaikkoja niin kotimaisille kuin kansainvälisillekin harjoittelijoille. Tänä keväänä harjoittelupaikan sai muun muassa

” Piippo Oy on tarjonnut aiheita opinnäytetöihin ja tutkimusprojekteihin sekä harjoittelupaikkoja niin kotimaisille kuin kansainvälisillekin harjoittelijoille.

Opettajien työelämäjaksoissa monta hyötyjää

maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa ollut opiskelija. Piippo Oy on myös mukana Karelia-ammattikorkeakoulun Kolari-hankkeessa, joka keskittyy koulutusviennin kehittämiseen. Piippo Oy:n ja Hirvosen rooli hankkeessa on tuoda käytännön näkemystä siitä, mitä vienti on ja mitä se yritykseltä vaatii.

Lisäksi yritys on tarjonnut opiskelijoille myös monenlaisia selvitys- ja kehittämistehtäviä.

- Kun meille tulee joku aihe, johon pitäisi saada uusia näkökulmia tai jota pitäisi tutkia tarkemmin, otamme yhteyttä ammattikorkeakouluun. Tänä vuonna tällainen tilanne tuli vastaan henkilöstösuunnittelussa, Hirvonen kertoo.

Piippo Oy oli yksi viidestä yrityksestä, jotka olivat toimeksiantajina kansainvälisellä intensiivikurssilla Karelia-ammattikorkeakoulun liiketalouden ja tekniikan keskuksessa. Ageing in Europe -kurssin osanottajat vertailivat ikääntymiseen liittyviä näkökulmia eri Euroopan maissa sekä haastattelivat henkilökuntaa ja yritysjohtoa. Keskeisiä teemoja olivat ikääntyvän henkilöstön työhyvinvoinnin tukeminen ja hiljaisen tiedon siirtäminen. Projektin tuloksena syntyi ikääntyvän työntekijän tukemiseen liittyvä toimenpidelista.

- Meidän kannaltamme oli erittäin hyödyllistä saada ulkopuolisia näkökulmia asiaan. Yritykseltä yhteistoiminta vaatii tietysti jonkin verran aikaa, mutta hyödyt ovat merkittäviä, Hirvonen arvioi.

Karelian kanssa tehtävä yhteistyö on ollut monialaista. Vaikka yhteistyön pääpaino onkin kansainvälisessä liiketoiminnassa, tehdään yhteistyötä myös muiden alojen kanssa.

- Edellisillä kansainvälisillä Agritechnica-messuilla meidän messuosastomme oli muotoilun opiskelijoiden suunnittelema, Hirvonen kertoo.

KANSAINVÄLINEN BUSINESS ON RAAKAA TYÖTÄ

Kansainväliset harjoittelijat ovat olleet Piippo Oy:lle hyvä tapa tutustua uusiin markkina-alueisiin.

- Jos haluamme lisätietoja vaikka Tšekeistä, pyrimme saamaan tšekkiläisen harjoittelijan. Hänellä on kielitaitoa, paikallistuntemusta ja verkostoja, joista on meille paljon hyö-

tyä. Euroopassa toimiminen on vielä kohtuullisen helppoa, mutta kun mennään Euroopan ulkopuolelle, kulttuurierot ovat suurempia ja kulttuurin tuntemuksen merkitys kasvaa, Hirvonen sanoo.

Hirvosen mukaan kansainvälinen liiketoiminta on raa-kaa työtä.

- Työ on monisäkeistä ja siinä tarvitaan monenlaista osaamista. Työntekijällä täytyy olla business-osaamista, hänen täytyy ymmärtää hyvin markkinointia, riittävästi tekniikkaa, valuuttakäyttämistä ja vähän lainsäädäntöäkin, Hirvonen pohtii.

Ammattikorkeakoulusta tulevat harjoittelijat ja työntekijät ovat Hirvosen mielestä osaavia.

- Kaikkein ratkaisevinta on asenne, se miten suhtaudut työhösi. Sen lisäksi tarvitaan tietysti osaamista, aktiivisuutta ja sosiaalisia taitoja, Hirvonen kiteyttää.

” Kun meille tulee joku aihe, johon pitäisi saada uusia näkökulmia tai jota pitäisi tutkia tarkemmin, otamme yhteyttä ammattikorkeakouluun. Tänä vuonna tällainen tilanne tuli vastaan henkilöstösuunnittelussa

Sosiaalisessa osaamisessa ja verkostoitumisessa suomalaisilla on vielä Hirvosen mukaan opettelemista.

- Meillä väännetään businessistä usein nyrkit savessa, kun muualla tehdään kauppaa kevyesti samppanjalasi kädessä. Kun katsoo amerikkalaisia myyjiä messuilla, huomaa miten loistavat sosiaaliset taidot heillä on. He sekoittavat työn ja vapaa-ajan, kauppaa tehdään golfkentällä ja cocktailtilaisuudessa. Kun amerikkalainen lähtee messuille, hän bongaa nimilistalta ihmiset, joita ei vielä tunne ja etsii heidät. Me suomalaiset taas etsimme toisemme, itsekin 80 reissupäivää vuodessa tekevä Hirvonen naurahtaa. □

Opettajien työelämäjaksot ovat tehokas tapa kehittää ja ylläpitää opettajien työelämäosaamista. Karelia-ammattikorkeakoulussa työelämäjaksoja on toteutettu vuosien varrella useita kymmeniä. Vuosina 2008 – 2010 työelämäjaksoja toteutettiin Pohjois-Karjalan kauppakamarin hallinnoimassa Vahvaa osaamista Pohjois-Karjalaan työyhteisöistä -hankkeessa. Hankkeen rahoittamalle kolmen viikon työelämäjaksolle osallistui yhteensä 68 ammattikorkeakoulun opettajaa.

Karelia-ammattikorkeakoulun ja yritysten välinen kumppanuustoiminta on mahdollistanut työelämäjaksoja myös hankkeen päätyttyä. Ruotsin ja englannin kielen lehtori Merja Öhman tutustui Pentin Pajan toimintaan viikon ajan vuoden 2012 keväällä. Kimmokkeen työelämäjaksolle Öhman sai Pentin Pajan toimitusjohtajan Mikko Häikiön pojalta, joka osallistui ruotsin kurssille liiketalouden ja tekniikan keskuksessa.

- Jussi piti yritysesitystä Pentin Pajasta ja antoi niin hyvän kuvan yrityksestä, että se alkoi heti kiinnostaa. Kun mahdollisuus työelämäjaksoon nousi esiin, otin heti yhteyttä Pentin Pajaan ja työelämäjaksopaikka järjestyikin helposti, Öhman muistelee.

Kehitysjohtaja Janne Häikiö Pentin Pajasta on sitä mieltä, että ammattikorkeakoulun opettajat ovat heille aina ter-

- Jos joku haluaa meille tulla, toki me hänet otamme. Etenkään kun siitä ei tarvitse maksaa, Häikiö naurahtaa.

Häikiön mukaan työelämäjaksot ovat hyvä tapa verkostoitua. Tämän arvon voi laskea myös euroissa.

- Meillä on ollut useita ammattikorkeakoulun opettajia työelämäjaksolla. Yhteydenpito ei pääty työelämäjaksoon, vaan jatkuu myös sen jälkeen. Opettajat ovat käyneet meillä myöhemmin opiskelijaryhmien kanssa, ja itsekin olen vierailut oppitunneilla ammattikorkeakoulussa. Opettajat tuovat meille uusia näkökulmia ja me taas voimme tuoda heille työelämän näkövinkkeleitä, Häikiö kertoo.

KUNPA OLISIN TIENNYT NUORENA...

Joensuussa ja Ilojoissa toimiva Pentin Paja on vuonna 1982 perustettu yritys, joka on keskittynyt pienpuun korjuuseen tarkoitettujen laitteiden tuotekehitykseen ja valmistukseen. Yritys työllistää reilut 20 henkilöä. Yrityksen liikevaihdosta noin puolet tulee viennistä ja tärkeimpiä vientimaita ovat Ruotsi, Saksa, Norja ja Viro.

- Kielitaidon tarve tuli minulle nuorena insinöörinä vähän yllätyksenä. Jos olisi tiennyt, miten paljon kieliä töissä tarvitsee, olisin opiskellut eri tavalla, Häikiö pohtii.

Janne Häikiön valmistuessa 1990-luvun alkupuolella insinööriksi, lama näkyi kaikkialla. Raaka-ainetta ostettiin sieltä, mistä sitä sai halvimmalla eli ulkomailta. Yhteistyö-

kielenä oli englanti. Muutaman vuoden päästä Häikiö siirtyi töihin Perlokselle ja silloin alkoi ruotsin kielen käyttö.

- Ylemmät johtajat puhuivat toki englantia, mutta itse tein töitä metsämiehien ja jälleenmyyjien kanssa. Eivät he puhuneet englantia. Ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin pärjätä ruotsilla. Jos meinaa myydä jotain, ei auta kuin yrittää, Häikiö korostaa.

Omassa yrityksessä ruotsin kielen käyttö on vain lisäantynyt. Häikiön mukaan hyvä viestintä vaikuttaa myös yrityksen imagoon.

- Jos yrityksen brändi on kohdallaan mutta kieli tönköö, se antaa se huonon kuvan yrityksestä. Ei lehdistö viitsi silloin messuilla tulla ollenkaan paikalle. Jos oma viestintä on hyvää, sen saa esille lehdistössä sellaisenaan. Jos ei, toimittaja kirjoittaa mitä kirjoittaa. Silloin riski asiavirheisiin on suuri, Häikiö arvioi.

Ammattikorkeakoulun kieltenopetuksessa Häikiö painottaisi alakohtaisuutta ja työelämäläheisyyttä.

- Kun opiskelija näkee, että opiskelussa on järkeä, on motivaatio heti parempi.

Kielitaidon kehittämisessä on Häikiön mukaan useita vaiheita. Alussa voi riittää, että pystyy käymään yksinkertaisia keskusteluja sähköpostilla, mutta kun asiakas tulee tutuksi, hän alkaa sähköpostien sijaan soittaa puhelimella.

- Puhelinkieli on jo vaativampaa. Ensimmäinen lähtökohta on, että pystyy puhumaan omasta tuotteestaan. Itsekin sanon aina puhuvani ”östrafinskasvenskaa”. Seuraava vaihe on oman tuotteen esittely messuilla asiakkaille, jotka eivät ymmärrä mitään muuta kuin ruotsia. Edistyneempää osaamista vaatii jo takuuasioista ja sopimuksista keskustelu ja markkinointi – puhumattakaan lehdistötiedotteista tai viranomaisille suunnatuista materiaaleista, Häikiö luettelee.

Insinöörille kielitaito on Häikiön mukaan välttämätön osa ammattitaitoa. Pienessä yrityksessä kenenkään toimialaa ei voi rajata, vaan kaikki joutuvat tekemään monenlaisia eri tehtäviä.

- Itse en enää palkkaisi insinööriä, joka ei osaa kieliä: työt siinä jäisivät tekemättä, Häikiö summaa.

OPETTAJA OPPII JA KEHITTYY

Työelämäjakso on opettajille mitä parasta täydennyskoulutusta. Vuodesta 1995 ammattikorkeakoulussa työskennellyt Merja Öhman koki työelämäjakson erittäin hyödylliseksi ja antoisaksi.

- Työelämän tuntemus on tärkeää, kun koulutetaan ihmisiä ammattiin. On tärkeää, että tiedämme, mitä työelämässä tarvitaan ja millaisia asioita meidän pitäisi koulutuksessa korostaa.

Viikon työelämäjakson aikana Öhman perehtyi messuvalmisteluihin. Hän laati yhteistyössä uuden energiakouuran tuotekorttia ja siihen liittyvää lehdistötiedotetta sekä erilaisia tarjouspohjia.

- Jakson aikana syntyi paljon uusia ajatuksia opetukseen. Minusta meidän pitäisi opiskelijoiden kanssa jalkautua enemmän yrityksiin ja perehtyä yritysten kielitaitotarpeisiin. Opiskelun linkittäminen käytäntöön on tärkeää, Öhman pohtii.

Opintojen aikana ei hankita täydellistä kielitaitoa vaan valmiuksia sen kehittämiseen.

- Tärkeintä olisi kehittää opiskelijoiden itsevarmuutta ja esiintymistaitoja. Opetuksessa pitäisi luoda sellaisia onnistumisen kokemuksia, joista on hyötyä tulevaisuudessakin. Joskus me kaikki joudumme epämukavuusalueelle, mutta kun haasteista selviää, kasvattaa se itsevarmuutta, hän pohtii.

TÄRKEÄ OSA HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISTÄ

Opettajien työelämäjaksot ovat työnantajan näkökulmasta hyvä tapa ylläpitää ja kehittää opettajien osaamista. Karelia-ammattikorkeakoulun henkilöstöpäällikön Jaana Tolkin mukaan työelämäjaksoilla on myös muunlaista merkitystä.

- Osaamisen kehittämisen ohella työelämäjaksot ovat tukeneet opettajien työhyvinvointia ja työssäjaksamista. Etenkin pitemmät, kolme viikon mittaiset työelämäjaksot ovat saaneet opettajilta erinomaista palautetta. Työelämäjaksojen plussa on ehdottomasti myös se, että se kehittää opettajien verkostoitumista.

Työnantajan näkökulmasta työelämäjaksot ovat melko kustannustehokas tapa kouluttautumiseen.

- Toki näistä tulee henkilöstökuluja, mutta muita kuluja työelämäjaksoissa ei ole, Tolkki sanoo.

Hankkeen päätyttyä työelämäjaksoja on toteutettu selvästi vähemmän, mutta tavoitteena on, että jatkossa yhä useammalla opettajalla olisi mahdollisuus päivittää osaamistaan kumppaniyrityksissä. □

” Opettajat tuovat meille uusia näkökulmia ja me taas voimme tuoda heille työelämän näkövinkkeliä

Yrityskoulutuksessa oppii niin opettaja kuin opiskelijakin

Marjo Piironen

Kielitaito ja hyvä viestintäosaaminen ovat tänä päivänä työelämässä tarvittavia avaintaitoja. Yritykset ovat entistä kansainvälisempiä ja työyhteisöt yhä monikulttuurisempia. Englantia tarvitaan kaikkialla, mutta globaalissa maailmassa on jatkuvasti kysyntää myös muiden kielten osaajille.

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK:n) vuonna 2010 julkaiseman raportin mukaan kielitaitoa ei pidetä enää erityistaitona vaan sen katsotaan olevan osa ammattitaitoa. EK:n tekemän henkilöstö- ja koulutustiedustelun mukaan englantia, ruotsi ja venäjä ovat työelämässä tarvittavat pääkielet. Sen lisäksi yrityksissä tarvitaan muun muassa saksan, ranskan, viron, espanjan, kiinan ja italian kielen osaajia. Puolet tiedusteluun vastanneista yrityksistä arvioi, että venäjän osaajien tarve kasvaa tulevaisuudessa. Alueellisesti katsottuna tarve on Itä-Suomessa erityisen suuri. EK:n kyselyn mukaan yritykset pitävät yhtenä esteenä suomalais-venäläisen liiketoiminnan menestymiselle puutteellista kielitaitoa: suomalaisten venäjän kieli ja venäläisten englannin kieli on riittämätöntä. (Työelämässä tarvitaan kieliä, 2010).

Yrityksissä toteutettavat kielikoulutukset ovat yksi osa Karelia-ammattikorkeakoulun kumppanuustoimintaa.

Karelia-ammattikorkeakoulun kielipalvelut toteuttaa vuosittain useita kieli- ja viestintäkoulutuksia maakunnan yrityksissä. Eniten kysyntää on englannin koulutuksilla, mutta myös muita kielikoulutuksia toteutetaan ajoittain.

Kumppanuustoiminnan myötä koulutuksiin on tullut lisää jatkuvuutta ja molemminpuolista sitoutumista.

- Kumppaniyritykset tietävät, että Karelia-ammattikorkeakoulu on luotettava partneri. Kun tunnemme kumppaniyrityksemme paremmin, pystymme tarjoamaan heille entistä täsmällisemmin räätälöityjä koulutuksia, toteaa kielipalvelujen palvelutoiminnan koordinaattori **Liisa Sandvall**.

Itsekin kielikouluttajana toimiva Liisa Sandvall opettaa päätyönään tekniikan opiskelijoille englantia. Yrityskoulutukset ovat opettajille hyvä tapa ylläpitää ja päivittää työelämäosaamistaan.

- Yrityksissä järjestettävissä koulutuksissa oppii niin opiskelija kuin opettajakin. Yrityskouluttajana toimiminen on opettajalle vaativaa, mutta myös innostavaa. Opettaja näkee konkreettisesti, millaisia kielitaitotarpeita työelämässä on, mitä haasteita yrityksissä vieraalla kielellä viestittäessä tulee vastaan ja miten haasteista selvitään, pohtii Sandvall.

Tiivis yhteistyö työelämän kanssa takaa sen, että opetus-

” Kun tunnemme kumppaniyrityksemme paremmin, pystymme tarjoamaan heille entistä täsmällisemmin räätälöityjä koulutuksia

” Työelämän muuttuvat viestintätarpeet näkyvät myös kielipalvelujen koulutustarjonnassa: sosiaalisen median merkityksen kasvaessa verkkokirjoittaminen on noussut osaksi koulutustarjontaa.

suunnitelmat vastaavat hyvin työelämän osaamistarpeisiin, ja että ammattikorkeakoulusta valmistuu opiskelijoita, joilla on hyvät työelämävalmiudet. Opettajien työelämäosaamisella on myös tärkeä motivoiva vaikutus.

- Työelämäesimerkit tuovat insinööriopiskelijoiden opetukseen aitoja työelämätilanteita. Ne auttavat ymmärtämään, että työelämässä tarvitaan monipuolista kieli- ja viestintäosaamista, toteaa Sandvall.

Karelia-ammattikorkeakoulussa toteutetaan yrityskoulutuksia englannin, ranskan, ruotsin, saksan ja venäjän kielissä. Tämän lisäksi järjestetään koulutusta suomen kielellä esimerkiksi kokous-, neuvottelu- ja esiintymistaidoissa sekä kirjallisessa viestinnässä. Kielikoulutusten rinnalla toteutetaan myös kulttuurienvälisen viestinnän koulutusta ja perehdytään eri maiden business-kulttuureihin.

Työelämän muuttuvat viestintätarpeet näkyvät myös kielipalvelujen koulutustarjonnassa: sosiaalisen median merkityksen kasvaessa verkkokirjoittaminen on noussut osaksi koulutustarjontaa. Maahanmuuton lisääntyminen on puolestaan luonut tarpeita suomi toisena kielenä -koulutuksiin.

Yritykset tilaavat pääsääntöisesti omiin tarpeisiinsa räätälöityä koulutusta, mutta myös yleistä asiakaspalveluviestintää toivotaan usein. Ammattikorkeakoulun vahvuuksia kouluttajana on opettajien vankka pedagoginen osaaminen sekä ammattikielen ja -viestinnän asiantuntemus.

- Laadukasta ja alakohtaista kielikoulutusta löytyy omasta maakunnastamme – yritysten ei tarvitse lähteä merta edemmäs kalaan, muistuttaa Sandvall.

Yritysten kielikoulutuksissa ei keskitytä kieliopin hiomiseen, vaan painotetaan viestinnällisyyttä ja vuorovaikutusta. Työelämän viestintätilanteissa korostuu kielenkäytön toimivuus ja rohkeus käyttää vierasta kieltä – ei niinkään kielen täydellinen hallinta. Työelämän hyvä kielitaito tarkoittaa sitä, että puhuja pystyy ottamaan sujuvasti osaa keskusteluun, ilmaisemaan asioita ymmärrettävästi ja vakuuttavasti sekä rakentamaan luottamusta. Työelämässä pelkkä kielitaito ei riitä, vaan kyse on laajemmasta viestintäosaamisesta, joka koostuu kielitaidosta, kulttuuriosaamisesta sekä kyvystä käydä dialogia, argumentoida ja väitellä. Kielitaito vaatii jatkuvaa ylläpitämistä ja kehittämistä ja siksi täydennyskoulutukset ovat monelle yrityksille tärkeä tapa ylläpitää henkilöstön osaamista ja omaa kilpailukykyään. (Työelämässä tarvitaan yhä useampia kieliä, 2010).

Kielikouluttajana toimiminen vaatii opettajalta rautaisen ammattitaidon lisäksi myös huumorintajua ja hienotunteisuutta.

- Erään pitämäni kielikoulutuksen alussa yksi osanottajista totesi, että minähän en englantia puhu – enkä ainakaan toisten kuullen. No, loppujen lopuksi hän puhui englantia ja jopa sujuvasti. Monella opiskelijalla aiemmista opinnoista on voinut vierähtää todella pitkä aika, jopa 30 vuotta. Ei se ihmeekään ole, että aluksi olo voi tuntua vähän epävarmalta, mieltii Sandvall. □

LÄHTEET

Työelämässä tarvitaan yhä useampia kieliä (2010). EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009. www.ek.fi.

Korkeakoulu ja työelämä kumppaneina

Karelia-ammattikorkeakoulun yhteistyö alueen yritysten ja muiden työelämäorganisaatioiden kanssa on tuotu näkyväksi, suunnitelmalliseksi ja molempia osapuolia hyödyttäväksi toiminnaksi. Kumppanuustoiminta muodostuu kolmesta kumppanuusluokasta: strategiset kumppanit, avainkumppanit ja toiminnalliset kumppanit. Kumppanuustoiminnan lisäksi on vahvistettu ja jättevöitetty muiden sidosryhmien, alumnien ja asiakkaiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Tässä julkaisussa kuvaillaan muutamien esimerkkien kautta kumppanuustoimintaa ja sen merkitystä kumppanuuden osapuolille sekä laajemmin myös koko alueelle.

Tämä julkaisu on osa Kumppanit – Työelämä korkeakoulun kumppanina –projektin toimintaa. Projektin toiminta-aika on 1.5.2011 – 31.12.2013. Projektia ovat rahoittaneet Euroopan Sosiaalirahasto, Pohjois-Karjalan ELY-keskus sekä Joensuun Seudun Kehittämissyhtiö Josek Oy. Projektin toteutuksen ja kumppanuusyhteistyön ovat ennen kaikkea mahdollistaneet paitsi kumppanit ja kumppaniorganisaatioissa toimivat yhteyshenkilöt niin myös Karelia-ammattikorkeakoulun työelämäläheisestä toiminnasta vastaava henkilöstö.

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUJA B:9

ISBN 978-952-275-078-5 [painettu]
ISBN 978-952-275-079-2 [verkkajulkaisu]
ISSN-L 2323-6876 | ISSN 2323-6876

